İŞKUR

2012

MUĞLA

İŞGÜCÜ PİYASASI ANALİZİ RAPORU

HAZIRLAYANLAR

Nevroj AYDURAN

İş ve Meslek Danışmanı

M. Mekki KOCABAŞ

İş ve Meslek Danışmanı

Gül DOĞAN

İş ve Meslek Danışmanı

Fidan DOĞAN

İş ve Meslek Danışmanı

Burçin AYDIN

İş ve Meslek Danışmanı

TÜRKİYE İŞ KURUMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

MUĞLA ÇALIŞMA VE İŞ KURUMU İL MÜDÜRLÜĞÜ

İŞGÜCÜ PİYASASI ANALİZİ RAPORU

(2012)

SUNUŞ

Bilindiği gibi ülkemizde "İstihdam Arttırılması" konusu, 9. Kalkınma Planında; "İşgücü Piyasasının Geliştirilmesi, Eğitim İşgücü Talebine Duyarlılığının Arttırılması ve Aktif İşgücü Politikalarının Geliştirilmesi" ana temaları ile kendine yer bulmuş, Cumhuriyetimizin 100.yılı olan 2023 yılı itibariyle işsizlik oranı hedefi %5 olarak belirlenmiştir.

Bu bilgiler doğrultusunda kuşkusuz günümüz dünyasında toplumların çağdaşlık düzeyinin temel parametresi; eğitimden sağlığa, kültürden sanata, ekonomiden bilişime kadar yakaladığı başarıların, ülkenin gayri safi milli hasılasına ve tüm dünyanın sıkıntısını yaşadığı istihdam sorununun çözümüne olumlu yansıması ile ölçülmektedir.

Bütün kurum ve kuruluşlarımızda çağdaş yönetim anlayışı çerçevesinde; insan odaklı, katılımcı, güven esaslı iletişim temelli, rasyonel bir oydaşma ile kurumsal yönetişim gerçekleştirerek öz disiplin içinde, proaktif, etkili, verimli, ergonomik ve çözüm merkezli stratejiler geliştirmek için makro çalışmalar yapılmaktadır.

Bu bağlamda hedefi, "sürekli iyileşme ve gelişme" olan ilimizde; istihdam ve mesleki eğitim ihtiyacını tespit ederek etkinlik ve verimliliği arttırmak amacıyla; "İl İstihdam ve Mesleki Eğitim Kurulu" olarak aldığımız kararlar doğrultusunda hazırlanan bu çalışmanın, ilimizdeki işsizlik sorununun doğru teşhis edilmesi ve yetişmiş insan gücünün "***Her İşsizin Bir Danışmanı Olacak***" sloganı ile ilk kez atanan İş ve Meslek Danışmanları marifetiyle doğru ve isabetli alanlara yönlendirme için önemli katkıları olacağına inanmaktayım.

Ayrıca, işgücü becerilerine yönelik eğitim planlamalarının etkinliğini ve verimliliğini artırmada, istihdama yönelik geliştirilecek stratejilerin gerçekçi şekilde sevk ve idaresinde Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü ve diğer ilgili kurumlara önemli görevler düşmektedir.

9. Kalkınma Planında yer alan; “istihdam arttırılmasına” yönelik oluşturulacak stratejilere kilometre taşı olacak olan bu çalışmasında emeği geçen başta Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü insan kaynakları olmak üzere tüm kamu kurum ve kuruluşları ile özel sektör çalışanlarına teşekkür ederim.

Fatih ŞAHİN
Muğla Valisi

ÖNSÖZ

Tarihi M.Ö 3000 Yıllarına kadar uzanan, yurdumuzda; kültür, turizm, eğitim, sanat ve tarım şehri olarak bilinen ve de yılda yaklaşık üç milyon turist ağırlayarak oluşturduğu ekonomik çeşitlilikte yıldızı parlayan Ege'nin incisi ilimizde; Sayın Valimizin de belirttiği gibi, bütün kurum ve kuruluşlarımızda çağdaş yönetim anlayışı çerçevesinde; insan odaklı, katılımcı, güven esaslı, iletişim temelli, rasyonel bir oydaşma ile kurumsal yönetişim gerçekleştirilerek öz disiplin içerisinde, proaktif, etkili, verimli, ergonomik ve çözüm merkezi strateji geliştirmek için makro çalışmalar yanında Müdürlüğümüz ölçeğinde de aynı ilkelerle stratejiler yürütülmektedir.

Bu bağlamda ilimizde istihdam ve her düzeyde ve de eğitim ihtiyacını tespit ederek stratejiler oluşturmak, ilgili kurum/kuruluşlarla ve müteşebbislerle görüş ve önerilerde bulunmak, istihdam politikası oluşturarak korunması ve gelişmesini sağlamak, hasılı işsizliği önlemek için işgücü piyasası verilerini derleyip analiz ederek yorumlamak amacıyla İl İstihdam ve Mesleki Eğitim Kurulu Başkanı Sayın Valimizin ve değerli kurul üyelerinin aldıkları kararla ilimizin işgücü piyasası haritasının çıkarılması karara bağlanmış ve gerekli çalışmalar yürütülerek İşgücü Piyasası Analizi yaptırılmıştır. Hazırlanan bu analiz çalışmasının, ilimizdeki işsizlik sorununun çözümünde önemli katkıları olacağına inanmaktayım.

Dünyanın ve ülkemizin en önemli uğraşlarından olan "istihdam" sorununa derinlemesine ışık tutacak bu analiz çalışmasında bizlere desteğini hiç esirgemeyen Sayın Valimiz Fatih ŞAHİN'e şükranlarımı sunarken emeği geçen tüm kamu kurum ve kuruluşları ile özel sektör çalışanlarına da teşekkür ederim.

İlyas SARIYERLİ
Kamu Yönetimi Uzmanı
Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürü

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ ..... **IV**
ÖNSÖZ ..... **VI**
TABLOLAR LİSTESİ ..... **VIII**
GRAFİK LİSTESİ ..... **IX**
KISALTMALAR ..... **XI**
YÖNETİCİ ÖZETİ **1**
GİRİŞ **4**

BİRİNCİ BÖLÜM **5**
İŞGÜCÜ PİYASASININ GENEL GÖRÜNÜMÜ **5**
1.İŞGÜCÜ PiYASASINI ETKİLEYEN UNSURLAR **5**
1.1.ARKA PLAN 5
1.2.EKONOMİK VERİLER 6
1.3.NÜFUS GÖSTERGELERİ 9
1.4.EĞiTiM GÖSTERGELERİ 11
1.5.GENEL İŞGÜCÜ GÖSTERGELERİ 12
1.5.1.Kayıtdışı İstihdam 16
1.5.2.Genç İstihdam 20
1.5.3.İşsizlik 21
1.5.4.Genç İşsizliği 22
1.6.İŞKUR'A KAYITLI İŞGÜCÜ GÖSTERGELERİ 24
İKİNCİ BÖLÜM **29**
İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI **29**
2.1.AMAÇ VE YÖNTEM 29
2.2.İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM 31
2.3.AÇIK İŞLER 35
2.3.1. Açık İşler İçin Talep Edilen Eğitim Düzeyleri 36
2.3.2. Açık İşler İçin Talep Edilen Beceri Düzeyleri 37
2.3.3. Açık İşlerin Karşılanma Yolları 38
2.4.TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER 38
2.5.2012 YILINDA İŞE GİRİŞ-ÇIKIŞLAR 41
SONUÇ ve ÖNERİLER 48
KAYNAKÇA **52**
EKLER **53**
Ek 1- İl İşgücü Piyasası Talep Araştırması İşyeri Bilgi Formu 53
Ek 2- Tanım ve Kavramlar Sözlüğü 55
Ek 3- SEGE ve NKA Göstergeleri 62

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo.1 TR32 Bölgesi'nin Türkiye'de Yaratılan GSKD'ye Katkısı
Tablo.2 TR32 Bölgesi'nin Sektörel GSKD'ye Katkısı
Tablo.3 TR32 Kişi Başı GSKD, (000)
Tablo.4 Muğla Yatırım Teşvikleri, 2011
Tablo.5 Muğla Kamu Yatırımları, 2011
Tablo.6 Dönemlere Göre Açılıp Kapanan İşyerleri Sayısı
Tablo.7 Cinsiyete Göre Yerleşim Yeri Bazında Nüfus Bilgileri, 2011
Tablo.8 İlçelere Göre Nüfus Dağılımı
Tablo.9 İlçelere Göre Merkez Köy Nüfuslarının Dağılımı 2011, (000)
Tablo.10 İlköğretim Ve Orta Öğretimde Okuyan, Yeni Kayıt Ve Mezun Öğrenci Sayıları, (000)
Tablo.11 TR32 Bölgesi Geniş Yaş Grubuna Göre Eğitim Durumu, (000)
Tablo.12 TR32 Eğitim Durumuna Göre Nüfus, İstihdam ve İşsizlik Oranları, (000) 2011
Tablo.13 TR32 Eğitim Seviyesi ve Sektörlere Göre İstihdam (000), 2011
Tablo.14 Türkiye ve TR32 Tarım ve Tarım dışı Kayıt Dışı Çalışma, 2011, (000)
Tablo.15 TR32 Cinsiyete Göre İş Arama Süresi
Tablo.16 Eğitim Durumuna Göre İş Arama Süreleri TR32, (000)
Tablo.17 Genç İşgücü Durumu
Tablo.18 İşgücü Dışında Bulunma Nedeni TR32, (000)
Tablo.19 Kayıtlı İşsizlerin ve Başvuranların Cinsiyete Göre Dağılımı, 2012, (000)
Tablo.20 Açık İş ve İşe Yerleştirmeler, 2012 (000)
Tablo.21 Cinsiyete Göre İşe Yerleştirme Sayısı, 2012 (000)
Tablo.22 Sektörlere Göre İşe Yerleştirme Sayıları, 2012
Tablo.23 İşsizlik Ödeneğinin Yaşa Göre Durumu, 2012
Tablo.24 Muğla İli Açılan Kurs Türleri ve Cinsiyete Göre Dağılım, 2012
Tablo.25 İŞKUR İşgücü Piyasası Araştırmaları (2007-2012)
Tablo.26 Sektörlere Göre 31 Aralık 2012 İtibariyle Beklenen İstihdam Artış/Azalış ve NİDO
Tablo.27 Sektörlere Göre 30 Haziran 2013 İtibariyle Beklenen İstihdam Artış/Azalış ve NİDO
Tablo.28 Nüfus ve Konut Araştırması Kapsamında İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri
Tablo.29 İllerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması

GRAFİKLER LİSTESİ

Grafik.1. Muğla Yaş Grubuna Göre Nüfus, 2011

Grafik.2 Eğitim Durumuna Göre Çalışabilir Yaştaki Nüfus Dağılımı, %, 2011

Grafik.3 Muğla İli Öğrenci Sayısı, 2011

Grafik.4 İşgücüne Katılım, İstihdam ve İşsizlik Oranı, %, 2010

Grafik.5 Geniş Yaş Grubu Dağılımına Göre İstihdam Oranı, %, 2011

Grafik.6 TR32 Bölgesi Eğitim Durumuna Göre İstihdam Oranı, %, 2011

Grafik.7 TR32 Bölgesinde Cinsiyete Göre Tarım ve Tarım Dışı İstihdam, 2011

Grafik.8 TR32 Eğitim Seviyesi ve Sektörlere Göre İstihdam (000), 2011

Grafik.9 İşteki Durum ve İktisadi Faaliyet Koluna Göre İstihdam, 2011

Grafik.10 Türkiye ve TR32 Tarım dışı Kayıtlı ve Kayıt Dışı Çalışma, 2011

Grafik.11 Türkiye ve TR32 Tarımda Kayıtlı ve Kayıt Dışı Çalışma, 2011

Grafik.12 TR32 ve Türkiye Sektörel Kayıt Dışı Çalışma Oranı, %, 2011

Grafik.13 TR32 Bölgesi Cinsiyet Durumuna Göre Kayıt Dışılık Oranı, 2011

Grafik.14 TR32 Bölgesi Kadınların Eğitim Durumuna Göre Kayıt Dışılık Oranı, 2011

Grafik.15 TR32 Bölgesi Erkeklerin Eğitim Durumuna Göre Kayıt Dışılık Oranı, 2011

Grafik.16 İşteki Duruma Göre Kayıt Dışılık (000)

Grafik.17 Eğitim Durumuna Göre Kayıt Dışılık

Grafik.18 İşteki Duruma Göre Kayıt Dışılık Oranı, %, 2011

Grafik.19 TR32 Bölgesinde Cinsiyete Göre Genç İstihdamın Sektörel Dağılımı, (000), 2011

Grafik.20 Eğitim Durumuna Göre İşsizlik Oranı TR32, %, 2011

Grafik.21 Yaş Gruplarına Göre İşsizlik Oranı TR32, %, 2011

Grafik.22 Eğitim Durumuna Göre İşgücü Dışında Bulunma Oranı TR32, (000), 2011

Grafik.23 Kayıtlı İşsizlerin Yaşa Göre Türkiye'ye Oranı, 2012

Grafik.24 Muğla İli İŞKUR'a Başvuranların Eğitim Durumuna Göre Oranı, 2012

Grafik.25 Kayıtlı İşsizin Eğitim Durumuna Göre Oranı, 2012

Grafik.26 Açık İş ve İşe Yerleştirmeler, 2012

Grafik.27 İşyerlerinin Sektörel Dağılımı, %, 2012

Grafik.28 Sektörlere Göre Toplam Çalışan Sayıların Dağılımı, %, 2012

Grafik.29 Ana Meslek Gruplarına Göre Oranlar, %, 2012

Grafik.30 Çalışan Sayılarının Mesleklere Göre Dağılımı, 2012

Grafik.31 Ana Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Dağılımı, %, 2012

Grafik.32 Mesleklere Göre Açık İş Sayıları, 2012

Grafik.33 Açık İşler İçin Talep Edilen Eğitim Düzeyleri

Grafik.34 Açık İşler İçin Talep Edilen Beceri Düzeyleri

Grafik.35 Açık İşlerin Karşılanma Yolları, %, Muğla

Grafik.36 Temininde Güçlük Çekilen Mesleklerin Sektörel Dağılımı, %

Grafik.37 Temininde En Çok Güçlük Çekilen 10 Meslek, %

Grafik.38 Meslek Alanlarına Göre Temininde Güçlük Çekilen Mesleklerin Dağılımı, %, 2012

Grafik.39 Mesleklere Göre 2012 Yılı İçerisinde İşe Alınanlar

Grafik.40 Mesleklere Göre 2012 Yılı İçerisinde İşten Çıkarılanlar

Grafik.41 Mesleklere Göre 31 Aralık 2012 İtibariyle Beklenen İstihdam Artışı

Grafik.42 Mesleklere Göre 31 Aralık 2012 İtibariyle Beklenen İstihdam Azalışı

Grafik.43 Mesleklere Göre 30 Haziran 2013 İtibariyle Beklenen İstihdam Artışı

Grafik.44 Mesleklere Göre 30 Haziran 2013 İtibariyle Beklenen İstihdam Azalışı

KISALTMALAR

AB: Avrupa Birliği

ADNKS: Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi

AİO: Açık iş Oranı

Bk.: Bakınız

EUROSTAT: Avrupa Birliği İstatistik Ofisi

HİA: Hane Halkı İşgücü Anketi

ILO: International Labor Organization (Uluslararası Çalışma Örgütü)

ISCO: International Standard Classification of Occupations (Uluslararası Meslek Sınıflama Standardı)

İBBS: İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflaması

İO: işsizlik oranı

İKO: İşgücüne katılma oranı

İŞKUR: Türkiye İş Kurumu

İPA: İşgücü Piyasası Analizi

NİDO: Net İstihdam Değişim Oranı

OECD: Organization for Economic Co-operation And Development (Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü)

TİPA: Türkiye İşgücü Piyasası Analizi

TÜİK: Türkiye İstatistik Kurumu

YÖNETİCİ ÖZETİ

Bu çalışma Muğla İlinin işgücü piyasasını ve ihtiyaçlarını ortaya çıkarmayı ve işsizlerin güncel durumunu görmeyi amaçlayan bir değerlendirme ve öneri raporudur. Bu rapora yönelik olarak Muğla'da işgücü piyasalarının temel dinamiklerin belirlenmesi ve istihdam politikalarına esas olacak değerlendirmelerin ortaya konulması düşüncesiyle arz ve talebe yönelik bir saha çalışması yapılmıştır.

Araştırmada 10+ istihdam sağlayan işyerleri örneklem seçilmiştir. İş ve Meslek Danışmanları tarafından yüz yüze görüşme yoluyla saha çalışmasına başlanmıştır. Kapsamda 1-9 arası kişi istihdam eden işyeri olmamasına rağmen soru formu uygulanırken işletmelerin %27'sinin mevcut istihdamlarının 1-9 kişi arası olduğu görülmüştür.

Arz ve talep yönlü anketlerin nicel verilerine göre gerçekleştirilen işgücü piyasası analizi çalışması üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde Muğla İlinin sosyo-ekonomik yapısının tanımlanması ele alınmıştır. İkinci bölümde Muğla İlinin işgücü piyasasının arz ve talep durumu ortaya konularak değerlendirilmiştir. Üçüncü bölümde ilin işgücü piyasası ile ilgili sonuç ve öneriler yer almıştır.

Muğla İlinin içinde yer aldığı TR32 bölgesinde genel duruma göre sektörel bazda Gayri Safi Katma Değerin (GSKD) sıralaması hizmetler, sanayi ve tarım sektörleri şeklindedir. 2006-2008 yılları arasında TR32 bölgesinin Türkiye'de yaratılan GSKD'ye ortalama katkısı incelendiğinde, tüm yıllarda yaklaşık olarak %10'luk bir katkısal artış söz konusudur. Bölge, kişi başı Türkiye'de yaratılan katma değerden %3 daha az katma değer yaratmaktadır. Muğla İlinde 2001-2012 yılları arasında 12 Yatırım Teşvik Belgesi verilmiş ve yatırım tutarı 70 Milyon Liradır. Kamu yatırımları açısından enerji ve eğitim sektörleri ön plana çıkmaktadır. Muğla İlinde kurulan ve kapanan şirket istatistiklerine bakıldığında 2012'nin ilk on bir ayında 2011 yılına göre kurulan şirket sayısı %45 azalmış, kapanan şirket sayısı ise % 10 artmış, kurulan kooperatif sayısı değişmemiş iken kapanan kooperatif sayısı %26 azalmıştır.

2011 yılı sonuçlarına göre Muğla İlinin nüfusu 838.324 olup, bu nüfusun 428.114'ü erkek, 410.210'u kadınlardan oluşmaktadır, 15+ yaş nüfus sayısı 669.071, 15-64 yaş arası erkek nüfus 303.711, 15-64 yaş arası kadın nüfus 284.193'tür. Muğla İli yerleşim alanı olarak dağınık yapıda ve şehirleşme oranı Türkiye ortalamasının altındadır. Muğla göç alan bir ildir, net göç hızı binde 7'dir. Göç almasının en önemli sebebi mevsimlik işlerin çok olmasıdır. İlin en büyük sektörü olan konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetlerinin belli aylarda daha yoğun hizmet vermesi sonucunda eleman ihtiyacının karşılanmasında göç eden çalışma çağındaki nüfusun etkisi büyüktür. İlde çocuk bağımlılık oranı %28,7 yaşlı bağımlılık oranı %13,7 dir.

Muğla İlinde çalışma çağındaki nüfusun büyük çoğunluğu lise altı eğitim düzeyindedir. Muğla İlinde işgücüne katılım oranı ve istihdam oranı Türkiye ortalamasından yüksektir, işsizlik oranı 2011 yılı itibariyle %8,5'tir. Genç erkeklerin istihdam oranı genç kadınların istihdam oranından daha yüksektir. İstihdamda lise altı eğitim seviyesi her üç sektörde üstte yer alır. Kadınların ve erkeklerin çoğunluğu ücretli veya yevmiyeli durumda

çalışırken bu sırayı kadınlarda çok az bir farkla ücretsiz aile işçisi, erkeklerde de işveren ya da kendi hesabına çalışanlar oluşturmaktadır.

Sektörlere göre kayıt dışı çalışma sırasıyla; tarım, sanayi ve hizmet sektörlerinde görülmektedir. Türkiye geneli ile benzer bir durum söz konusudur. TR32 bölgesinin kayıt dışı çalışma oranı tüm sektörler dikkate alındığında Türkiye geneli kayıt dışı çalışma oranından daha yüksektir. Cinsiyet farkı gözetmeksizin lise altı eğitim seviyesine sahip çalışanlar kayıt dışı istihdamda büyük yere sahiptir. Okuma-yazma bilmeyenler çıkartılınca kayıt dışı istihdam eğitim seviyesi ters orantı göstermektedir.

İşsizlik oranı en düşük illerden biri de Muğla'dır. TR32 bölgesinde okuma-yazma bilmeyenlerin işsizlik oranı en düşük, lise altı seviyede eğitimliler en yüksek seviyededir. İşsiz erkek ve kadın sayısı arasında fark belirgin değildir. Bölgede gençler çalışmaya istekli ve 1 yıldan az sürede iş arama faaliyeti gerçekleştirmektedir.

İşgücü dışında bulunma nedenleri arasında ilk sırayı ev işleri ile meşgul olma almaktadır. Kadınların işgücü piyasasına geç girmek istemesiyle istihdamda kadınların oranı düşük seviyede olmaktadır. Erkekler için en önemli işgücü dışında bulunma nedeni ise emeklilik olurken genele bakıldığında ikinci sırayı almaktadır.

2012 yılı İŞKUR'a kayıtlı işsiz sayısı 26,376'dır. 2012 yılı işe yerleştirme sayısı, 2,403 kişi özel sektörde, 974 kişi kamuda gerçekleşmiştir. 9,956 adet açık iş ilanı özelde, 973 adet de kamuda yayınlanmıştır. Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetlerinde eleman talep edilmiştir ve işe yerleştirme daha fazla yapılmıştır. Lise altı eğitim seviyesinde işe yerleştirme oranı daha yüksektir.

Muğla İli işgücü piyasası 2012 yılı talep araştırması sonuçlarına göre; işyerlerinin sektörel dağılıma bakıldığında sırasıyla konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri ile toptan ve perakende ticaret sektörleri yer alırken, Türkiye genelinde ilk sırayı alan imalat sektörü Muğla İlinde üçüncü sırada yer alır. Çalışanların %58' i bu üç sektörde istihdam edilmiştir. Diğer sektörler birbirine yakın oranda istihdam sağlamış durumdadır. Çalışanların cinsiyet dağılımda çalışanların %73' ünü erkekler oluşturmaktadır. Kadın ve erkeklerin en çok çalıştığı sektör konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleridir. Hizmet ve satış elemanları meslek grubunda erkeklerin, nitelik gerektirmeyen işlerde ise kadınların çalıştığı tespit edilmiştir.

Mevcut açık işler ele alındığında garson, şoför(yük taşıma), büro memuru, mermer işçisi, akaryakıt satış elemanı, komi mesleklerinde açık işler daha fazladır.

Anket uygulanan işyerlerinde açık işler için büyük oranda genel öğrenim düzeyi olarak fark etmez belirtilmiştir. Bunu lise altı eğitim düzeyi takip etmektedir. (Anket uygulanan işyerlerinde çalışanların önemli bir çoğunluğunun genel öğrenim düzeyi düşüktür.)

Tüm sektörlerde yeterli mesleki bilgi ve fiziki becerinin önemli olduğu ve talep edilen becerileri sağlayan çalışanların istihdam edildiği görülmüştür.

Ankete katılan işyerlerinin karşılamakta güçlük çektiği mesleklerin sektörel dağılımında; konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri, inşaat ve toptan ve perakende ticaret sektörleri %71 oranında göze çarpmaktadır. İhtiyaç duyulan meslekler incelendiğinde; garson, kat görevlisi, bulaşıkçı, resepsiyonist ve aşçı mesleklerinin ön plana çıktığı görülmektedir.

Yılın belli aylarında daha yoğun faaliyet gösteren konaklama ve yiyecek hizmetlerinde diğer yıllarda olduğu gibi 2012 yılında da işe giriş ve çıkışlar çok olmuştur.

Muğla İlinde açık iş sayılarının mesleklere göre dağılımı akraba eş dost aracılığıyla, İŞKUR aracılığıyla, internet siteleri aracılığıyla, gazete aracılığıyla, özel istihdam büroları aracılığıyla şeklinde sıralanmaktadır.

Saha çalışması sırasında 2012 yılı içinde su temini, kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri sektöründe net istihdam azalışı söz konusudur, bunun sebebi çıkışlar girişlerden fazladır.

Saha çalışması sırasında 2012 yılı içinde; konaklama ve yiyecek hizmetleri belirgin bir farkla ilk sırada, idari ve destek hizmet faaliyetleri, toptan ve perakende ticaret, inşaat sektörlerinde net istihdam artışı söz konusudur, işe girişler çıkışlardan daha fazladır.

Muğla net istihdam değişim oranı (NİDO) sektör sıralamasında Türkiye ile benzerlik göstermektedir. İlde net istihdam değişim oranının en yüksek olduğu üç sektör; konaklama ve yiyecek hizmeti, kültür, sanat, eğlence, dinlence ve spor, gayrimenkul faaliyetleridir.

İlde net istihdam değişim oranı %22,3 ile Türkiye ortalamasının üzerindedir.

31 Aralık 2012 tarihi itibariyle en çok istihdam artışı bekleyen işyerleri insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektöründedir. Bunu gayrimenkul faaliyetler takip etmektedir. En çok istihdam artışı beklenen mesleklerde ise; beden işçisi ve garson ilk iki sırayı almaktadır. 31 Aralık 2012 tarihi itibariyle en çok istihdam azalışı bekleyen işyerleri konaklama ve yiyecek hizmeti ile idari ve destek hizmetleri faaliyetlerindeki sektörler yer almaktadır. En çok istihdam azalışı beklenen mesleklerde ise; garson ve aşçı ilk iki sırayı almaktadır.

30 Haziran 2013 tarihi itibariyle en çok istihdam artışı bekleyen işyerleri konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri ile toptan ve perakende ticaret sektörlerindedir. En çok istihdam artışı beklenen mesleklerde ise; garson ve aşçı ilk iki sırayı almaktadır. 30 Haziran 2013 tarihi itibariyle en çok istihdam azalışı bekleyen işyerleri inşaat ve konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri sektöründedir. En çok istihdam azalışı beklenen meslekler; beden işçisi ve kat görevlisi ilk iki sırayı almaktadır.

GİRİŞ

Muğla İli işgücü piyasası analiz raporunun temel hedefi ilin işgücü piyasası arz ve talep boyutunu birlikte ele alarak, arz ve talep arasındaki eşleşme problemlerini açığa çıkarmak ve bu dengesizliğin giderilmesine yardımcı olmaktır.

Sosyal ve ekonomik gelişmelerin doğrudan ve dolaylı olarak iş ve işgücü piyasasını etkilediği görülmektedir. Bu yüzden işgücü piyasasının özelliklerini hem sosyal hem de ekonomik göstergeler eşliğinde sektörel bazda analiz etmek, Muğla'nın istihdam düzeyinin arttırılmasına yardımcı olacaktır.

Muğla'daki işgücü piyasasını oluşturan sektörlerin mevcut durumunu ve gelecek eğilimlerin ortaya konulması, geleceğe yönelik uygun kararların alınması ve kaynakların verimli kullanılması açısından öneme sahiptir. İşgücü piyasası; arz boyutu çalışanlar ve işsizlerden elde edilen verilere göre, talep boyutunu ise işletmelerden elde edilen verilere göre değerlendirilmiştir.

İşgücü Piyasasının arz boyutu verilerini derlemek için Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (ADNKS) ile Hane halkı İşgücü Anketi (HİA) sonuçları kullanılmıştır. Talep boyutu verileri Çalışma Ve İş Kurumu İl Müdürlükleri tarafından araştırılmıştır, Muğla'da bu kapsamda 10.09.2012-31.10.2012 tarihleri arasında işletmelerle görüşülmüştür.

Analiz çalışması sonucunda elde edilen veriler İşgücü Piyasası Analiz Raporu'nda üç bölüm halinde sunulmuştur.

Birinci bölümde Muğla'nın genel özelliklerini açıklamak için sosyal ve ekonomik, veriler kullanılmıştır.

İkinci bölümde İşgücü Talep Araştırması sonuçlarını analiz ederek Muğla'nın işgücü talep yapısını ortaya koymaktadır. Açık işlerin tespiti, işgücü piyasasında mevcut ve gelecek dönemlerde istihdam edilmesi ön görülen mesleklerde araştırma sonuçları ortaya konmuştur.

Üçüncü bölümde analizler sonucunda elde edilen verilere göre Muğla İlinin işgücü yapısı hakkında bilgiler eşliğinde İŞKUR istatistikleri ile işgücü piyasasının geliştirilmesi ve iyileştirilmesine yönelik öneriler sunmaktadır.

Tüm iller ve Türkiye Geneli için ayrı ayrı hazırlanan İşgücü Piyasası Analizi Raporlarına www.iskur.gov.tr adresi üzerinden erişebilirsiniz

BİRİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASININ GENEL GÖRÜNÜMÜ

1.İŞGÜCÜ PİYASASINI ETKİLEYEN UNSURLAR

1.1.ARKA PLAN

İşgücü piyasası ile ilgili nüfus ve eğitim bilgilerine iller bazında ve yıllık olarak ulaşılabilirken ekonomik yapı ve işgücü piyasası veri setlerine iller bazında ulaşmak mümkün değildir. Bu verilerin büyük bir kısmı bölgesel veri setinden (İBBS 2 bölgeler)[*] elde edilebilir. Bölgesel veri seti illerin sosyo-ekonomik yapılarına göre gruplara ayrılmış olsa da, illerin gelişmişlik seviyeleri birbirinden farklı olabilmektedir. Bu yüzden yapılan yorumlarda bölgesel verilerin benzer kabul edildiği unutulmamalıdır.

İllerin sosyo-ekonomik gelişmişlik düzeyleri[**]; demografi, eğitim, sağlık, istihdam, rekabetçi ve yenilikçi kapasite, mali kapasite, erişilebilirlik ve yaşam kalitesi olmak üzere çeşitli bileşenlere göre ayrılmıştır. Muğla ilinin yer aldığı TR32 (Aydın, Denizli, Muğla illerini kapsar) bölgesi sosyo-ekonomik gelişmişlik sıralamasında üst sıralarda yer almaktadır. Bölgede gelişmişlik sıralaması itibariyle Aydın 19. Denizli 10. Muğla 8. sırada yer almaktadır.

Ekonomik veri ve işgücü piyasası veri setlerinin güncel olmaması veya bazı veri setlerinin artık üretilmemesi bu konuda problem olarak karşımıza çıkmaktadır; bölgesel gayri safi katma değer verilerinin güncel olmaması, illerin milli gelirlerinin yakın zamanda hesaplanmaması örnek verilebilir.

---

[*]Bölgesel sınıflama üç düzeyden oluşmaktadır. İlk aşamada idari yapıya uygun olarak 81 il, 3.düzeyde bölge birimleri olarak tanımlanmıştır. Ekonomik, sosyal, kültürel ve coğrafi yönlerden benzer illerin belirli bir nüfus büyüklüğü de dikkate alınarak gruplanması ile 26 birim 2. Düzeyde bölge birimleri tanımlanmıştır. Yine aynı kritere göre 2. düzey bölge birimlerinin gruplanması sonucu 12 birim 1. düzeyde bölge birimleri tanımlanmıştır.

[**] İllerin ve bölgelerin sosyo-ekonomik gelişmişlik sıralamasına ilişkin en son çalışma Kalkınma Bakanlığı tarafından 2011 yılında yapılan çalışmadır. Çalışma; demografi, eğitim, sağlık, istihdam, rekabetçi ve yenilikçi kapasite, mali kapasite, erişebilirlik ve yaşam kalitesi olmak üzere 8 alt kategoride 61 değişken ve temel bileşenler analizi kullanılarak hazırlanmıştır.

1.2.EKONOMİK VERİLER

İlin Türkiye ekonomisi içerisindeki yerini belirlemede kullanacak ekonomik büyüklüklerden birisi Bölgesel Gayri Safi Katma Değer (GSKD) rakamıdır. Bir bölgedeki yerleşik ekonomik birimlerin belli bir dönemde bu bölgedeki ekonomik faaliyetleri sonucunda ürettikleri mal ve hizmetlerin (çıktı) değerlerinden, bu üretimde bulunabilmek için kullandıkları mal ve hizmetler (ara tüketim) değerlerinin çıkarılması sonucunda elde edilen değerlerdir.

2008 verilerine göre, Bölge gayri safi katma değerinin %64'ü Hizmet sektöründe, %22'si Sanayi sektöründe ve %14'ü de Tarım sektöründe konumlanmaktadır.

Tablo.1 TR32 Bölgesi'nin Türkiye'de Yaratılan GSKD'ye Katkısı

Yıl	Tarım	Sanayi	Hizmetler	GSKD
2006	4.463.560	6.156.930	14.719.643	25.340.132
2007	3.770.267	6.640.545	17.107.110	27.317.922
2008	4.442.273	6.717.177	19.639.293	30.798.743

Kaynak: TÜİK, GSKD

2006-2008 yılları arasında TR32 bölgesinin Türkiye'de yaratılan GSKD'ye ortalama katkısı incelendiğinde, tüm yıllarda yaklaşık olarak %10'luk bir artış söz konusudur.

Tablo.2 TR32 Bölgesi'nin Sektörel GSKD'ye Katkısı

TR 32	2006	2007	2008
Tarım	7,1	5,9	6,1
Sanayi	3,3	3,1	3,6
Hizmetler	3,5	3,6	3,6
GSKD	3,8	3,6	3,9
Türkiye Sıralaması	8	8	9

Kaynak: TÜİK, GSKD

İlin ekonomik gücünü gösteren temel gösterge gayri safi milli geliridir. TÜİK İllerin milli gelir hesaplamasını 2001 yılından itibaren yayınlamamakta bu serinin yerine üretilmeye başlanan katma değer ve yıllara göre gelişimi gösteren istatistikleri 2008 yılından bu yana üretilmemektedir. Muğla ilinin ve içerisinde yer aldığı bölge illerinin GSKD'ye ilişkin olarak veriler tabloda gösterilmiştir.

Tablo.3 TR32 Kişi Başı GSKD, (000)

	KİŞİ BAŞI GSKD TL					KİŞİ BAŞI GSKD $				
	2004	2005	2006	2007	2008	2004	2005	2006	2007	2008
TÜRKİYE	7307	8338	9632	10744	12020	5103	6187	6686	8267	9384
TR32	7618	8466	9881	10496	11626	5320	6283	6858	8076	9076

Kaynak: TÜİK GSKD

Tablodan görüldüğü gibi bölgede, 2008 yılı kişi başı katma değer 11.626-TL'dir. Bu değer Türkiye ortalamasının altındadır ve bölge 26, "düzey 2" sıralamasında 8. sırada yer

almaktadır. Bölge, kişi başı Türkiye'de yaratılan katma değerden %3 daha az katma değer yaratmaktadır.

2001 yılı İllerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralamasında Muğla İli 8. sıradadır.

Tablo.4 Muğla Yatırım Teşvikleri, 2011

01.01.2001 - 30.11.2012 Tarihleri Arasında Düzenlenen Muğla İli Yatırım Teşvik Belgeleri			
Sermaye Türü	Yatırım Teşvik Belgesi Sayısı	Sabit Yatırım Tutarı (Milyon TL)	Sağlanan İstihdam
Yerli	12	70	383

Kaynak: Ekonomi Bakanlığı

Tabloda da görüldüğü gibi Muğla İlinde 2001-2012 yılları arasında 12 Yatırım Teşvik Belgesi verildiği, yatırım tutarının 70 Milyon Lira olduğu ve 383 kişinin istihdam edildiği görülmektedir.

Bir ilin kalkınması açısından kamu yatırımlarının önemi büyüktür. Yol, baraj, sulama kanalı, elektrik santrali, liman, havaalanı, okul ve hastane gibi kamu yatırım projeleri bir yandan ülkenin alt yapı ihtiyacının karşılanmasına ve üretim kapasitesine katkı yapmaktadır.

Tablo.5 Muğla Kamu Yatırımları, 2011

2011 YILI MUĞLA İLİ KAMU YATIRIMLARI	
SEKTÖR	TOPLAM TUTAR(BİN TL)
TARIM	15 457
MADENCİLİK	9 815
ENERJİ	150 918
ULAŞTIRMA	9 881
TURİZM	9 819
KONUT	1 010
EĞİTİM	31 236
SAĞLIK	3 300
DİĞER	74 409
TOPLAM	305 845

Kaynak: Kalkınma Bakanlığı

Muğla İli sektörel Kamu Yatırımlarının dağılımlarına bakılınca açık farkla ilk sırada Enerji sektörü olduğu görülmektedir. Sadece Eğitim ve Enerji sektörlerine yapılan kamu yatırımları tüm sektörler içerisinde oran olarak yaklaşık %50'lik kısmı oluşturmaktadır.

Tablo.6 Dönemlere Göre Açılıp Kapanan İşyerleri Sayısı

	2012 OCAK-EYLÜL (DOKUZ AYLIK)								2011 OCAK-EYLÜL (DOKUZ AYLIK)							
	KURULAN			TASFİYE		KAPANAN			KURULAN			TASFİYE		KAPANAN		
	ŞİRKET	KOOP.	TİC. İŞL. GER. KİŞİ	ŞİRKET	KOOP.	ŞİRKET	KOOP.	TİC. İŞL. GER. KİŞİ	ŞİRKET	KOOP.	TİC. İŞL. GER. KİŞİ	ŞİRKET	KOOP.	ŞİRKET	KOOP.	TİC. İŞL. GER. KİŞİ
MUĞLA	236	12	1.056	196	29	128	12	350	463	10	924	233	43	121	14	391
	2012 KASIM (BİR AYLIK)								**2011 KASIM (BİR AYLIK)**							
	KURULAN			TASFİYE		KAPANAN			KURULAN			TASFİYE		KAPANAN		
	ŞİRKET	KOOP.	TİC. İŞL. GER. KİŞİ	ŞİRKET	KOOP.	ŞİRKET	KOOP.	TİC. İŞL. GER. KİŞİ	ŞİRKET	KOOP.	TİC. İŞL. GER. KİŞİ	ŞİRKET	KOOP.	ŞİRKET	KOOP.	TİC. İŞL. GER. KİŞİ
MUĞLA	33	2	70	11	1	15	1	25	38	3	47	21	3	5	3	46
	2012 OCAK-KASIM (ONBİR AYLIK)								**2011 OCAK-KASIM (ONBİR AYLIK)**							
	KURULAN			**TASFİYE**		**KAPANAN**			**KURULAN**			**TASFİYE**		**KAPANAN**		
	ŞİRKET	KOOP.	TİC. İŞL. GER. KİŞİ	ŞİRKET	KOOP.	ŞİRKET	KOOP.	TİC. İŞL. GER. KİŞİ	ŞİRKET	KOOP.	TİC. İŞL. GER. KİŞİ	ŞİRKET	KOOP.	ŞİRKET	KOOP.	TİC. İŞL. GER. KİŞİ
MUĞLA	296	15	1.185	223	30	157	14	394	545	15	1.053	278	48	142	19	478

Kaynak: TOBB

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) verileri ışığında, Muğla İlinde kurulan ve kapanan firma istatistiklerine bakıldığında 2012 yılı ilk 11 ayında, 2011 yılına göre şu tür değişimler izlenmektedir:

- Kurulan şirket sayısı %45 azalmıştır.

- Kapanan şirket sayısı %10 artmıştır.

- Kurulan kooperatif sayısı sabit kalırken, kapanan kooperatif sayısı %26 azalmıştır.

- Kurulan gerçek kişi işletme sayısı %11 artarken, kapanan gerçek kişi işletme sayısı %17 azalmıştır.

-Tasfiyeye giren şirket sayısı %20, tasfiyeye giren kooperatif sayısı %37,5 azalmıştır.

1.3.NÜFUS GÖSTERGELERİ

Çalışma çağı, nüfusun yaş ve eğitim dağılımı, aldığı ve verdiği göç gibi durumlar istihdam ve işsizlik oranlarını doğrudan etkilemekte bu da işgücü piyasasını şekillendirmektedir bu bağlamda işgücü piyasası ile demografik yapı arasında çok ciddi bir ilişki vardır.

2011 Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi sonuçlarına göre, Muğla İli Toplam Nüfusunun 838.324 kişi olduğu görülmektedir. Bu nüfusu ile Muğla İli Türkiye toplam nüfusunun %1,12'sini oluşturmaktadır. Nüfusun 362.513'ü şehir merkezlerinde, 475.811'i belde ve köylerde yaşamaktadır. Bu sonuca göre; şehirde yaşayanların oranı yaklaşık %43,24, köyde yaşayanların oranı %56,75'tir.Türkiye geneline bakılacak olursa; Muğla %43,24'lük şehirleşme oranıyla %77 olan ülke ortalamasının oldukça altındadır. İlin nüfusu içerisinde kadın-erkek oranı birbirine çok yakındır. Nüfusun %51'i erkek, %49'u kadınlardan oluşmaktadır.

Tablo.7 Cinsiyete Göre Yerleşim Yeri Bazında Nüfus Bilgileri, 2011

	İl/İlçe merkezi		Belde/Köy		Toplam	
	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın
Türkiye	28.853.575	28.532.131	8.679.379	8.659.184	37.532.954	37.191.315
Muğla	184.493	178.020	243.621	232.190	428.114	410.210

Kaynak: TÜİK, ADNKS

Muğla nüfusu 2010 yılında % 10,9 oranında artarken, 2011 yılında % 25,5 oranında artmıştır.

Tablo.8 İlçelere Göre Nüfus Dağılımı

İl/İlçe	2010 Nüfusu	2011 Nüfusu	Yıllık Nüfus Artış Hızı 2010 (‰)	Yıllık Nüfus Artış Hızı 2011 (‰)
Merkez	94 960	97 207	-19,4	23,7
Bodrum	124 820	130 990	54,2	49,4
Dalaman	33 980	34 815	15,7	24,6
Datça	16 475	17 004	35,5	32,1
Fethiye	188 259	192 886	27,3	24,6
Kavaklıdere	11 132	10 994	-0,7	-12,4
Köyceğiz	32 817	33 331	2	15,7
Marmaris	77 390	81 910	26,7	58,4
Milas	125 727	127 094	14	10,9
Ortaca	42 364	42 920	15,7	13,1
Ula	23 749	23 438	-9,2	-13,1
Yatağan	45 830	45 735	-1,3	-2,1

Kaynak: TÜİK ADNKS

2011 yılında 2010 yılına göre nüfus artış hızı en düşük ilçemiz Ula, Nüfus artış hızı en yüksek olan ilçemiz ise Bodrum'dur.

Tablo.9 İlçelere Göre Merkez Köy Nüfuslarının Dağılımı, 2011, (000)

İl/İlçe	Toplam	İl/İlçe Merkezleri	Belde ve Köyler	Yüz ölçümü (göl hariç) (km²)	Nüfus Yoğunluğu
Merkez	97 207	62 635	34 572	1658	59
Bodrum	130 990	34 866	96 124	656	200
Dalaman	34 815	24 594	10 221	622	56
Datça	17 004	10 888	6 116	476	36
Fethiye	192 886	81 467	111 419	2952	65
Kavaklıdere	10 994	2 910	8 084	318	35
Köyceğiz	33 331	8 907	24 424	1606	21
Marmaris	81 910	31 397	50 513	878	93
Milas	127 094	54 068	73 026	2068	61
Ortaca	42 920	26 858	16 062	296	145
Ula	23 438	5 557	17 881	425	55
Yatağan	45 735	18 366	27 369	896	51
Toplam	838 324	362 513	475 811	12851	65

Kaynak: Muğla Valiliği 2011

Muğla'da 2010 yılında kilometrekareye 64 kişi düşerken, 2011 yılında 65 kişi düşmektedir. Muğla nüfusunun % 11,6'sı (97 207 kişi) merkez ilçede ikamet etmektedir. Muğla merkez nüfusu ise 62 635 kişidir.

Muğla'da toplam nüfusunun % 11,6'sı (97 207 kişi) Merkez ilçe, % 23'ü (192 886 kişi) Fethiye, % 15,6'sı (130 990 kişi) Bodrum % 15,1'i (127 094 kişi) Milas, , % 2,8'i (23 438 kişi) Ula, % 2'si (17 004 kişi) Datça, % 1,3'ü (10 994 kişi) Kavaklıdere ilçesinde ikamet etmektedir.

Grafik.1 Muğla Yaş Grubuna Göre Nüfus, 2011

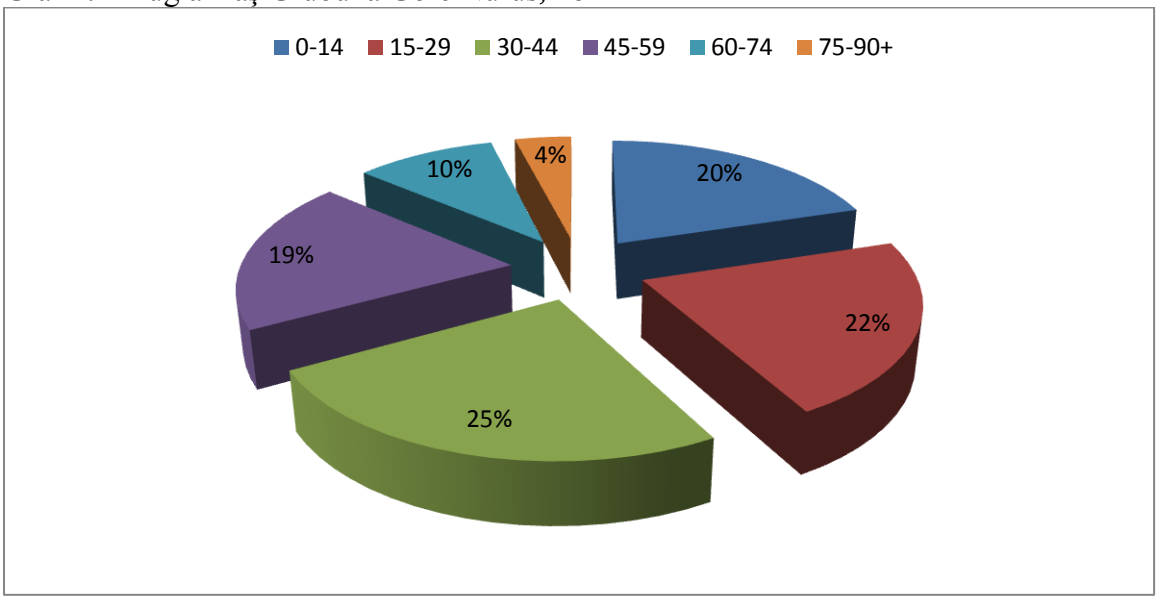

Kaynak: TÜİK, ADNKS,

Grafik.2 Eğitim Durumuna Göre Çalışabilir Yaştaki Nüfus Dağılımı, % ,2011

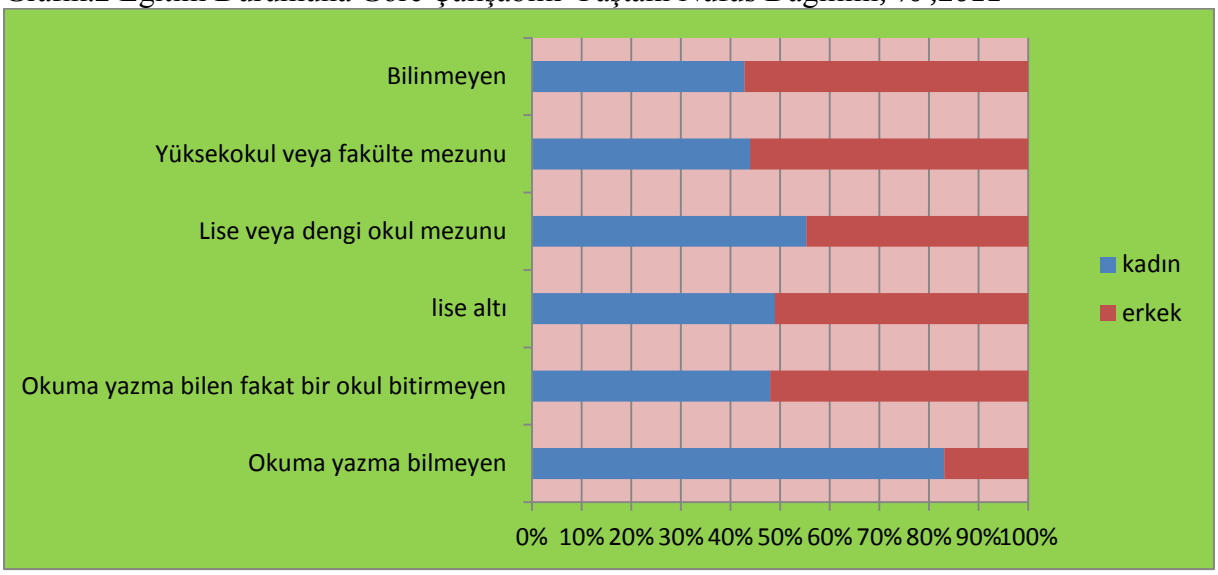

Kaynak: TÜİK, ADNKS,

1.4.EĞİTİM GÖSTERGELERİ

İlin istihdam göstergeleri açısından ilköğretimden ortaokula ve ortaokuldan yükseköğretime geçişte görülen okuldan ayrılmalar çok önemlidir. Okuldan ayrılan genç nüfus potansiyel işgücüdür. Bu kesim ilk kez iş arayan kesim olarak öncelikle potansiyel işsiz olarak işgücü piyasasına giriş yapacak, iş bulan kesim de istihdamda yer alacaktır. Bir kısmı ise işgücü piyasası dışında yer alacaktır.

Grafik.3 Muğla İli Öğrenci Sayısı, 2011

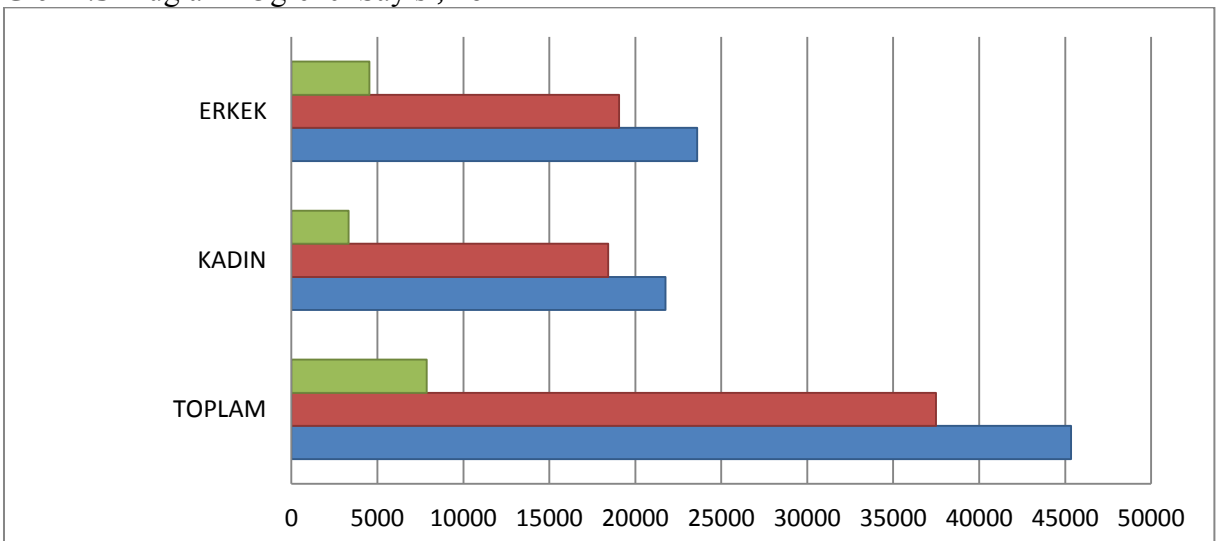

	TOPLAM	KADIN	ERKEK
MUĞLA C (KÖY)	7870	3330	4540
MUĞLA B (ŞEHİR)	37480	18428	19052
MUĞLA A (TOPLAM)	45350	21758	23592

Kaynak: MEB

Tablo.10 İlköğretim ve Orta Öğretimde okuyan, Yeni Kayıt ve Mezun Öğrenci Sayıları, (000)

Öğretim yılı	İlköğretim			Orta öğretim			Mesleki ve teknik orta öğretim		
	Okuyan	Yeni kayıt	Mezun	Okuyan	Yeni kayıt	Mezun	Okuyan	Yeni kayıt	Mezun
2010/2011	88.402	10.950	11.838	20088	5128	4.054	18038	4900	3.143
2011/2012	97.167	12.050		25.939	5.018		19.411	5.210	

Kaynak: MEB

Muğla İlinde 2010/2011 döneminde ilköğretimden 11.838 öğrenci, genel-mesleki ve teknik orta öğretimden 7,197 öğrenci mezun olmuştur. 2011/2012 döneminde ilköğretim öğrenci sayısı bir önceki döneme göre artmıştır. Bu tablodan da anlaşılacağı gibi işgücü piyasasına ara eleman yetiştiren mesleki ve teknik orta öğretim öğrenci sayısı artmıştır.

1.5.GENEL İŞGÜCÜ GÖSTERGELERİ

Tablo.11 TR32 Bölgesi Geniş Yaş Grubuna Göre Eğitim Durumu, (000)

TR32 (Aydın, Denizli, Muğla)	Okuma yazma bilmeyen	Lise altı	Lise ve dengi meslek okulu	Yükseköğretim	Toplam
15-19	0	56	12	0	69
20-24	0	51	39	25	115
25-34	3	167	66	64	300
35-54	17	398	67	75	558
55+	21	109	8	12	149
Toplam	41	781	192	176	1.190

Kaynak: TÜİK, HİA

Bölge verilerine bakıldığında eğitim durumu lise altı eğitimde yoğunluk göstermektedir. Bu oran %65,6 ile genel eğitim durumu değerlendirmesi içinde ilk sırayı almaktadır. Lise ve dengi meslek okulları %16,1 ile ikinci, yükseköğretim ise %14,7 ile üçüncü sırada yer almaktadır. Okuma yazma bilmeyenlerin payı ise %3,4 gibi küçük rakamla son sıradadır.

Tablo.12 TR32 Eğitim Durumuna Göre Nüfus, İstihdam ve İşsizlik Oranları, (000) 2011

EĞİTİM DURUMU	Nüfus	İşgücü	İstihdam	İssiz	İşgücü dışı
Okuma yazma bilmeyen	195	41	38	3	154
Lise altı	1.442	781	723	58	660
Lise ve dengi meslek okulu	320	192	170	21	128
Yükseköğretim	231	176	157	19	55
Toplam	2.188	1.190	1.088	102	998

Kaynak: TÜİK, HİA

Bölgede 15+yaş kurumsal olmayan nüfus 2.188.000 kişidir ve bu sayının %8,9'u okuryazar değildir. %65,9'u lise altı eğilimlidir. %14,6'sı lise ve dengi okul, %10,5'i yükseköğretim mezunudur. Çalışan 1 milyon 88 bin, işsiz, 102 bin, işgücü dışı nüfus ise, 998 bin kişidir.

İşgücü piyasasında işgücünün temel özelliklerini ve istihdamın yapısını değerlendirmek için kullanılacak başlıca kaynak TÜİK'in Hane halkı İşgücü Anketleridir.

Grafik.4 İşgücüne Katılım, İstihdam ve İşsizlik Oranı, %, 2010

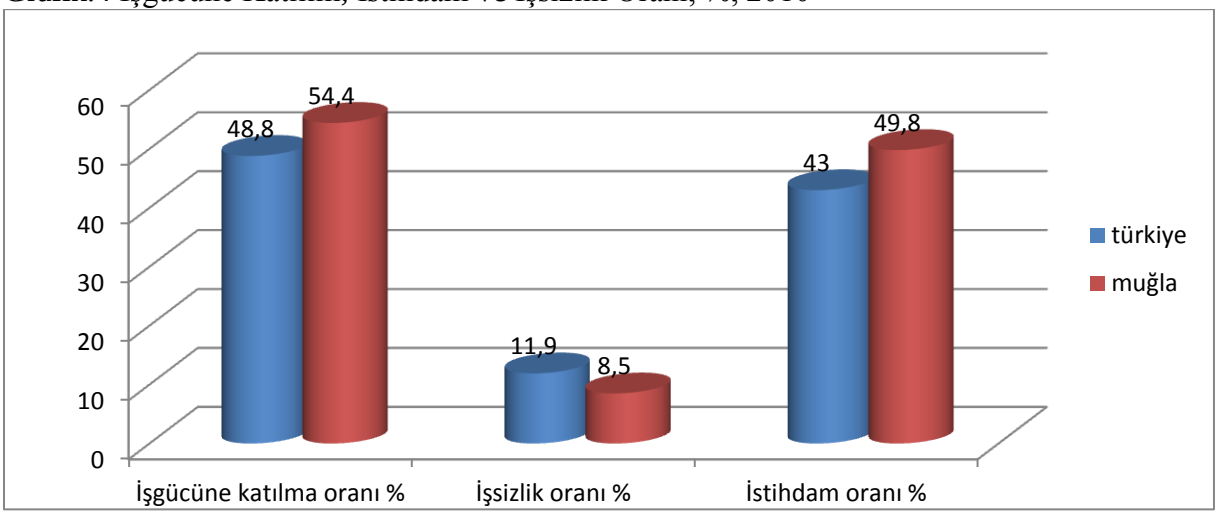

Kaynak: TÜİK, HİA

Bölge bazında mevcut işgücü piyasası temel değişkenler ele alındığında TR32 bölgesinde dikkati çeken önemli husus işsizlik oranının düşüklüğüdür. İşsizlik oranı 2011 yılı itibariyle %8,5'tir. Bu oran ile en düşük işsizlik oranına sahip bölgeler arasındadır. İşgücüne katılım oranı %54,4'tür. İstihdam oranı %48,8 ile %43 olan Türkiye ortalamasının üzerindedir.

Grafik.5 Geniş Yaş Grubu Dağılımına Göre İstihdam Oranı % 2011

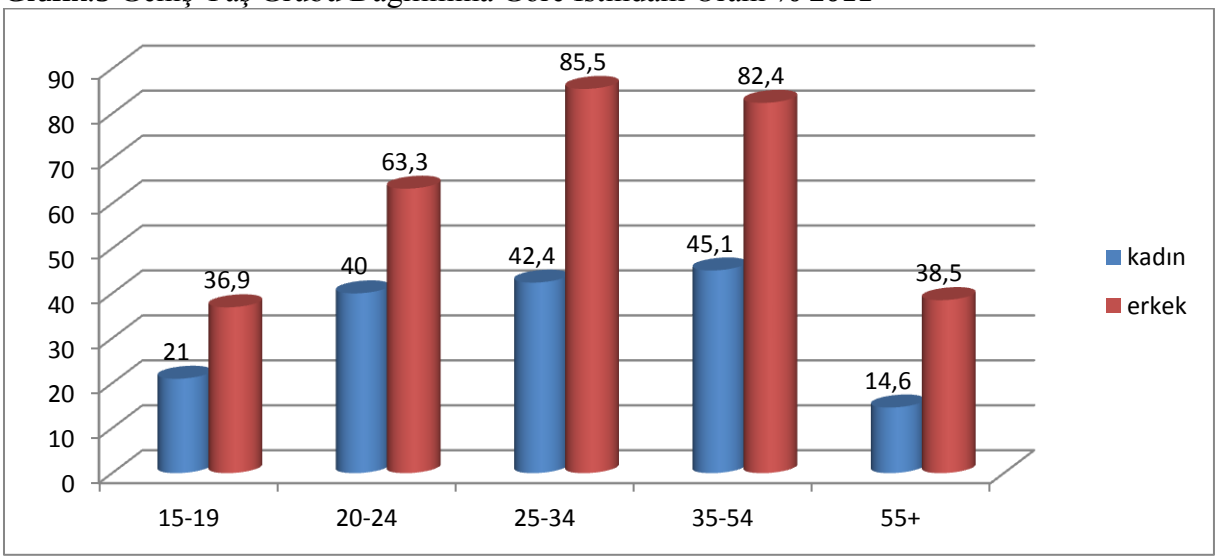

Kaynak: TÜİK, HİA

En yüksek istihdam oranı her iki cinsiyette de 25-34 ve 35-54 yaş gruplarındadır ve cinsiyetler arası fark çok fazladır. Bu yaş gruplarında erkeklerdeki istihdam oranı kadınların neredeyse 2 katıdır. Bu yaş gruplarını 20-24 yaş grubu takip etmektedir.

Grafik.6 TR32 Bölgesi Eğitim Durumuna Göre İstihdam Oranı %, 2011

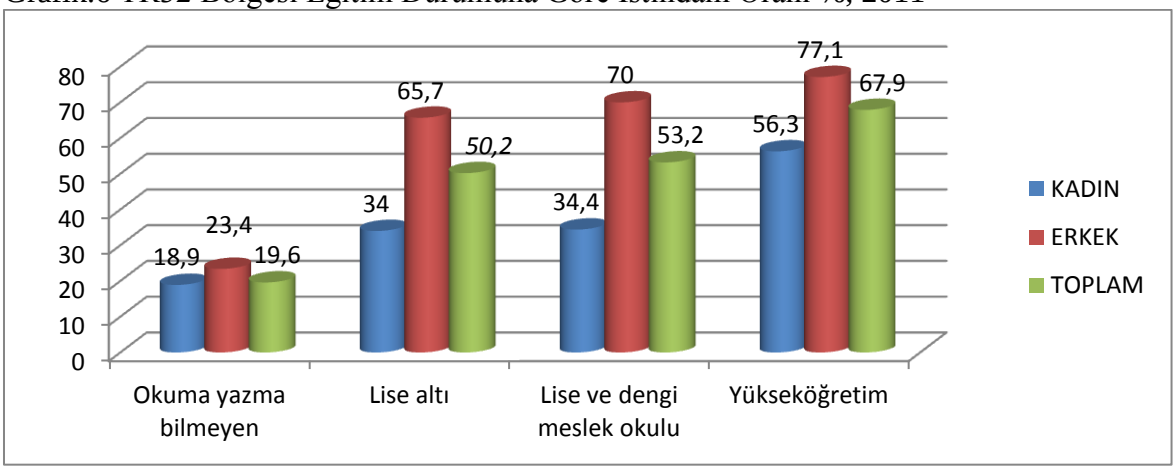

Kaynak: TÜİK, HİA

Kadınlarda lise altı eğitimlilerde %34 olan istihdam oranı 22,3 puan artarak yüksek eğitimlilerde %56,3'e,erkeklerde 11,4 puan artarak %65,7'den %77,1'e yükselmektedir.

Grafik.7 TR32 Bölgesinde Cinsiyete Göre Tarım ve Tarım Dışı İstihdam, 2011

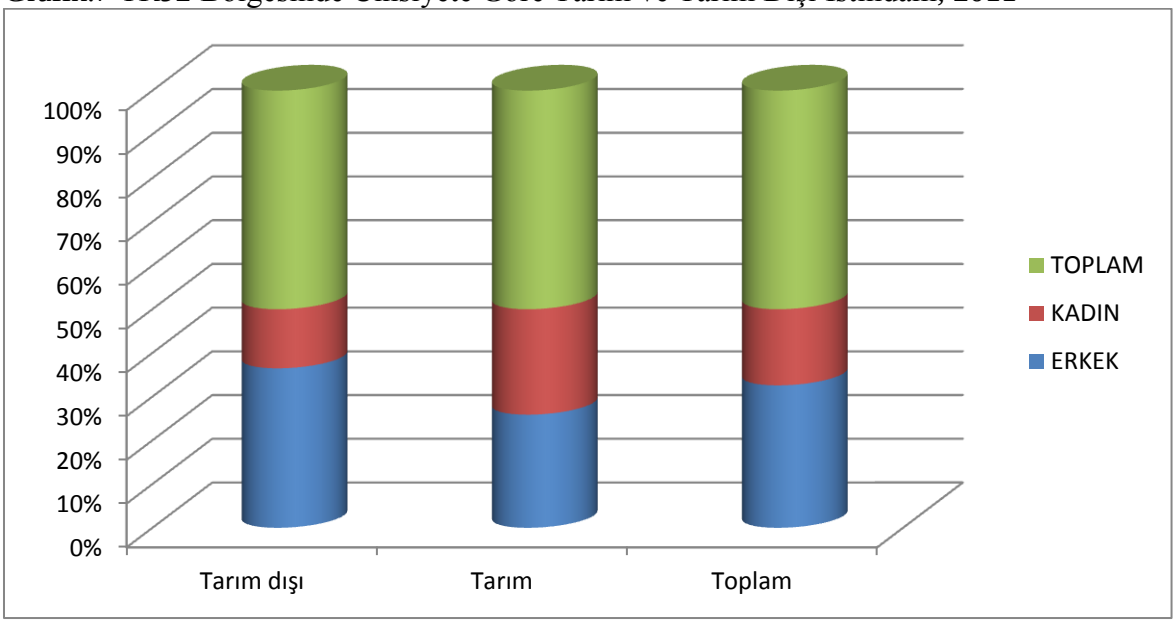

Kaynak: TÜİK, HİA

TR32 Bölgesinde kadınların çoğunluğu (%48,25) tarım sektöründe, erkeklerin çoğunluğu (%72,9) ise tarım dışı sektörde çalışmaktadır.

Tablo.13 TR32 Eğitim Seviyesi ve Sektörlere Göre İstihdam (000), 2011

	Tarım	Sanayi	Hizmet	Toplam
Okuma yazma bilmeyen	33	2	4	38
Lise altı	333	156	234	723
Lise ve dengi meslek okulu	25	38	107	170
Yükseköğretim	10	18	129	157
Toplam	401	214	474	1.088

Kaynak: TÜİK, HİA

Bölge istihdamının %3,4'ünü okuma yazma bilmeyenler, oluştururken, %66,4'ünü lise altı eğitimliler oluşturmaktadır, lise ve dengi okul mezunlarının istihdamdaki oranı %15,6, yüksek eğitimlilerin oranı da %14,4'tür.

Grafik.8 TR32 Eğitim Seviyesi ve Sektörlere Göre İstihdam (000), 2011

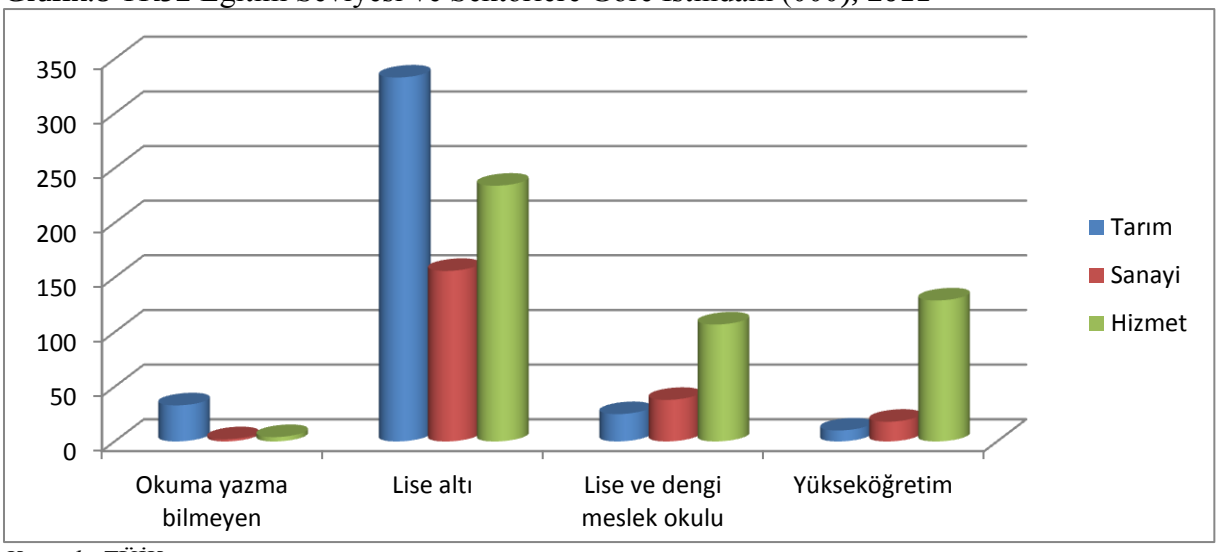

Kaynak: TÜİK

Grafik.9 İşteki Durum ve İktisadi Faaliyet Koluna Göre İstihdam, 2011

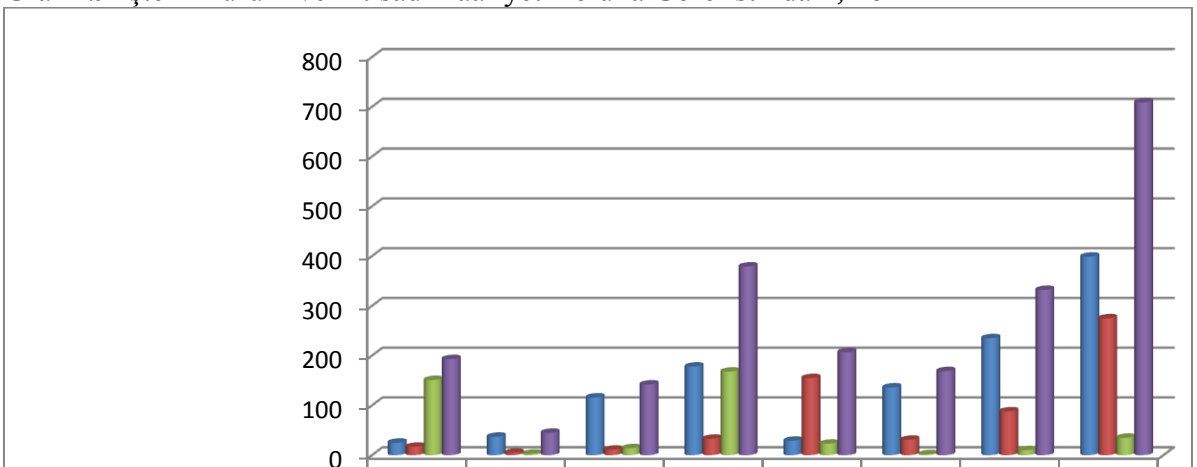

	KADIN				ERKEK			
	Tarım	Sanayi	Hizmet	Toplam	Tarım	Sanayi	Hizmet	Toplam
Ücretli veya yevmiyeli	25	37	116	178	29	136	235	399
İşveren veya kendi hesabına	17	5	11	33	155	31	88	275
Ücretsiz aile işçisi	151	3	14	168	23	2	10	35
Toplam	193	45	142	379	207	169	332	709

Kaynak: TÜİK

Toplam çalışanların %16,3'ü kadın, %36,6'sı erkek ücretli veya yevmiyeli çalışmaktadır. Kendi hesabına veya işveren olarak çalışan sayısı %28,3'tür. Tarım sektörünün hâkimiyeti ücretsiz aile işçiliğini de beraberinde getirmektedir. Bölgede çalışanların %18,6'sı ücretsiz aile işçisidir.

1.5.1.Kayıt Dışı İstihdam

Tablo.14 Türkiye ve TR32 Tarım ve Tarım Dışı Kayıt Dışı Çalışma, 2011, (000)

	TR32 (Aydın, Denizli, Muğla)			TÜRKİYE		
	Kayıtlı Değil	Kayıtlı	Toplam	Kayıtlı Değil	Kayıtlı	Toplam
Tarım dışı	189	499	688	4988	12979	17967
Tarım	310	91	400	5151	993	6143
Toplam	499	590	1.088	10139	13972	24.110

Kaynak: TÜİK HİA

Grafik.10 Türkiye ve TR32 Tarım dışı Kayıtlı ve Kayıt Dışı Çalışma, 2011

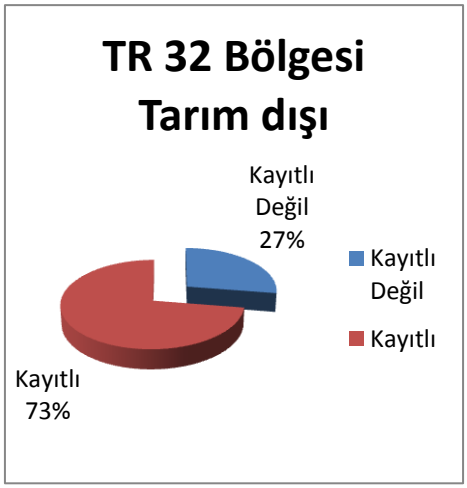

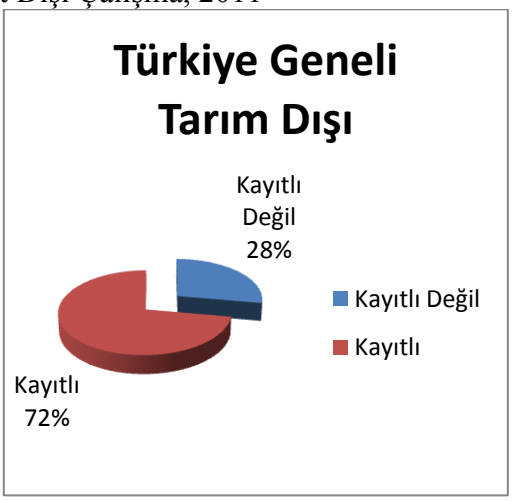

Kaynak: TÜİK HİA

Aydın, Denizli, Muğla bölgesinde tarım dışı kayıtlı oranı yaklaşık olarak Türkiye ortalamasına yakındır. Bu orana bağlı olarak da TR32 (Denizli, Muğla, Aydın) bölgesinde tarım dışı kayıtlı olmayanların oranı da Türkiye geneline yakındır.

Grafik.11 Türkiye ve TR32 Tarımda Kayıtlı ve Kayıt Dışı Çalışma, 2011

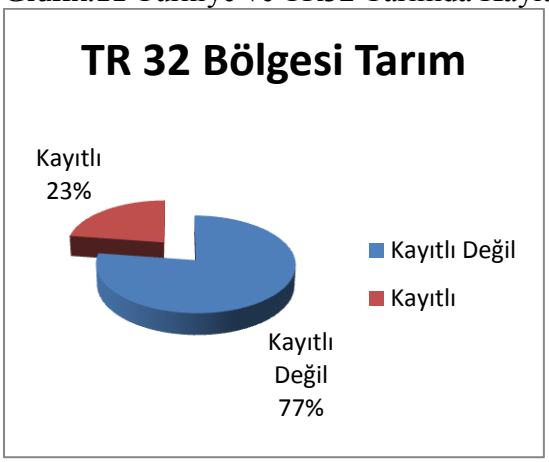

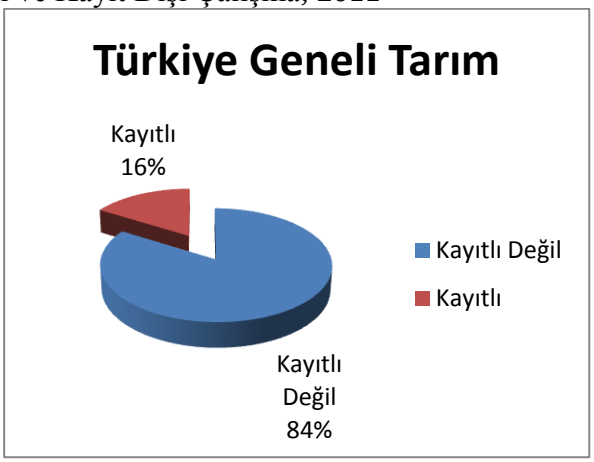

Kaynak: TÜİK, HİA

TR32 (Denizli, Muğla, Aydın) bölgesi tarım sektöründeki kayıtlı oranı Türkiye geneli ortalamasına göre oldukça yüksek değerdedir. Hem TR32'de (Denizli, Muğla, Aydın bölgesi) hem de Türkiye genelinde tarım sektöründe kayıtlı olmayanların oranı oldukça fazladır.

Grafik.12 TR32 ve Türkiye Sektörel Kayıt Dışı Çalışma Oranı, % 2011

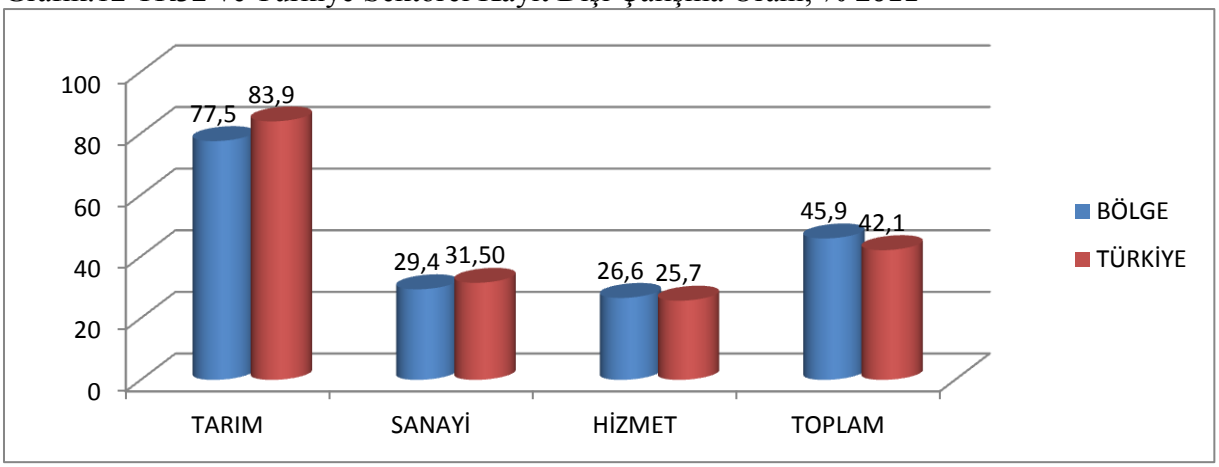

Kaynak: TÜİK, HİA

Hem Türkiye genelinde hem de TR32 bölgesinde kayıt dışılığın en fazla olduğu sektör tarım sektörüdür. TR32 Bölgesindeki tarım sektöründeki kayıt dışı çalışma oranı Türkiye ortalamasına göre düşüktür. TR32 bölgesi ile Türkiye geneli karşılaştırıldığında sanayi ve hizmet sektörü oranları yaklaşık olarak yakın değerlerdedir. Tüm sektörler dikkate alındığında TR32 bölgesi kayıt dışı çalışma oranları Türkiye ortalamasından fazladır.

Grafik.13 TR32 Bölgesi Cinsiyet Durumuna Göre Kayıt Dışılık Oranı, 2011

Kaynak: TÜİK

Cinsiyete göre kayıt dışı istihdam oranı %52 lik oranla erkeklerde daha fazladır.

Grafik.14 TR32 Bölgesi Kadınların Eğitim Durumuna Göre Kayıt Dışılık Oranı, 2011

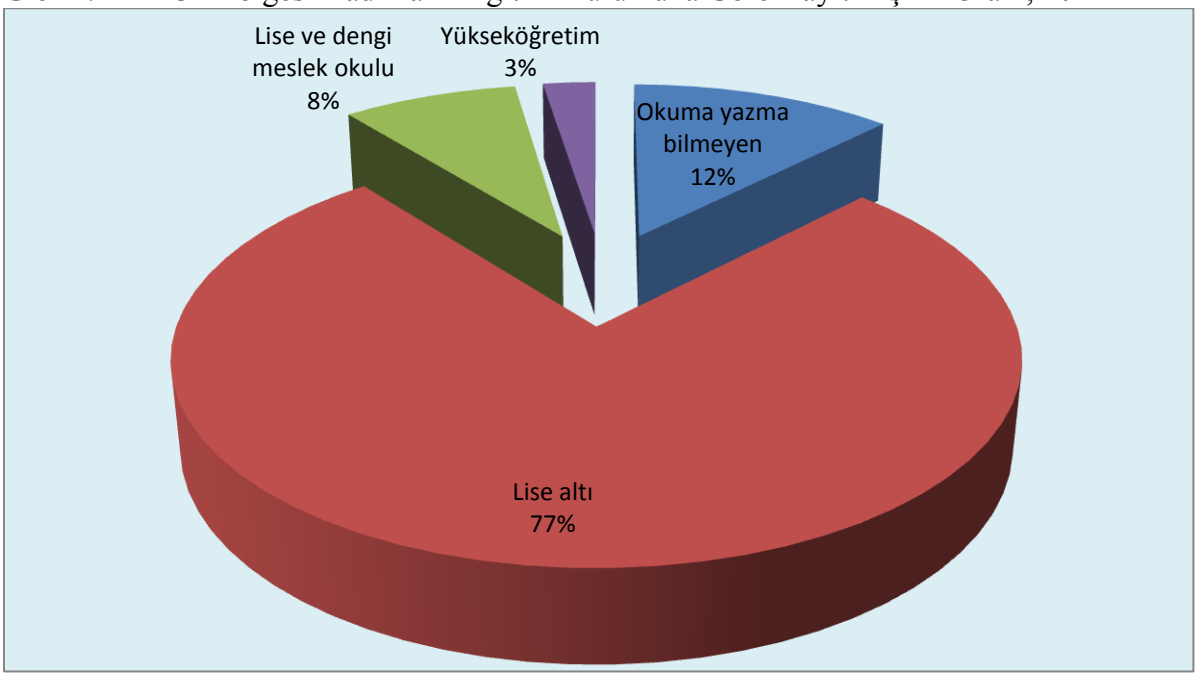

Kaynak: TÜİK

Kadınlarda eğitim seviyelerine göre kayıt dışı istihdamın en fazla olduğu eğitim seviyesi lise altı eğitim düzeyidir. Okuma yazma bilmeyenlerin kayıt dışı istihdamının lise altı eğitim düzeyine göre az olması dikkat çekicidir. Okuma yazması olmayanlar dikkate alınmadığında eğitim seviyesi artıkça kayıt dışı istihdam azalmaktadır.

Grafik.15 TR32 Bölgesi Erkeklerin Eğitim Durumuna Göre Kayıt Dışılık Oranı, 2011

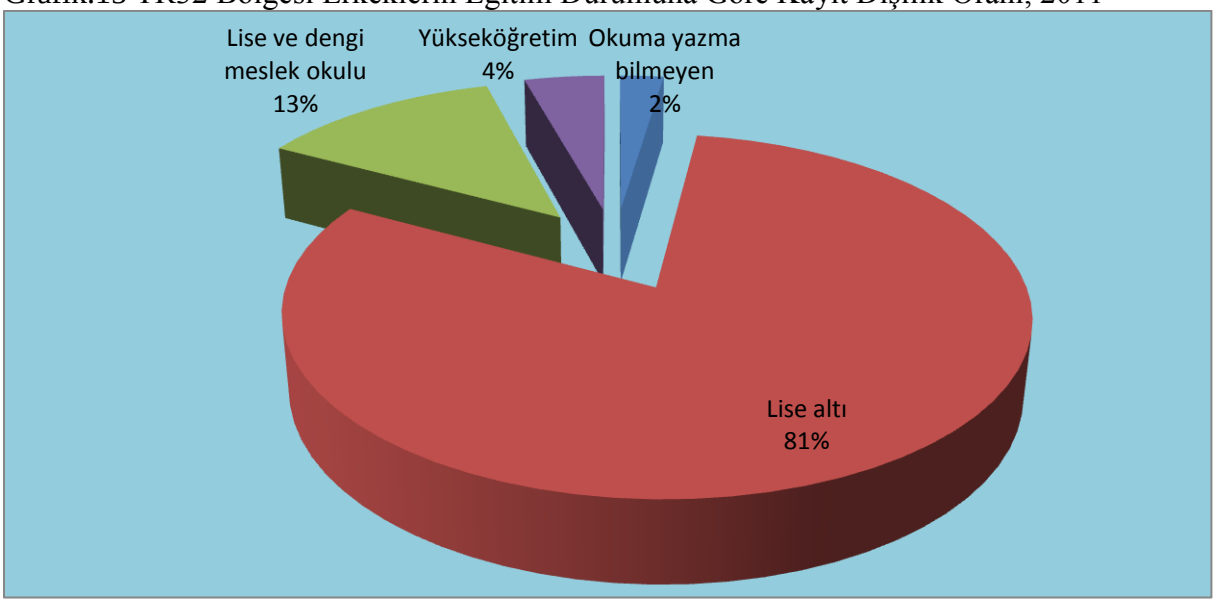

Kaynak: TÜİK

Erkeklerde de kadınlarda olduğu gibi kayıt dışı istihdamın en fazla olduğu eğitim seviyesi lise altı eğitim seviyesidir. Kadınlarda olduğu gibi erkeklerde de Okuma yazma

bilmeyenlerin kayıt dışı istihdam oranı lise altı eğitim seviyesine göre daha azdır. Ancak kadınlarda okuma yazma bilmeyenlerde kayıt dışı istihdam oranı erkeklere göre daha fazladır.

Okuma yazma bilmeyenler dikkate alınmadığında genellikle eğitim seviyesi arttıkça kayıt dışı istihdam oranları azalmaktadır.

Grafik.16 İşteki Duruma Göre Kayıt Dışılık (000)

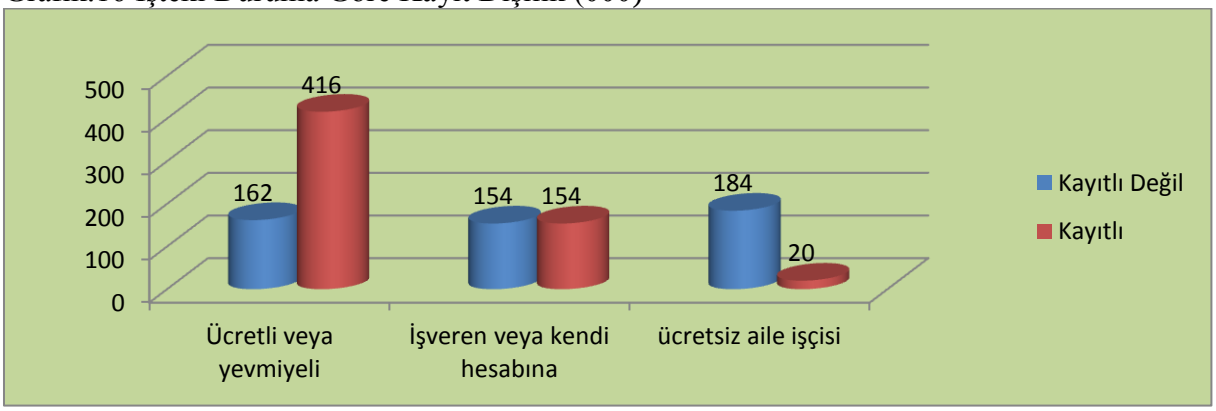

Kaynak: TÜİK

Ücretli ve yevmiyeli olarak çalışanlar, ücretsiz aile işçisi ve işveren veya kendi hesabına çalışanlardaki kayıtlı olmama değerleri birbirine yakındır. Ancak ücretli ve yevmiyeli olarak çalışanlarda kayıtlı oranı diğerlerine göre çarpıcı olarak dikkat çekmektedir.

Grafik.17 Eğitim Durumuna Göre Kayıt Dışılık

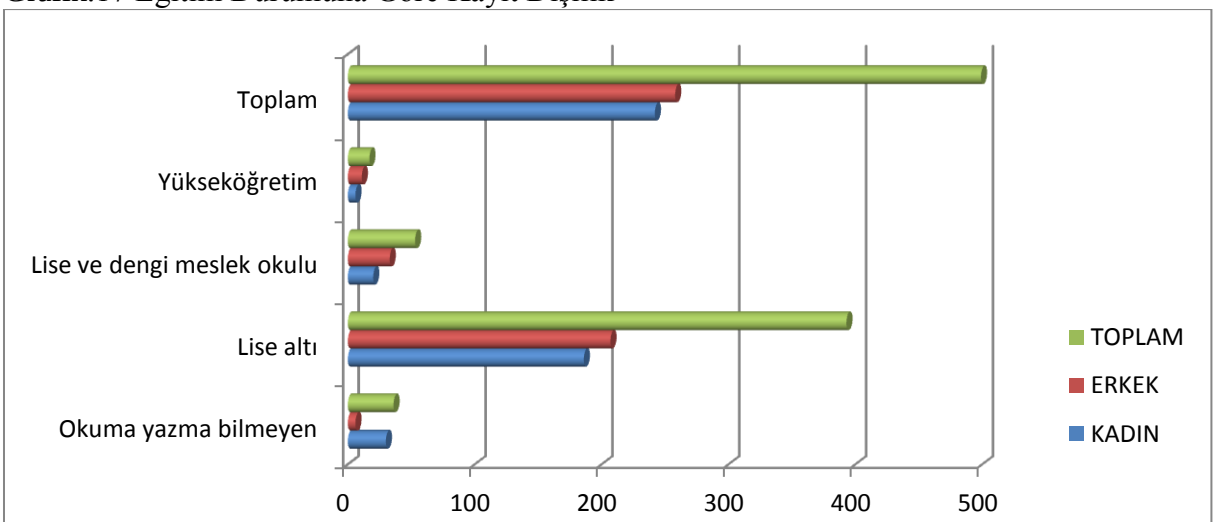

	Okuma yazma bilmeyen	Lise altı	Lise ve dengi meslek okulu	Yükseköğretim	Toplam
TOPLAM	36	393	53	17	499
ERKEK	6	207	33	11	258
KADIN	30	186	20	6	242

Kaynak: TÜİK

Bölgede en yüksek kayıt dışı sayısı lise altı erkeklerde bulunmaktadır, bu sayısı kadınlarda da aynı eğitim seviyesinde görülmektedir. Cinsiyetler arasında kayıt dışılık farkı okuma yazma bilmeyenlerde en yüksek seviyededir. En düşük kayıt dışı çalışma sayısı

yükseköğretimlilerdedir. Son yıllarda kayıt dışılıkla mücadele kapsamında birçok çalışma yapılmaktadır.

Grafik.18 İşteki Duruma Göre Kayıt Dışılık Oranı %

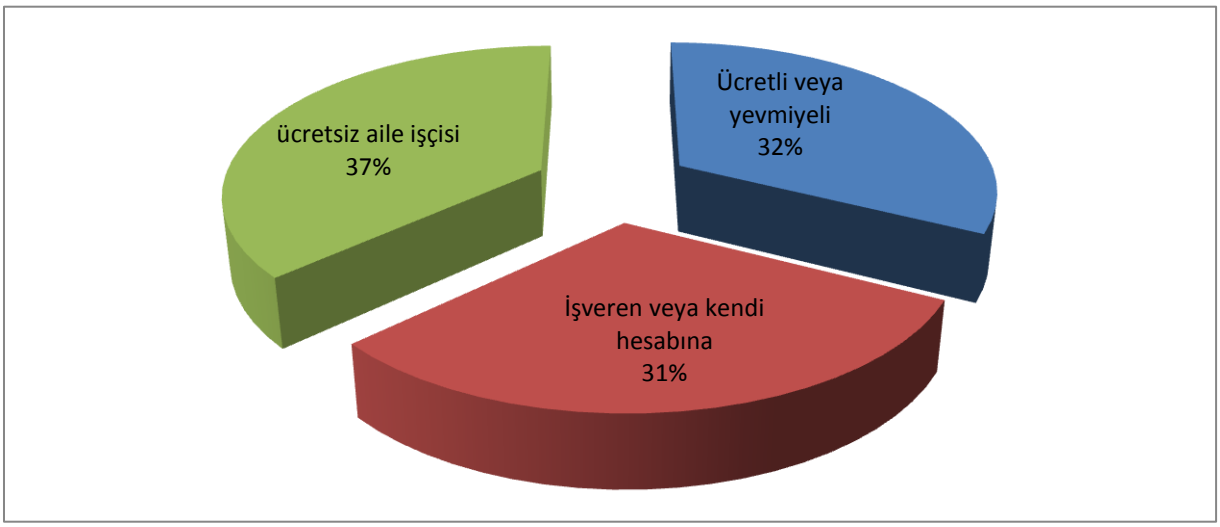

Kaynak: TÜİK

1.5.2.Genç İstihdamı

Bölgede 150 bin çalışan genç bulunmaktadır. Genç erkeklerin istihdam oranı genç kadınların istihdam oranından yüksektir.

Grafik.19 TR32 Bölgesinde Cinsiyete Göre Genç İstihdamın Sektörel Dağılımı,(000), 2011

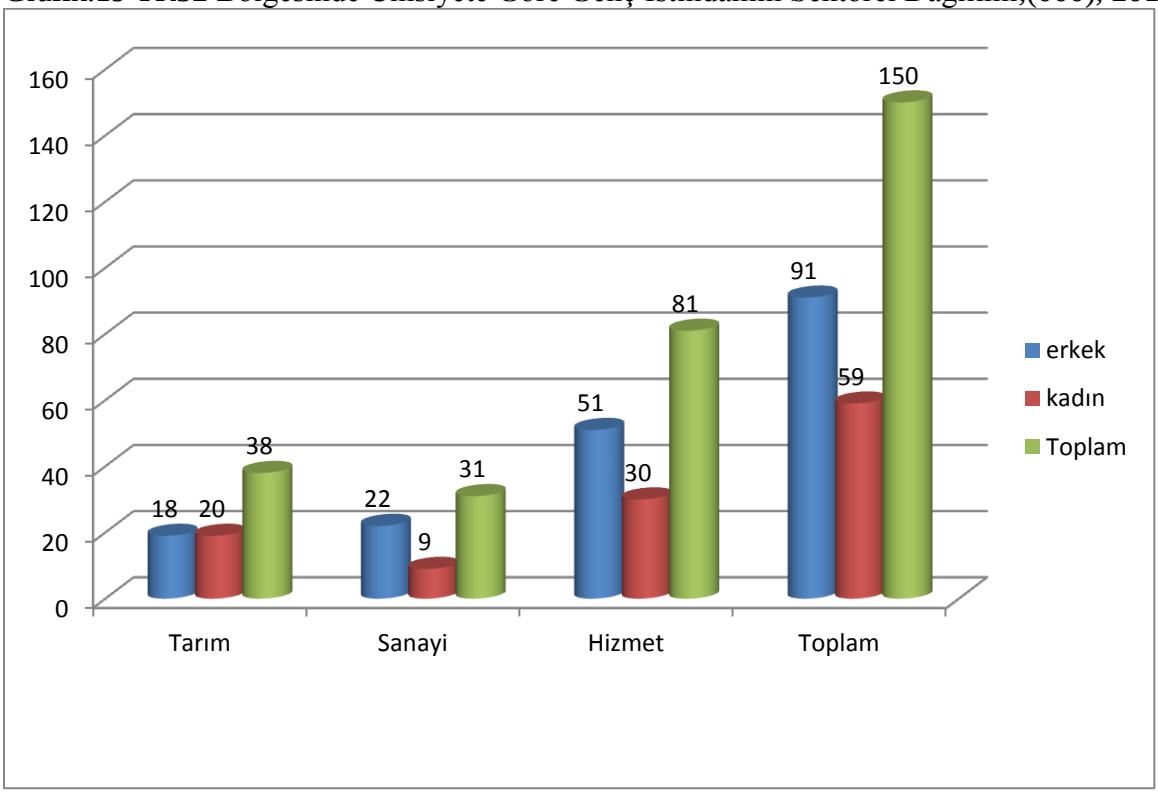

Kaynak: TÜİK

1.5.3.İşsizlik

TR32 bölgesinde işsizlik oranı % 8.5'tir.TR32 bölgesinde en düşük işsizlik oranı %7,4 ile okuma-yazma bilmeyenlerde, en yüksek lise ve dengi meslek okulu (%11,1) mezunlarında görülmektedir. İşsiz durumdaki erkeklerle kadınlar arasında çok fazla fark bulunmamaktadır. En büyük işsiz cinsiyet farkı lise ve dengi meslek okulunda görülmektedir.

Grafik.20 Eğitim Durumuna Göre İşsizlik Oranı TR32, %, 2011

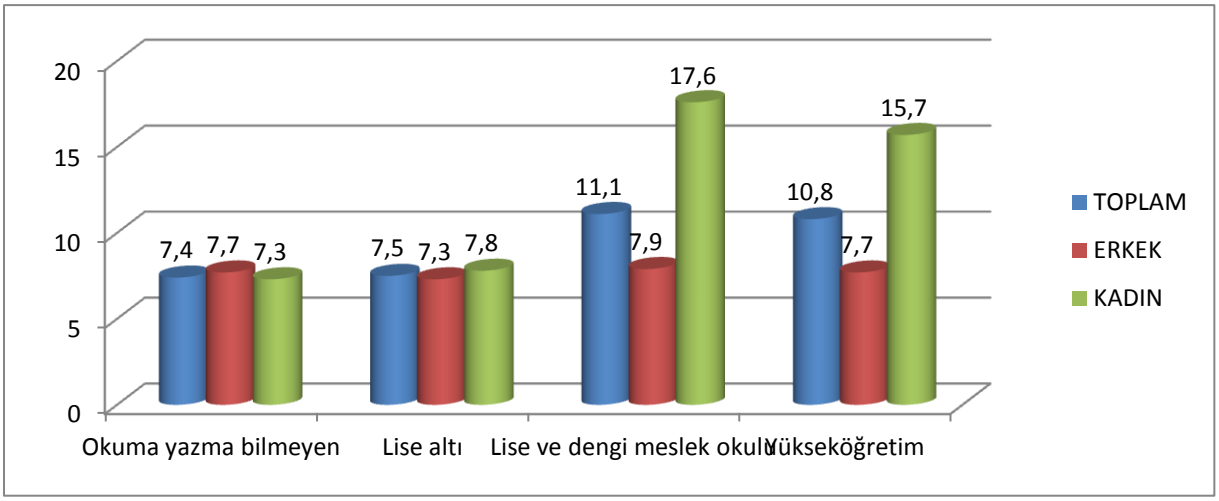

Kaynak: TÜİK

En yüksek işsizlik oranı 20-24 yaş grubunda bulunmaktadır. Cinsiyet durumuna göre bakıldığında en yüksek işsizlik oranı aynı yaş grubunda ve 20- 24 yaş aralığındadır. En düşük işsizlik oranı 55+ yaş grubundadır. İşsizliğin yaş grubuna ve cinsiyete bağlı olarak değerlendirmesi yapıldığında; kadınların her yaş grubunda yüksek değerde olduğu görülmektedir.

Grafik.21 Yaş Gruplarına Göre İşsizlik Oranı TR32, %, 2011

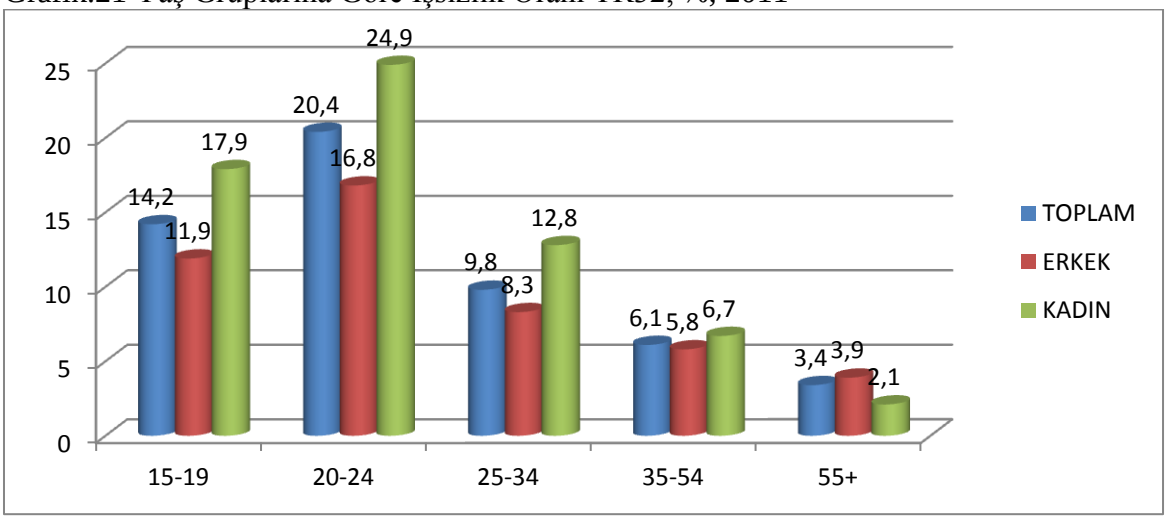

Kaynak: TÜİK, HİA

TR32 bölgesinde çalışma çağındaki nüfusun büyük bir bölümü 1 yıldan az süreli iş aramaktadır. Erkek işsizlerin sayısı bu dönemde daha yüksektir. İş arayanların %50'den fazlasını kadınlar oluşturmaktadır.

Tablo.15 TR32 Cinsiyete Göre İş Arama Süresi

TR32 (Aydın, Denizli, Muğla) (Bin) (15 + yaş)	1 yıl yıldan az	1 yıl ve daha çok	İş bulmuş başlamak için bekleyen	Toplam
ERKEK	43	14	0	57
KADIN	30	14	0	45
Toplam	73	28	1	102

Kaynak: TÜİK, HİA

TR32 bölgesinde lise altı eğitim düzeyinde iş arayanlar daha çoktur. Yükseköğretim mezunu kadınlar erkeklere göre zor iş bulmakta ve çoğu 1 yıldan az sürede iş aramaktadır.

Tablo.16 Eğitim Durumuna Göre İş Arama Süreleri TR32, (000)

		Okuma yazma bilmeyen	Lise altı	Lise ve dengi meslek okulu	Yükseköğretim	Toplam
Kadın	1 yıl yıldan az	1	14	8	7	30
	1 yıl ve daha çok	1	6	4	4	14
Erkek	1 yıl yıldan az	1	30	7	5	43
	1 yıl ve daha çok		8	3	3	14
Toplam		3	58	22	19	101

Kaynak: TÜİK, HİA

1.5.4.Genç İşsizliği

15-24 yaş arası nüfusta, işsizlik oranı %18,1'dir. Genç nüfusun %39,3 ü istihdam edilmiştir. Genç işsizlik oranı cinsiyetler arasında çok büyük farklılık göstermemektedir. Bölgede gençler çalışmaya istekli ve 1 yıldan az sürede iş arama faaliyeti gerçekleştirmektedir.

Tablo.17 Genç İşgücü Durumu

	Nüfus	İşgücü	İstihdam edilenler	İssiz	İşgücüne katılma oranı %	İşsizlik oranı %	İstihdam oranı %	İşgücüne dahil olmayan nüfus
15-19	203	69	59	10	33,7	14,2	28,9	135
20-24	178	115	91	23	64,2	20,4	51,1	64
Toplam	382	184	150	33	48	18,1	39,3	199

Kaynak: TÜİK

Eğitim durumuna göre işgücü dışında bulunan nüfus; çocuk, yaşlı nüfusun ve iş aramaktan vazgeçmiş nüfusun durumudur. Lise altı öğrenim durumunda iş arayanların işgücü dışında bulunma oranı daha yüksektir. Yükseköğretim mezunu iş arayanlar işgücü dışında bulunma durumunda en düşük seviyededir.

Grafik.22 Eğitim Durumuna Göre İşgücü Dışında Bulunma Oranı TR32, (000), 2011

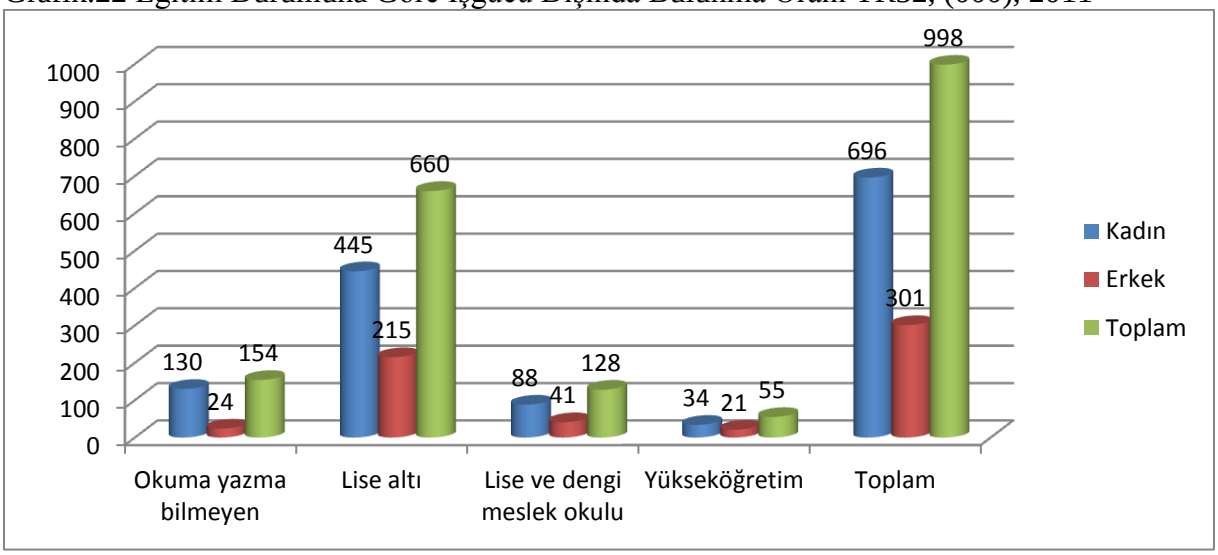

Kaynak: TÜİK

İşgücü dışında bulunma nedenlerine bakıldığında en önemli sebebin, ev işleri ile meşgul olma olduğu anlaşılmaktadır. Kadınların işgücü piyasasına katılma istekleri yavaş yavaş artmaktadır. Erkekler sosyal güvencesi olan işlerde çalıştığı için emekli olduktan sonra işgücü piyasası dışında kalmayı tercih etmektedir. Kadınlar ev işinin yanında aile içi özürlü ya da hasta bakımı için işgücü piyasası dışında kalmaktadır. Tabloya göre verilen bilgiler Türkiye geneli ile benzerlik göstermektedir.

Tablo.18 İşgücü Dışında Bulunma Nedeni TR32, (000)

	Erkek	Kadın	Toplam
İş bulma ümidi yok	13	16	29
İş aramayıp çalışmaya hazır olan	27	51	78
Mevsimlik çalışan	1	6	7
Ev işleri ile meşgul	0	352	352
Öğrenci(eğitim-öğretim)	61	68	129
Emekli	143	41	184
Özürlü yaşlı veya hasta	45	126	171
Ailevi ve kişisel nedenler	9	32	41
Diğer	2	4	6
Toplam	301	696	997

Kaynak: TÜİK

1.6.İŞKUR'A KAYITLI İŞGÜCÜ GÖSTERGELERİ

Bu kısımda İŞKUR istatistiklerinden yararlanarak ilin işgücü piyasası değerlendirilmiştir. İŞKUR istatistikleri sadece İŞKUR'a kayıtlı kesim itibariyle mevcut olmasına rağmen bu veri seti il bazında cinsiyet, yaş, eğitim gibi kayıtlı işsizlerin özelliklerini ve açık işlerin sektörel dağılımı gibi özellikleri içermesi açısından önemli göstergelerdir.

Tablo.19 Kayıtlı İşsizlerin ve Başvuranların Cinsiyete Göre Dağılımı, 2012, (000)

	Kayıtlı İşsiz Sayısı			Başvuran Sayısı		
	Erkek	Kadın	Genel Toplam	Erkek	Kadın	Genel Toplam
Muğla	15793	10583	26376	16375	8997	25372
Türkiye	1433621	938641	2372262	1476264	820061	2296325
Ortalama	1,10	1,13	1,11	1,11	1,10	1,10

Kaynak: İŞKUR

2012 yılı içinde Muğla İŞKUR'a kayıtlı işsiz sayısı Türkiye ortalamasının 1,11'i oranındadır. Muğla İŞKUR'a yapılan başvuranların cinsiyete göre dağılımı incelendiğinde, toplam başvuruların %65'i erkekler, %35'i kadınlar tarafından yapılmıştır.

Grafik.23 Kayıtlı İşsizlerin Yaşa Göre Türkiye'ye Oranı, 2012

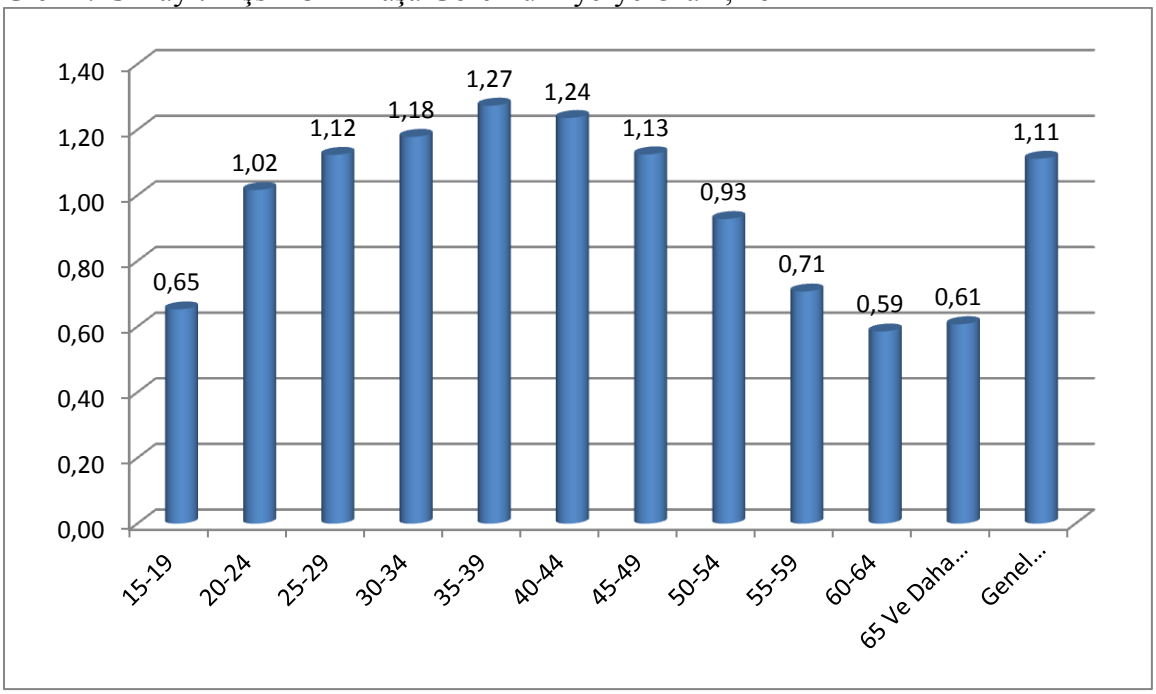

Kaynak: İŞKUR

2012 yılı Muğla İline kayıtlı işsizlerin yaşa göre Türkiye genelindeki dağılım oranında 25-49 yaş aralığı ortalamanın üstünde görülmektedir. Çalışma çağındaki nüfusun her 100 kişiden biri Muğla'da yaşamaktadır.

Grafik.24 Muğla İli İŞKUR'a Başvuranların Eğitim Durumuna Göre Oranı, 2012

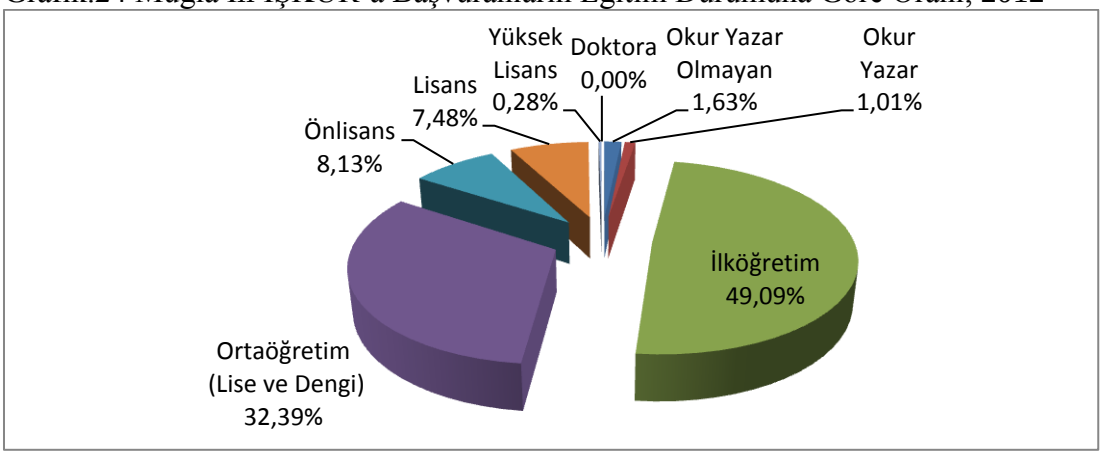

Kaynak: İŞKUR

Grafik.25 Kayıtlı İşsizin Eğitim Durumuna Göre Oranı,2012

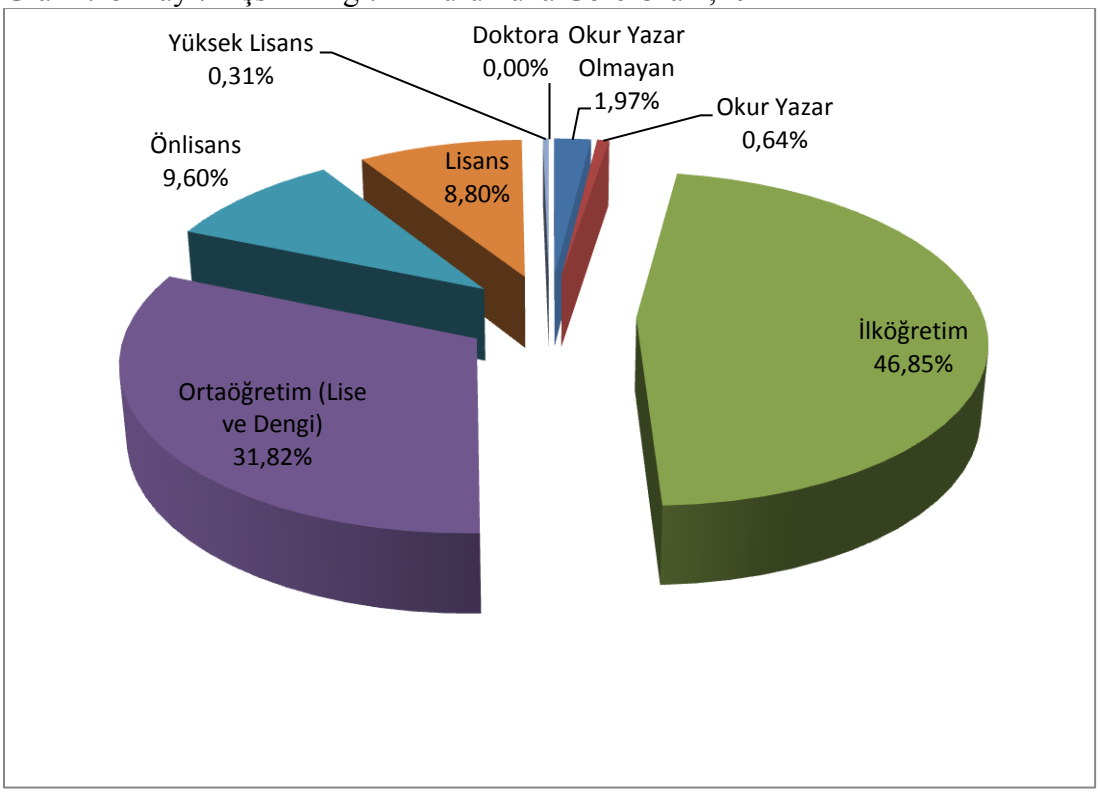

Kaynak: İŞKUR

İşsizlerin eğitim durumları incelendiğinde en yüksek işsizlik oranının % 47 ile ilköğretim düzeyindekileri kapsadığı görülmüştür. Bunu %32 ile lise ve dengi eğitim düzeyindekiler takip etmektedir. Yüksek lisans, doktora ve okuryazar olmayan eğitim düzeylerindekilerin işsizlik oranı oldukça düşüktür. Lisans ve ön lisans eğitim düzeyindeki işsizlerin oranı da birbirlerine yakın değerlerdedir.

Grafik.26 Açık İş ve İşe Yerleştirmeler, 2012

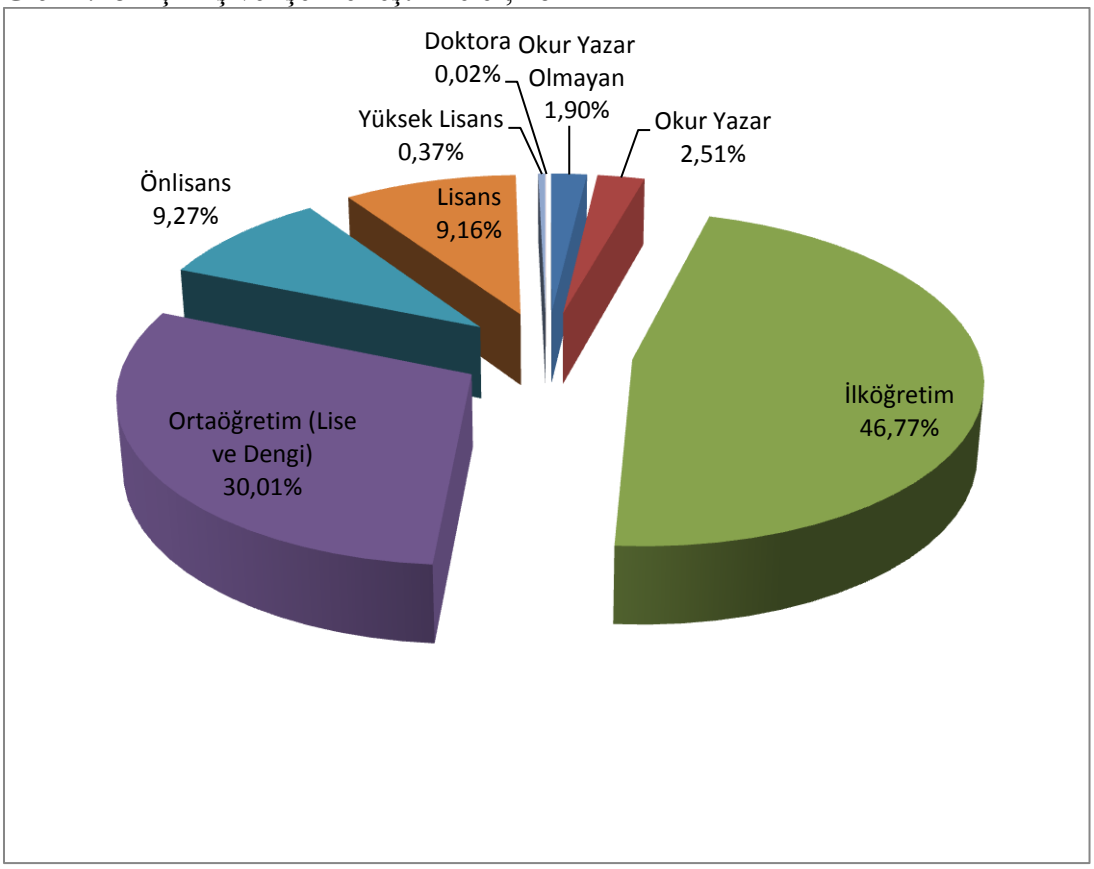

Kaynak: İŞKUR

Muğla İli ile Türkiye geneli işsizlerin eğitim durumlarına göre incelendiğinde en yüksek işsizlik oranı ilköğretim düzeyindedir. Muğla İlindeki ilköğretim düzeyindeki işsizlerin oranı Türkiye geneline oldukça yakın olması dikkat çekicidir. Muğla İlindeki okuryazar işsizlerin oranı Türkiye ortalamasının altındadır. Muğla İli ile Türkiye geneli karşılaştırıldığında ön lisans, orta öğretim, lisans, doktora, okuryazar olmayan eğitim durumlarındaki işsizlerin oranlıları birebirlerine yakın değerdedirler.

Tablo.20 Açık İş ve İşe Yerleştirmeler, 2012 (000)

	Açık İş Sayısı			İşe Yerleştirme Sayısı		
	Özel	Kamu	Genel Toplam	Kamu	Özel	Genel Toplam
Muğla	9956	973	10929	974	2403	3377
Türkiye	851136	140668	991804	137648	418939	556587
Ortalama	1,17	0,69	1,10	0,71	0,57	0,61

Kaynak: İŞKUR

Muğla İli İŞKUR'a kayıtlı açık işlerin sayısı 10,929 ve bu açık işlere yapılan yerleştirme sayısı 3,377'dir.

Tablo.21 Cinsiyete Göre İşe Yerleştirme Sayısı, 2012 (000)

İşe Yerleştirme Sayısı	Erkek	Kadın	Genel Toplam
Muğla	2109	1268	3377
Türkiye	390979	165608	556587
Ortalama	0,54	0,77	0,61

Kaynak: İŞKUR

Cinsiyete göre işe yerleştirme oranlarında erkek sayısının fazla olmasına rağmen Türkiye geneli oranına baktığımız zaman kadınların istihdamdaki payı daha fazladır.

Tablo.22 Sektörlere Göre İşe Yerleştirme Sayıları, 2012,

Sektörlere Göre İşe Yerleştirme	
Bilgi ve iletişim	158
Diğer hizmet faaliyetleri	433
Eğitim	154
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	79
Finans ve sigorta faaliyetleri	5
Gayrimenkul faaliyetleri	2
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	119
İmalat	540
İnsan sağliği ve sosyal hizmet faaliyetleri	27
İnşaat	480
Kamu yönetimi ve savunma; zorunlu sosyal güvenlik	35
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	610
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	13
Madencilik ve taş ocakçılığı	58
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	212
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	51
Tarım, ormancılık ve balıkçılık	127
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	115
Ulaştırma ve depolama	159

Kaynak: İŞKUR

2012 yılı içinde en çok işe yerleştirme faaliyeti gösterilen sektör; konaklama ve yiyecek hizmeti gelmektedir. Bu sektörü insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri, inşaat takip etmektedir.

Tablo.23 İşsizlik Ödeneğinin Yaşa Göre Durumu, 2012

Yaş	İÖ Ödemesi Biten	İÖ Ödemesi Devam Eden	İÖ Ödemesi Kesilen
15-19	0	24	3
20-24	34	246	68
25-29	137	750	227
30-34	147	780	298
35-39	110	647	171
40-44	96	460	158
45-49	65	251	112
50-54	13	52	14
55-59	8	15	4
60-64	0	4	0
65 +	0	0	0
Toplam	610	3,229	1,055

Kaynak: İŞKUR

2012 yılı içerisinde Muğla Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü'ne işsizlik ödeneği başvurusu yapan 10,044 kişiden ödeneği biten, devam eden ve kesilen sayısı yukardaki tabloda belirtilmiştir, verilere göre hemen hemen her yaş grubunda işsizlik ödeneği kesilen işsiz sayısı, işsizlik ödeneği biten işsiz sayısından fazladır. Bunun en önemli sebebi ise açık işlerin sürekli artması ve buna bağlı olarak işsizlere sunulan işlerin çeşitlilik göstermesidir.

Tablo.24 Muğla ili Açılan Kurs Türleri ve Cinsiyete Göre Dağılım, 2012

Açılan Kursun Türü	Açılan Kurs Sayısı	Katılan Kursiyer Sayısı	
		Erkek	Kadın
Girişimcilik	10	120	130
Hükümlülere Yönelik	3	44	0
İstihdam garantili işgücü yetiştirme kursları	56	400	745
Genel işgücü kursu	26	19	403
TYÇP	55	275	747
İEP	337	206	188
Özürlü Kursları	2	6	4
UMEM	38	382	181
UMEM/İEP	67	89	27
Toplam	594	1,541	2,425

Kaynak: İŞKUR

2012 yılı İŞKUR Muğla İl Müdürlüğü bünyesinde 9 farklı kurs türünde 594 adet kurs açılmıştır. Kursiyerlerin %39'u erkek, %61'i kadınlardan oluşmaktadır. Kursiyerlere; günlük 20,00TL-25,00TL arasında cep harçlığı verilmekte, iş kazası ve meslek hastalığı sigortası ile genel sağlık sigortası yapılması itibariyle kadınların kurslarımızdan faydalanma oranı artmıştır. Katılımcılar arasında, istihdam garantili işgücü yetiştirme kursları ile Toplum Yararına Çalışma Programları daha çok tercih edilmektedir. İşbaşı Eğitim Programı ve UMEM kapsamında açılan kurslar katılımcılara teorik bilginin yanında uygulama imkanı tanıdığı için en çok tercih edilen diğer kurslarımızdır.

İKİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI

2.1.AMAÇ VE YÖNTEMİ

İyi işleyen bir işgücü piyasasının oluşabilmesi, işgücü arz ve talebinin temel niteliklerinin incelenip bunlara uygun önlemlerin zamanında alınmasına bağlıdır. Birçok ülkede yüksek işsizlik oranlarına rağmen özellikle kısa dönemli işgücü talebinin hep yüksek olduğu da sık sık ifade edilmektedir. Birçok sektörde işgücü fazlalığı olmasına rağmen etkin eşleştirme eksikliği ve beceri uyumsuzlukları nedeniyle işgücü açığı karşılanamaya bilmektedir. Açık işler, işgücünün mobilitesinin yetersizliği ve işverenin talep ettiği niteliklere sahip eleman olmayışı nedenlerinin yanı sıra bazı mesleklerde iş ortamı ve ücretin beğenilmemesi nedeniyle zamanında doldurulamamaktadır. İşgücü piyasasının talep boyutuyla ele alınıp mevcut durumda işgücü, mevcut açık iş ve gelecek dönemde işgücünün eğilimlerinin bilinmesi kısa dönemli işgücü yetiştirilmesi için temel verileri sağlamaktadır.

İşgücü piyasasında arz ve talebin etkin bir şekilde uyumlaştırılabilmesi için işgücü piyasası bilgileri oldukça önemlidir. İşgücü Piyasasının arz tarafına yönelik veriler ağırlıklı olarak Türkiye İstatistik Kurumu'nun yapmış olduğu Hanehalkı İşgücü Anketi sonuçlarından elde edilmektedir. Ancak işgücü piyasasının talep tarafına yönelik pek fazla veri bulunmamaktadır. Bu açığı da Türkiye İş Kurumu İşgücü Piyasası Araştırmaları ile doldurmaya çalışmaktadır. Arz tarafı ile ilgili verilerde il düzeyinde yeterli veri bulunmamaktadır. Talep tarafı ile ilgili yapılan araştırmalar ise henüz istenen düzeyde değildir. Örneğin EUROSTAT nezdinde hala ülkemiz için açık iş oranı açıklanamamaktadır. Bu bağlamda işgücü piyasası araştırmalarını daha da geliştirerek yapmamız büyük önem arz etmektedir.

4904 sayılı Kanunda Türkiye İş Kurumuna verilen görevlere istinaden işgücü piyasası ihtiyaçlarının tespit edilmesi amacıyla Türkiye İş Kurumunca 2007 yılından beri işgücü piyasası araştırmaları (İPA) yapılmaktadır. Değişik yöntemler kullanılarak 2007'den beri devam ettirilen araştırmalar 2009 yılından itibaren yılda iki defa yapılmıştır. İşgücü piyasası araştırmalarının EUROSTAT normlarına uygun şekilde yürütülmesi ve Resmi İstatistik Programı kapsamına alınmasına yönelik çalışmalar 2011 yılı ikinci yarısından itibaren Türkiye İstatistik Kurumu işbirliğiyle devam etmektedir.

Bu çalışmaların temel amaçları, işgücü piyasası ile ilgili periyodik bilgi elde etmek, işgücü piyasasında mevcut, geçmiş ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişmeleri izlemek, işgücü piyasasının talep yapısını ortaya koymak ve bu sonuçlar üzerinden aktif istihdam politikalarına veri kaynağı teşkil etmek şeklindedir. Bu çalışmalar sayesinde Türkiye için bir açık iş sayısına erişebilir olunacak ve EUROSTAT'ın talep ettiği açık işler istatistikleri için veri toplanabilmiş olacaktır. Bu çalışmanın önemli amaçlarından biride İŞKUR dışında da diğer kurum ve kuruluşların işgücü talebi hakkında bilgi ihtiyacını karşılamaktır.

Tablo.25 İŞKUR İşgücü Piyasası Araştırmaları, (2007-2012)

İŞKUR'UN UYGULADIĞI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI YÖNTEM VERİLERİ						
Dönem	Kapsamı	Periyod	Sınıflamalar	Yöntem	görüşme yapılan işyeri sayısı	
2007	50+ Tüm İşyerleri	15 Ekim 30 Kasım	İSCO 88-NACE REV.1.1	Yüz yüze	Toplam	12.712
2008	TÜM İŞYERLERİ	15 EKİM 5ARALIK	İSCO 88-NACE REV.1.1	Elektronik	Toplam	71.001
					10+ işyeri	26.409
					50+işyeri	7.224
2009/I	İŞKUR'a KAYITLI TÜM İŞYERLERİ	17 NİSAN 30MAYIS	İSCO 88-NACE REV.1.1	Elektronik	Toplam	275.099
					10+ işyeri	83.404
					50+işyeri	15.273
2009/II	İŞKUR'a KAYITLI TÜM İŞYERLERİ	4 KASIM 13ARALIK	İSCO 88-NACE REV.1.1	Elektronik	Toplam	255.938
					10+ işyeri	80.638
					50+işyeri	15.985
2010/I	İŞKUR'a KAYITLI TÜM İŞYERLERİ	26 NİSAN 1HAZİRAN	İSCO 88-NACE REV.1.1	Elektronik	Toplam	218.068
					10+ işyeri	73.418
					50+işyeri	14.476
2010/II	İŞKUR'a KAYITLI TÜM İŞYERLERİ	26 NİSAN 1HAZİRAN	İSCO 88-NACE REV.1.1	Elektronik	Toplam	198.479
					10+ işyeri	69.442
					50+işyeri	14.688
2011/I	İŞKUR'a KAYITLI TÜM İŞYERLERİ	26 NİSAN 1HAZİRAN	İSCO 88-NACE REV.1.1	Elektronik	Toplam	159.862
					10+ işyeri	60.501
					50+işyeri	13.393
2011/II	10 + GİRİŞİMLER (TÜİK)	19 ARALIK 19OCAK	İSCO 88-NACE REV.2	Yüz yüze	Toplam	5.941
					10+ işyeri	3.283
					50+işyeri	1.606
2012/I	10 + GİRİŞİMLER (TÜİK)	02.May 15.Haz	İSCO 88-NACE REV.2	Yüz yüze	Toplam Girişim	5.225
2012/II	10 + İŞYERLERİ (TÜİK)	10.Eyl 31.Eki	İSCO 88-NACE REV.2	Yüz yüze	Toplam İşyeri	53.164

Kaynak: İŞKUR

Türkiye İş Kurumu, 2012 Yılı Yerel Düzeyde İşgücü Piyasası Analizi Talep Araştırması kapsamında 10 Eylül – 31 Ekim 2012 tarihleri arasında Türkiye genelinde 53.164 işyerine yüz yüze görüşme yöntemiyle anket uygulamıştır. Türkiye İşyeri Kayıtları Sistemi altlık kullanılarak sektörel kapsam dâhilinde yer alan ve 10 ve daha fazla çalışana sahip işyerleri, araştırmada örnekleme çerçevesi olarak kullanılmıştır. Araştırmanın kapsamında Türkiye genelinde Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev. 2.0 sınıflandırmasına göre, tarım, kamu, hane halklarında işverenler ve uluslararası kurum/kuruluşlar dışındaki 17 alt sektörde yer alan, 10 ve daha fazla çalışana sahip işyerleri örnekleme çerçevesi olarak kabul edilmiştir. Örnekleme birimi işyeri olarak belirlenmiş ve 17 sektör bazında il ve Türkiye tahmini verilmiştir.

İşyerleriyle yüz yüze görüşme yöntemiyle (Araştırmanın saha çalışmasının tamamı İŞKUR personeli tarafından gerçekleştirilmiştir.) gerçekleştirilen "İl İşgücü Piyasası Talep Araştırması İşyeri Bilgi Formu" kapsamında,

- Temel işletme bilgileri
- Mevcut istihdam bilgileri (Cinsiyet, Meslek)
- Açık iş, (Meslek, Talep Edilen Eğitim ve Beceri düzeyleri, Karşılanma Yolları)
- Temininde güçlük çekilen meslekler, (Meslek, Güçlük Nedeni)
- 2012 yılı içerisinde işe giriş-çıkışlar,
- 31 Aralık 2012 ve 30 Haziran 2013 tarihleri itibariyle artış/azalış olacağı düşünülen mesleklere ilişkin sorular sorulmuştur.

2.2.İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM

İlimizde yapılan işgücü piyasası araştırmasına katılan işletmelerin sektörel dağılımında; konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri, toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı ve imalat sektöründe faaliyet gösterenler önde gelmektedir. İşgücü piyasası araştırmasına katılan işyerlerinin çalışan sayılarına bakıldığında sektörel dağılımın sıralamasında bazı değişiklikler görülmektedir. 1-9 aralığında çalışan sayısına sahip işyerleri %24.08 oranı ile ilk sırada toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımında olduğu görülmektedir. 10-49 aralığında çalışan sayısına sahip işyeri sayısı %19.34 oranı ile yine toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımında, 50 ve üzerinde çalışan sayısına sahip işyeri sayısının da %38.60 oranında konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri alanında yüksek olduğu görülmektedir. Araştırmaya göre çalışan 100 kişiden 57'si 10-49 arasında çalışan sayısına sahip işyerinde, 27'si 1-9 aralığında çalışan sayısına sahip işyerinde, 16'sı 50 ve üzerinde çalışan sayısına sahip işyerinde istihdam edilmiştir.

Grafik.27 İşyerlerinin Sektörel Dağılımı, %, 2012

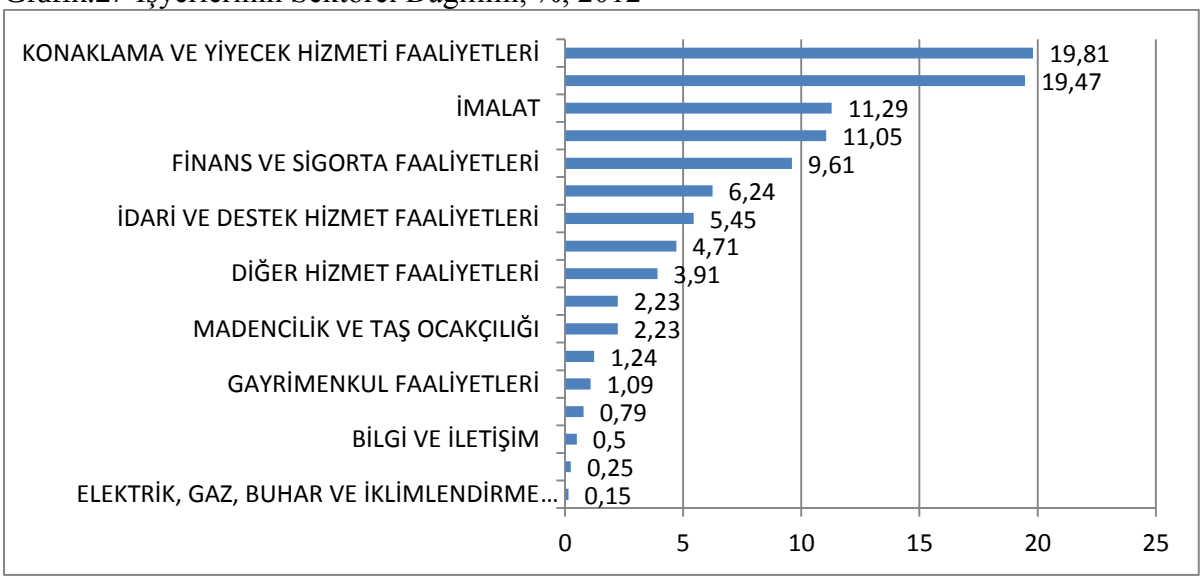

Kaynak: Muğla İPA 2012

Çalışanların sektörel dağılımı Türkiye geneline bakıldığında farklılık göstermektedir. %33.14 çalışan sayısına sahip konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri yörenin en önemli geçim kaynağını oluşturmaktadır. Turizmin başlaması ile ticaret ve perakende faaliyeti de hareketlendiği için ikinci sırada toptan ve perakende ticaret, motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı, üçüncü sırada imalat gelmektedir. Türkiye genelinde imalat ilk sırada yer alırken Muğla da bu sektör alt sıralara inmektedir.

Grafik.28 Sektörlere Göre Toplam Çalışan Sayıların Dağılımı, %, 2012

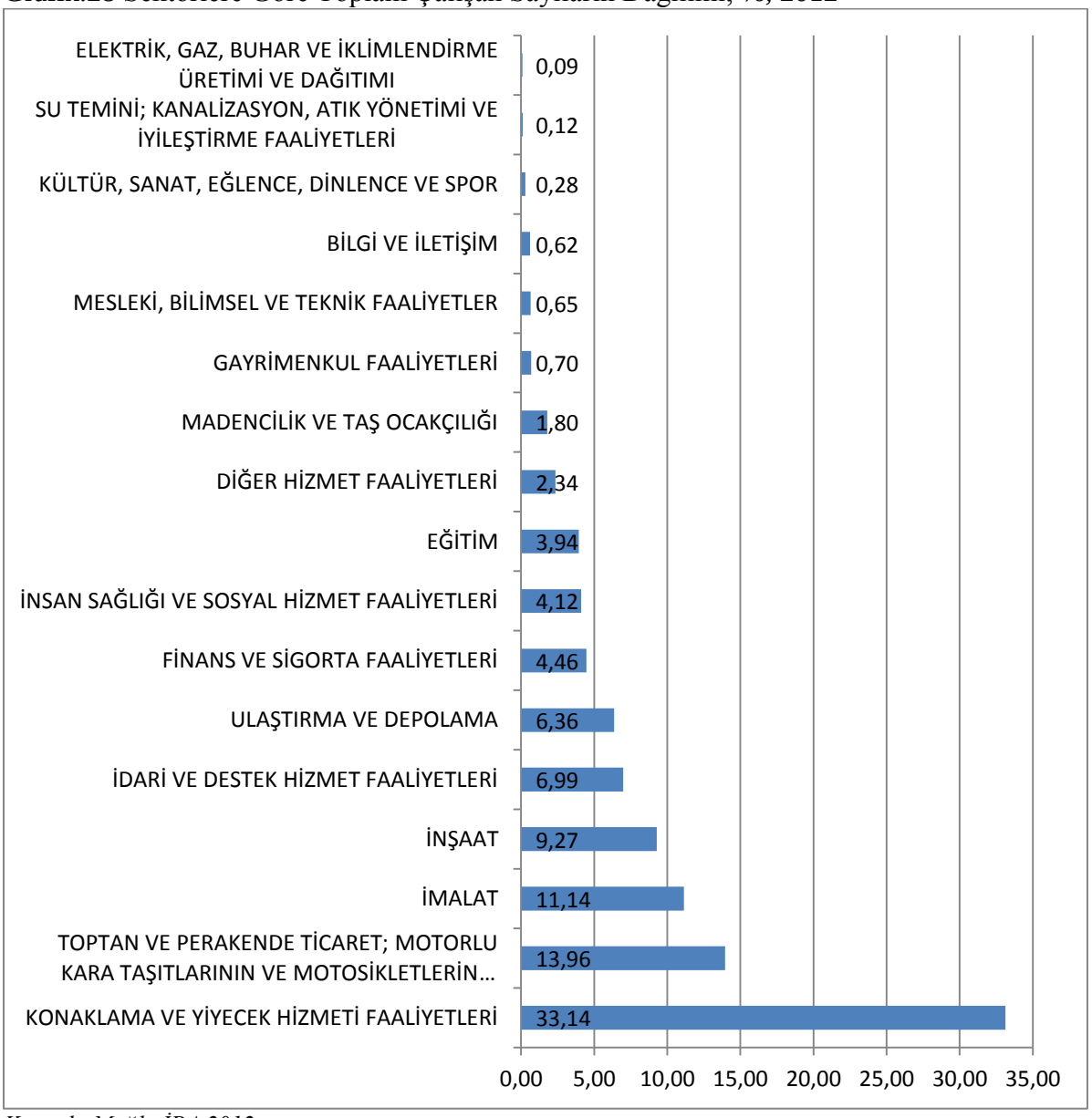

Kaynak: Muğla İPA 2012

Muğla İlinde en çok işyeri sayısına sahip konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri sektöründe çalışan sayısının karşılanması için işgücüne bakıldığında; hizmet ve satış elemanları meslek grubunda ihtiyacın çok olması sebebiyle bu meslek gruplarında açık iş ilanlarının daha çok yayınlandığı görülmektedir.

Grafik.29 Ana Meslek Gruplarına Göre Oranlar, %, 2012

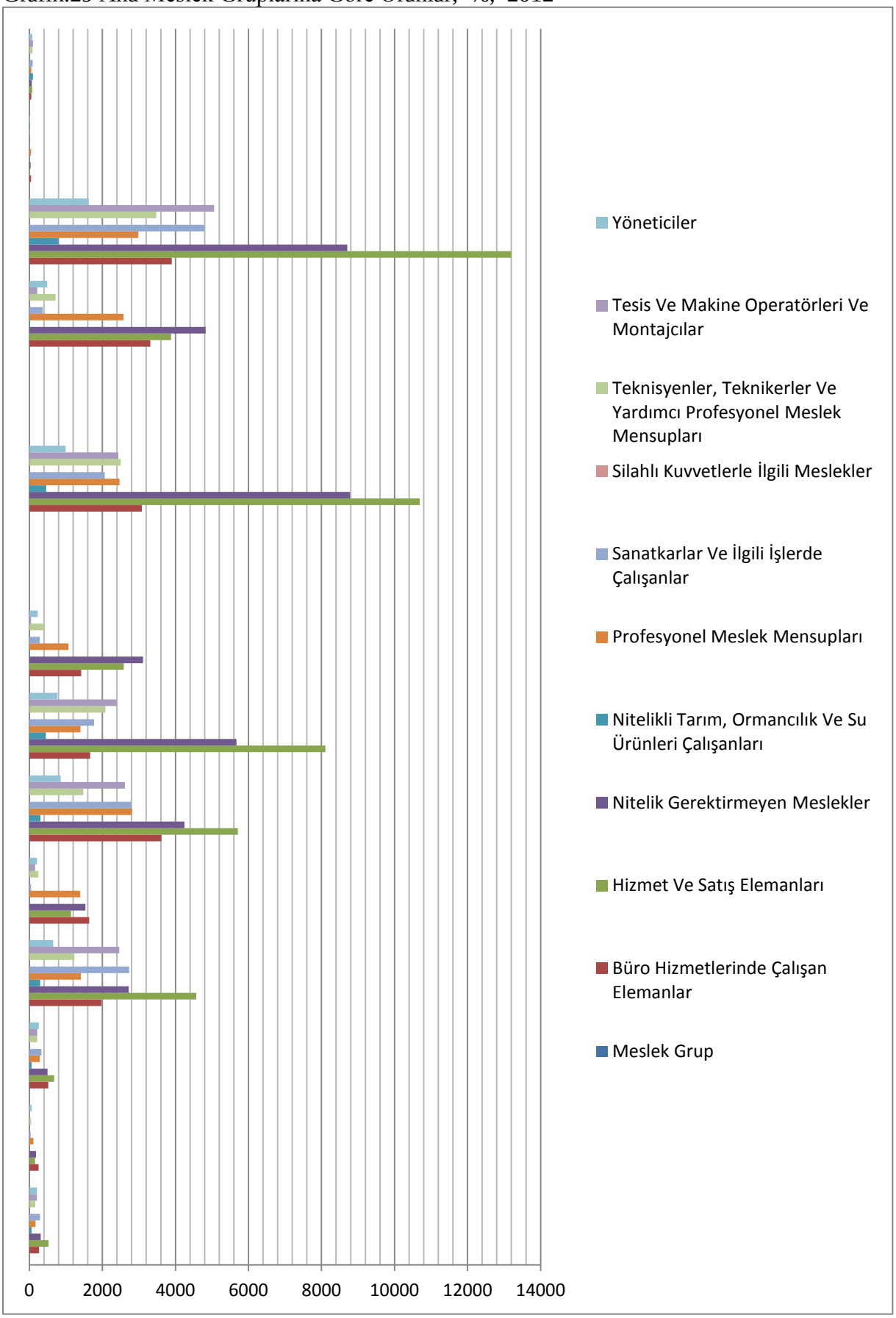

Kaynak: Muğla İPA 2012

Muğla İlinde yapılan işgücü piyasası araştırmasında meslek gruplarına göre çalışan sayılarının cinsiyet bazında yapılan araştırmalarda erkeklerin açık farkla hizmet ve satış elemanı meslek grubunda çalıştıkları görülmüştür. Kadınlarda ise nitelik gerektirmeyen meslekler ön sırada yer alırken büro hizmetlerinde çalışanlar, hizmet ve satış elemanlarında çalışan kadın sayısı birbirine yakın olduğu saptanmıştır.

10-49 çalışan sayısı aralığındaki küçük ölçekli işletmelerde hizmet ve satış elemanı toplam çalışan sayısı fazla iken; en fazla kadın sayısı büro hizmetlerinde, erkeklerde ise hizmet ve satış meslek grubundadır. Araştırma yapılan işletmelerdeki çalışan sayıları dikkate alındığında 50+ Orta ölçekli işletmelerde toplam çalışan sayısının hizmet ve satış elamanı alanında en yüksek olduğu, bunun da çoğunluğunu erkeklerin oluşturduğu görülmüş, kadın çalışan sayısının nitelik gerektirmeyen meslek alanlarında en yüksek olduğu tespit edilmiştir. Mikro işletmelerde erkek çalışan sayısı daha fazla iken; hizmet ve satış elemanı meslek alanında çalışan sayısı en fazladır. Kadınlarda ise büro hizmetlerinde çalışan elemanlar sayısı olarak ilk sırada yer almaktadır

Meslek alanlarında erkek çalışan oranı kadınlara göre fazladır. Nitelikli tarım, ormancılık ve su ürünleri çalışanlarının tamamına yakınını erkek elemanlar oluşturmaktadır.

Grafik.30 Çalışan Sayılarının Mesleklere Göre Dağılımı, 2012

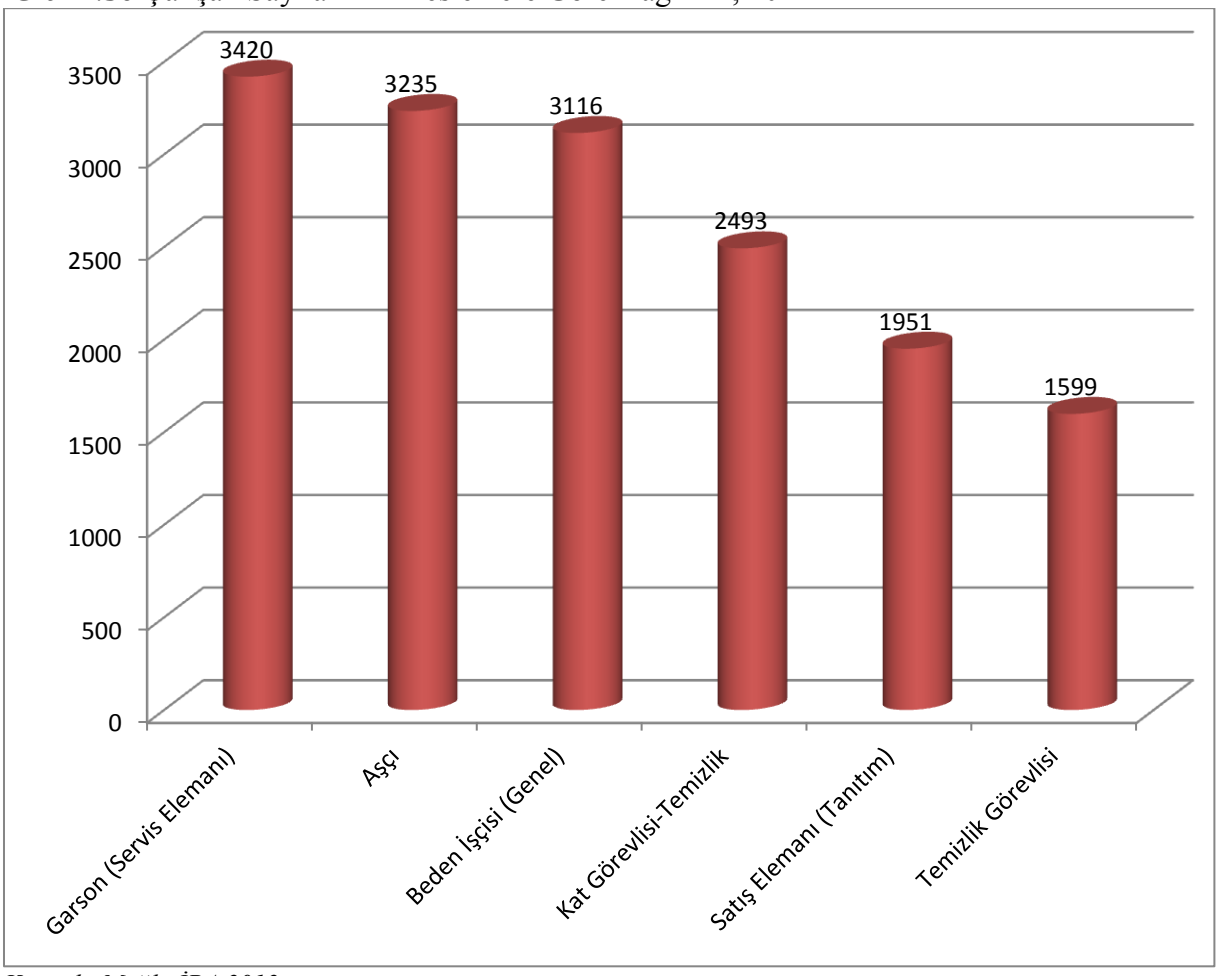

Kaynak: Muğla İPA 2012

930 farklı meslekten en çok çalışan meslek grupları tabloda yer almıştır. İlimizde turizm sektörüyle ilgili işyerlerinin ön plana çıktığı görülmüştür. Bunlar arasında garson (servis elemanı), aşçı, beden işçisi (genel), kat görevlisi-temizlik, satış elemanı (tanıtım), temizlik görevlisi gibi meslekler ağırlıkları itibariyle dikkat çekmiştir.

Çalışanların mesleklere göre dağılımına ilişkin mesleklere ilişkin detaylı bilgiler bir önceki tabloda sunulmuştur.

2.3.AÇIK İŞLER

İşgücü piyasası analiz çalışmasına katılan işyerleri arasında en çok açık iş toptan ve perakende ticaret, motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı sektöründedir bu sırayı idari ve destek hizmetleri ile konaklama ve yiyecek hizmet faaliyetleri takip etmektedir. Muğla ilinde 1-9 aralığında çalışan sayısına göre en çok toptan ve perakende ticaret, motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı sektöründe açık iş bulunmaktadır. 10-49 aralığında çalışan sayısına göre en fazla açık iş toptan ve perakende ticaret, motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı sektöründe bulunmaktadır. 50 ve üzerinde çalışan sayısına göre ise en fazla açık iş konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetlerinde bulunmaktadır.

Grafik.31 Ana Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Dağılımı,%,2012

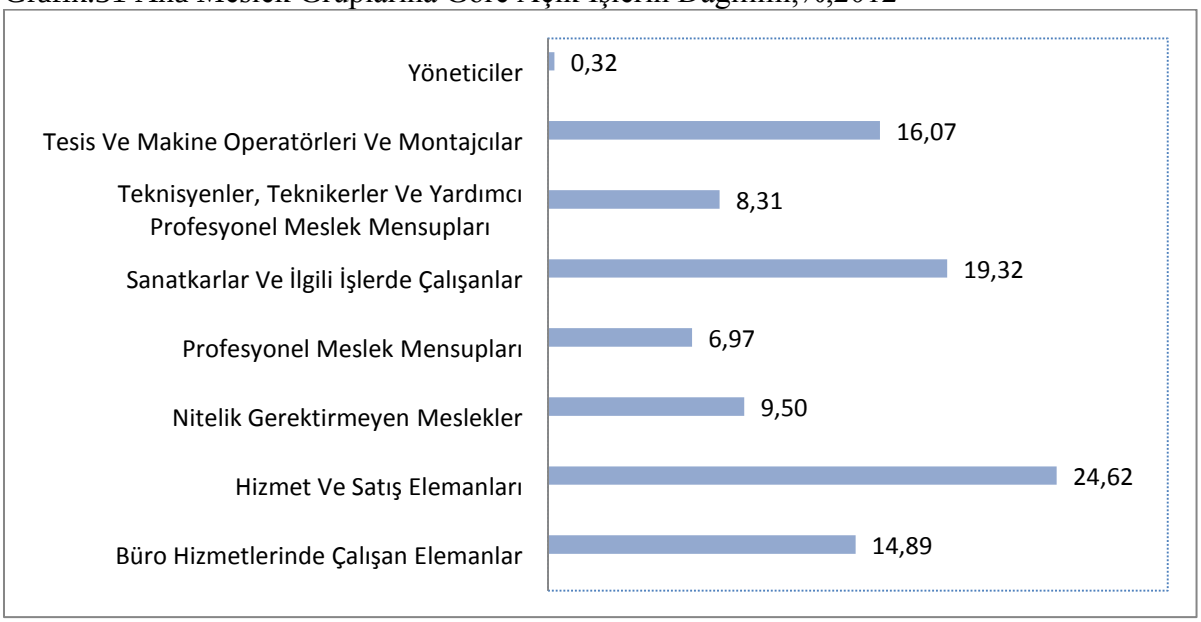

Kaynak: Muğla İPA 2012

Muğla İlinde meslek bazında yapılan incelemelerde meslek çeşitliliğinin fazla olduğu görülmüştür. Hizmet ve satış elemanı, sanatkâr ile ilgili işlerde çalışanlar, tesis ve makine operatörleri ve montajcı meslek gruplarında açık işlerin daha çok olduğu görülmektedir.

Muğla İlinde mesleklere göre açık iş sayıları incelendiğinde garson (%5,7), şoför-yük taşıma (%4,6),büro memuru (personel)(%4,1), mermer işçisi (%4), akaryakıt satış elemanı (pompacı) (%3,2), satış elemanı (perakende) (%0,07), güvenlik görevlisi (%0,07) şeklinde küçük veriler elde edilmektedir. Grafik.32'de bazı açık iş sayıları sıralanmıştır.

Grafik.32 Mesleklere Göre Açık İş Sayıları 2012

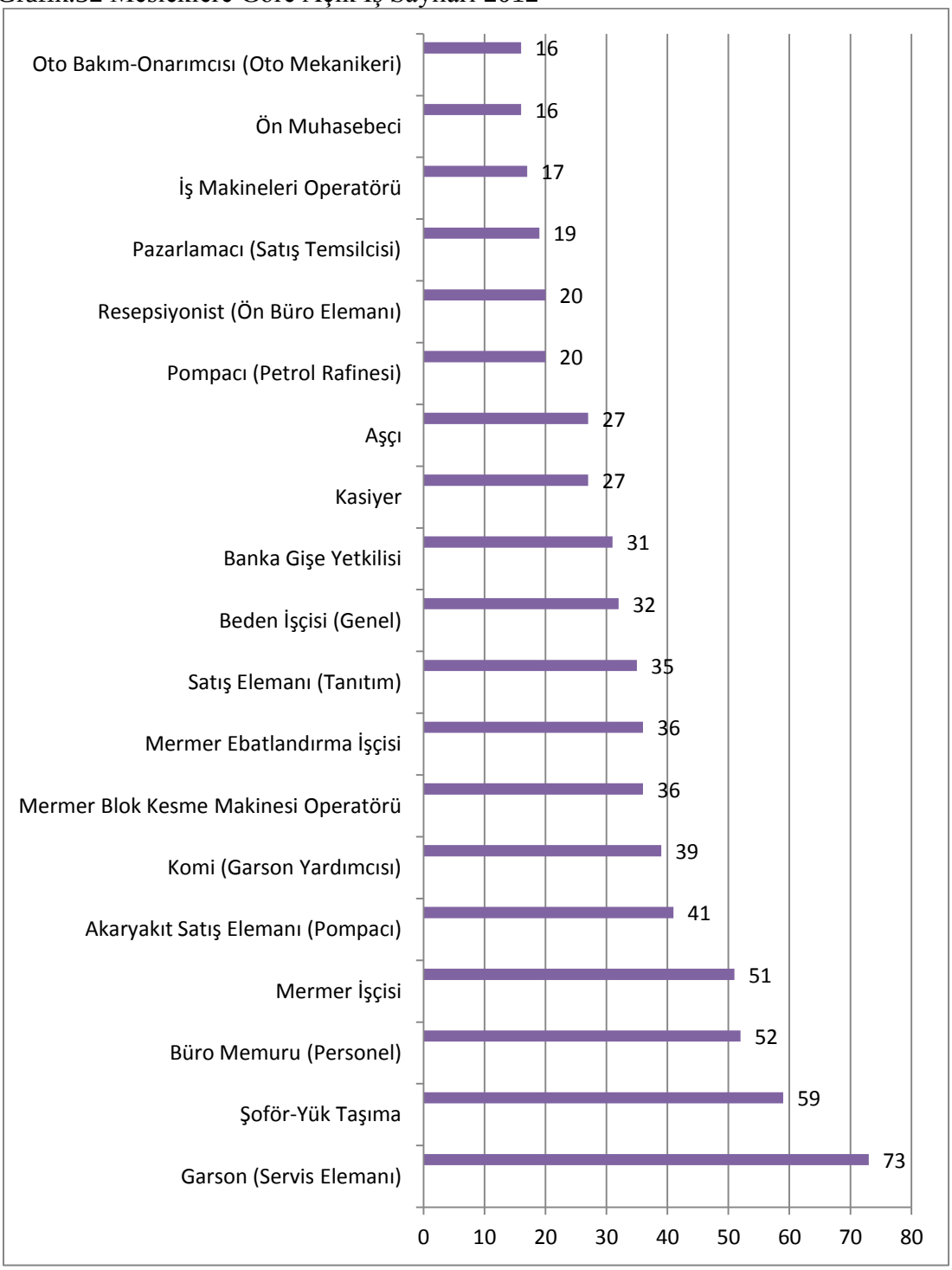

Kaynak: Muğla İPA 2012

2.3.1.Açık İşler İçin Talep Edilen Eğitim Düzeyleri

İhtiyaç duyulan mesleklere ilişkin katılımcıların %37'si belirli bir eğitim düzeyi istememektedir. %25'i ise lise altı eğitim düzeyinde personel talep etmektedir.

Bunu sırasıyla %14 oranıyla lisans düzeyi, % 13 oranıyla genel lise, %7 oranıyla meslek lisesi, %5 oranıyla MYO eğitim düzeyinde personel talep edilmektedir.

Grafik.33 Açık İşler İçin Talep Edilen Eğitim Düzeyleri

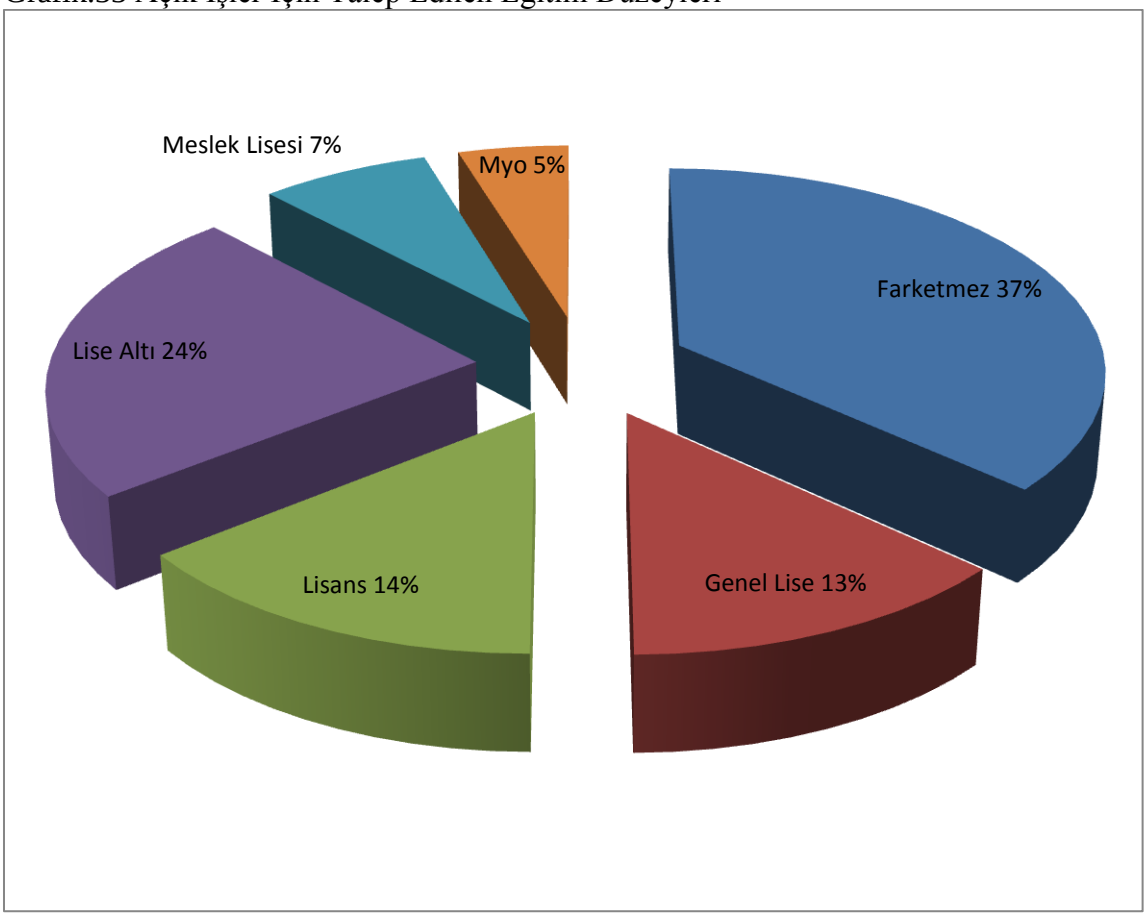

Kaynak: Muğla İPA 2012

2.3.2.Açık İşler İçin Talep Edilen Beceri Düzeyleri

İşgücü piyasası araştırması sırasında işverenlerden elde edilen veriler arasında açık işler için istenilen nitelikler mevcuttur.

Grafik.34 Açık İşler İçin Talep Edilen Beceri Düzeyleri

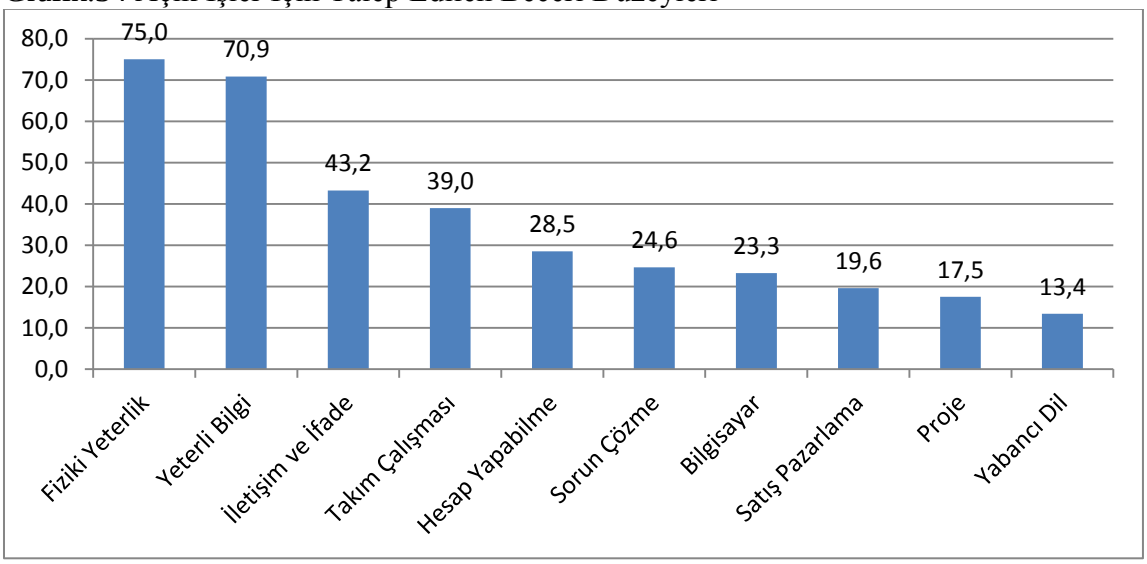

Kaynak: Muğla İPA 2012

Araştırma döneminde işverenler tarafından 159 farklı meslekte 1263 açık iş olduğu bildirilmiştir. Açık işler için talep edilen beceri düzeylerine bakıldığında açık işlerin %75'inde fiziki yeterlik şartının arandığı görülmüştür. İkinci sırada %70,9 ile mesleğe ilişkin yeterli bilginin arandığı görülmüştür. Sonrasında ise sırasıyla iletişim ve ifade becerisi, hesap yapabilme, sorun çözme, bilgisayar kullanımı, satış-pazarlama, proje ve yabancı dil gelmektedir.[1]

2.3.3.Açık İşlerin Karşılanma Yolları

Araştırmaya katılan işverenlerin açık işleri karşılama yolları hakkında da veri elde edildi. Muğla İlimizde açık iş sayılarının karşılanma yolları dağılımına bakıldığında akraba eş dost aracılığıyla, İŞKUR aracılığıyla, internet siteleri aracılığıyla, gazete aracılığıyla, özel istihdam büroları aracılığıyla şeklinde sıralanmaktadır. Grafikte bu durum yüzdeleriyle görülmektedir.

Grafik.35 Açık İşlerin Karşılanma Yolları, %, Muğla

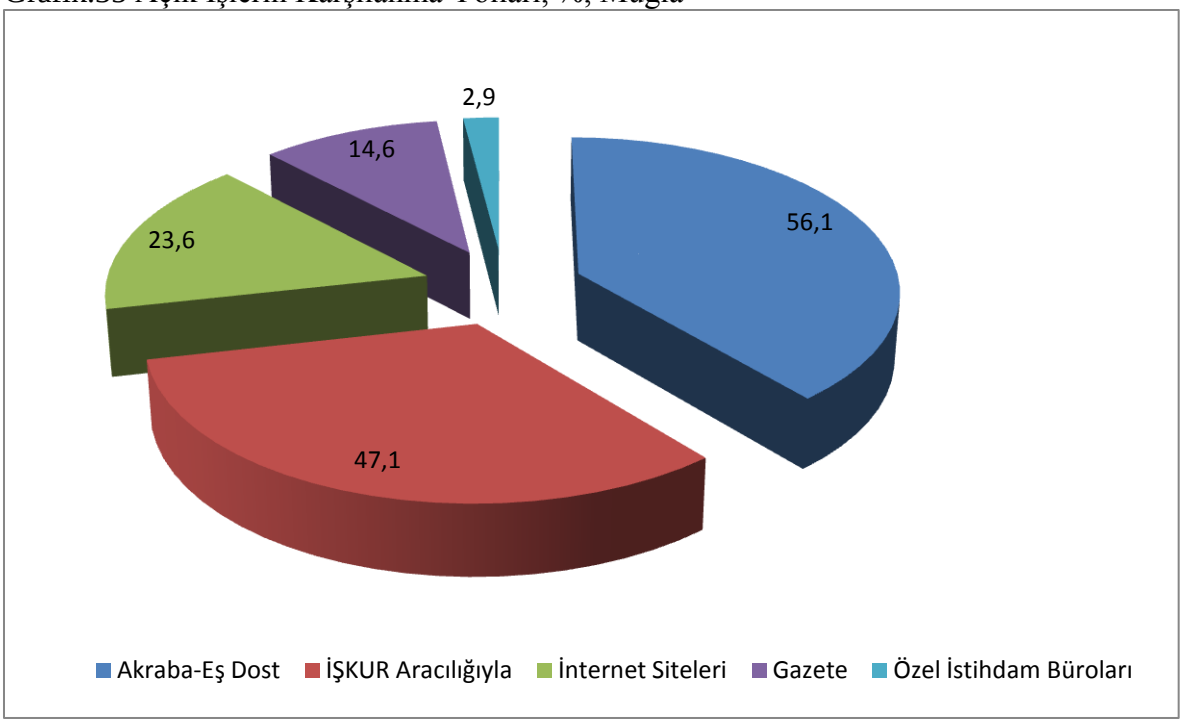

Kaynak: Muğla İPA 2012

2.4.TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

Temininde güçlük çekilen meslekler; işverenlerin açık işleri istedikleri meslek ya da becerilere sahip çalışanlarla doldurulamaması veya zorluk çekmelerini ifade eder. Analiz çalışması sırasında işverenlere 2012 yılında karşılamada güçlük çektikleri meslek ya da meslek grupları sorulmuştur. İşgücü piyasası analiz çalışmasına göre Muğla'da temininde güçlük çekilen mesleklerde ilk sırada konaklama ve yiyecek hizmet faaliyetleri sektörü yer almaktadır. Muğla ile Türkiye geneli arasında temininde güçlük çekilen mesleklerin sıralamasında fark vardır.

Grafik.36 Temininde Güçlük Çekilen Mesleklerin Sektörel Dağılımı,%

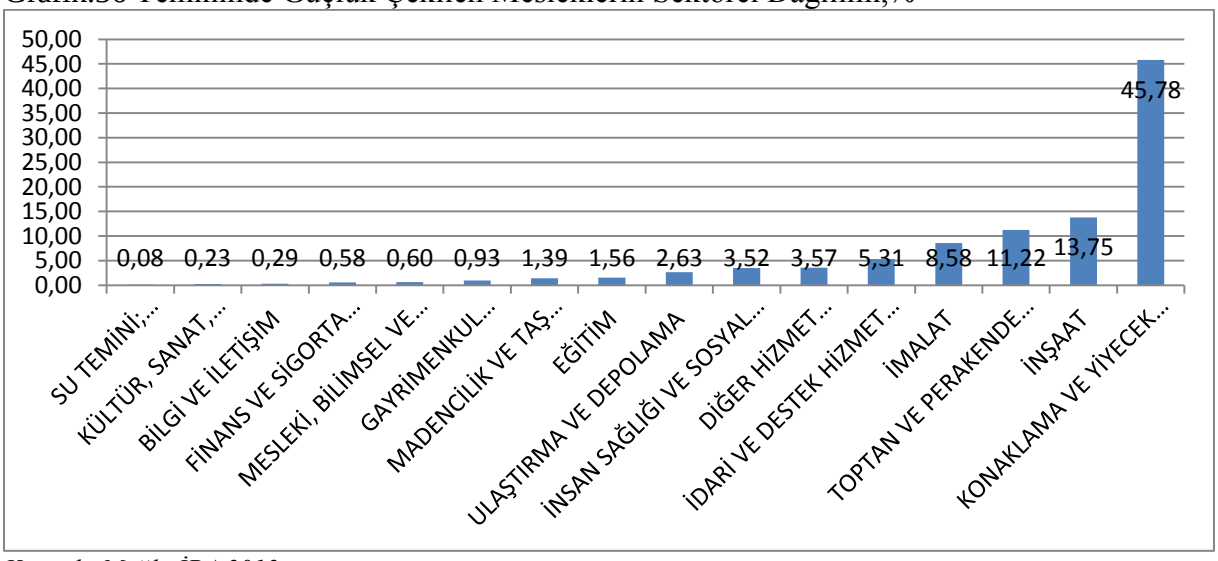

Kaynak: Muğla İPA 2012

Grafik.37 göre temininde güçlük çekilen mesleklerin başında garson gelmektedir. Her 100 kişiden 12'si garson, 7'si kat görevlisi, 6'sı bulaşıkçı mesleğinde aranmaktadır.

Grafik.37 Temininde En Çok Güçlük Çekilen 10 Meslek, %

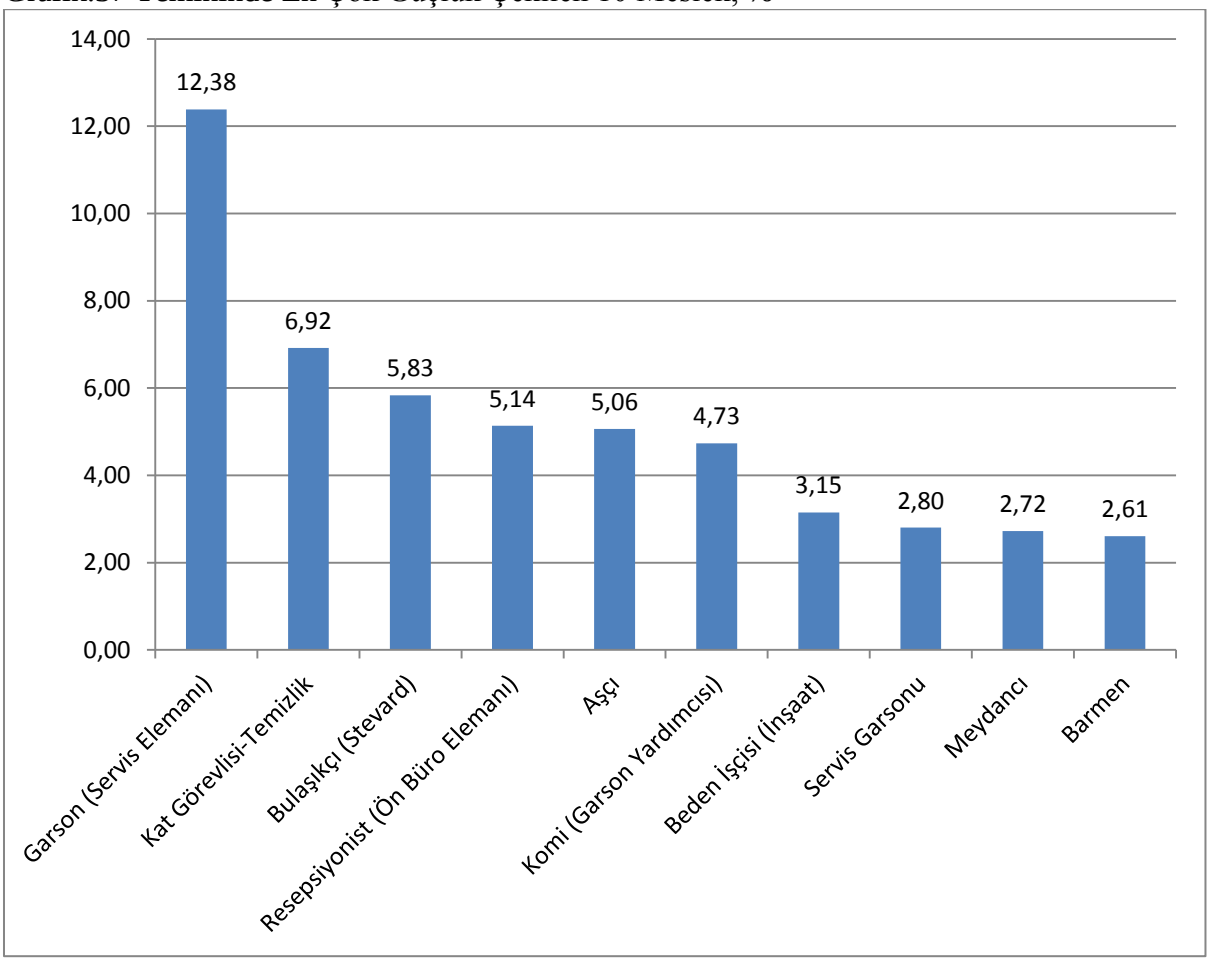

Kaynak: Muğla İPA 2012

Grafik.38 Meslek Alanlarına göre Temininde Güçlük Çekilen Mesleklerin Dağılımı ,%,2012

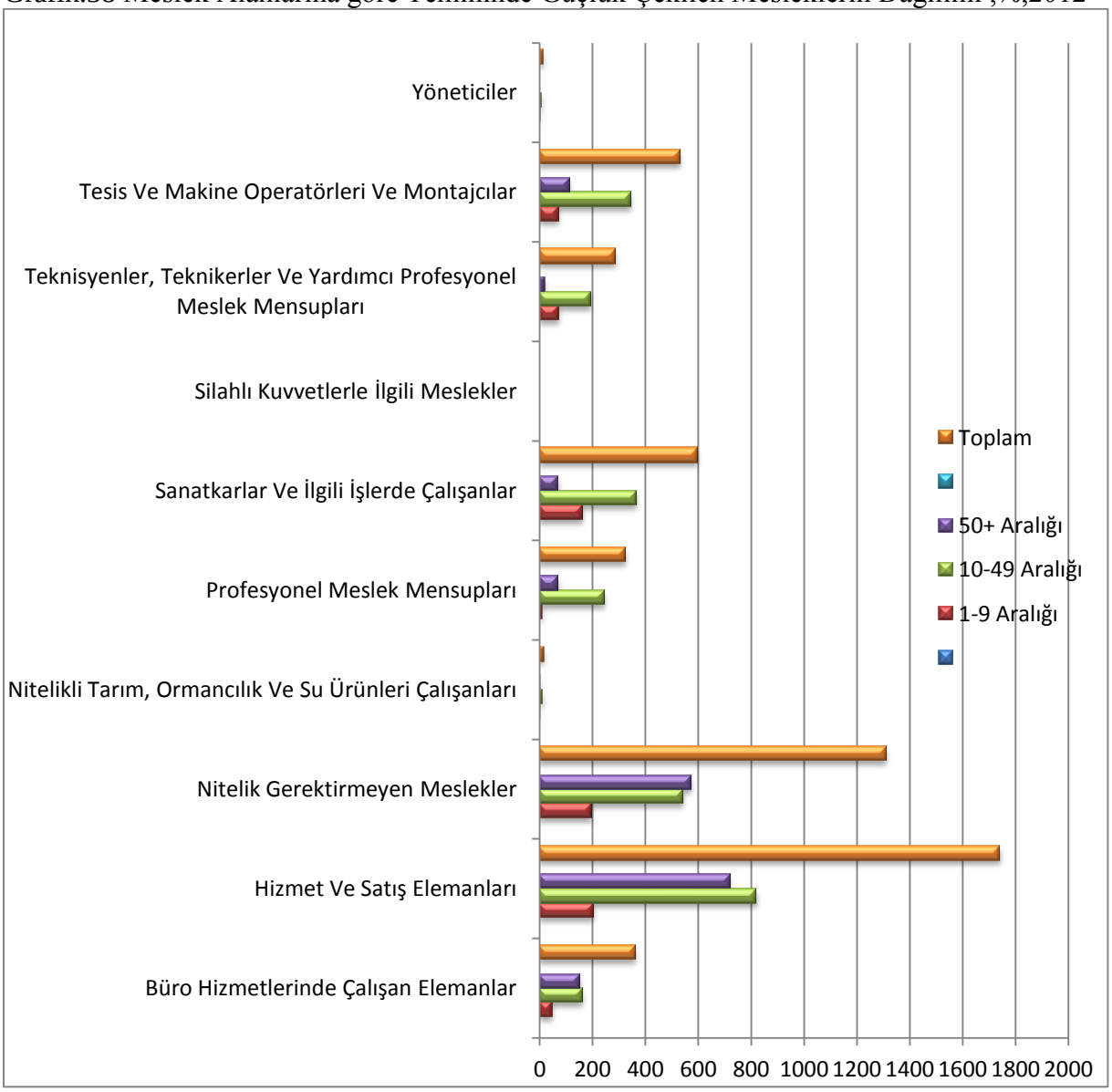

Kaynak: Muğla İPA 2012

Muğla İşgücü Piyasası Talep Araştırması kapsamında işverenlerin bulmakta güçlük çektiği veya kolaylıkla temin edemediği meslekler de tespit edilmeye çalışmıştır. Meslek alanlarına göre hizmet ve satış elemanları, nitelik gerektirmeyen meslekler, sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar olarak sıralanmaktadır. Bu alandaki açığı kapatmak için görünen o ki, talep ve arz edenlerin isteklerinin iki tarafın da uzlaşacağı bir şekilde dengenin oluşturulması şarttır. Hizmet ve satış elemanları meslek alanlarında eleman temininde güçlük yaşanmasının temel nedeni ise Muğla İlinde sezonluk işletmelerin ağırlıkta olması ve sirkülasyonun fazla olması, işverenlerin talep ettiği beceri ve nitelik ile iş tecrübesi konusunda işe başvuranların yetersiz kalmasıdır.

Araştırmaya katılan işverenler; beceri ve niteliğe sahip eleman bulamama, iş tecrübesine sahip eleman olmadığını, çalışmak isteyen eleman olmadığını, çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi; önerilen ücretin az bulunması gibi nedenlerle elman temininde güçlük çekmektedir.

2.5.2012 YILINDA İŞE GİRİŞ-ÇIKIŞLAR

Araştırmanın uygulandığı tarihe kadar Muğla İli 10+ özel yerel birim işyerlerinde alınan eleman sayısı çıkartılan eleman sayısından fazladır. Muğla İlinde 42868 kişi işe girmiş, 29281 kişi işten çıkarılmıştır. İlde aradaki fark olan 13587 kişilik istihdam değişimi olmuştur. Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri sektöründe net istihdam azalış vardır. Bu sektörde çıkışlar girişlerden fazladır. En fazla net istihdam artışı olan ilk üç sektör; konaklama ve yiyecek hizmeti, idari ve destek hizmet faaliyetleri, toptan ve perakende ticarettir. Bu sektörlerde de işe girişler çıkışlardan fazladır.

Tablo.39 Mesleklere Göre 2012 Yılı İçerisinde İşe Alınanlar

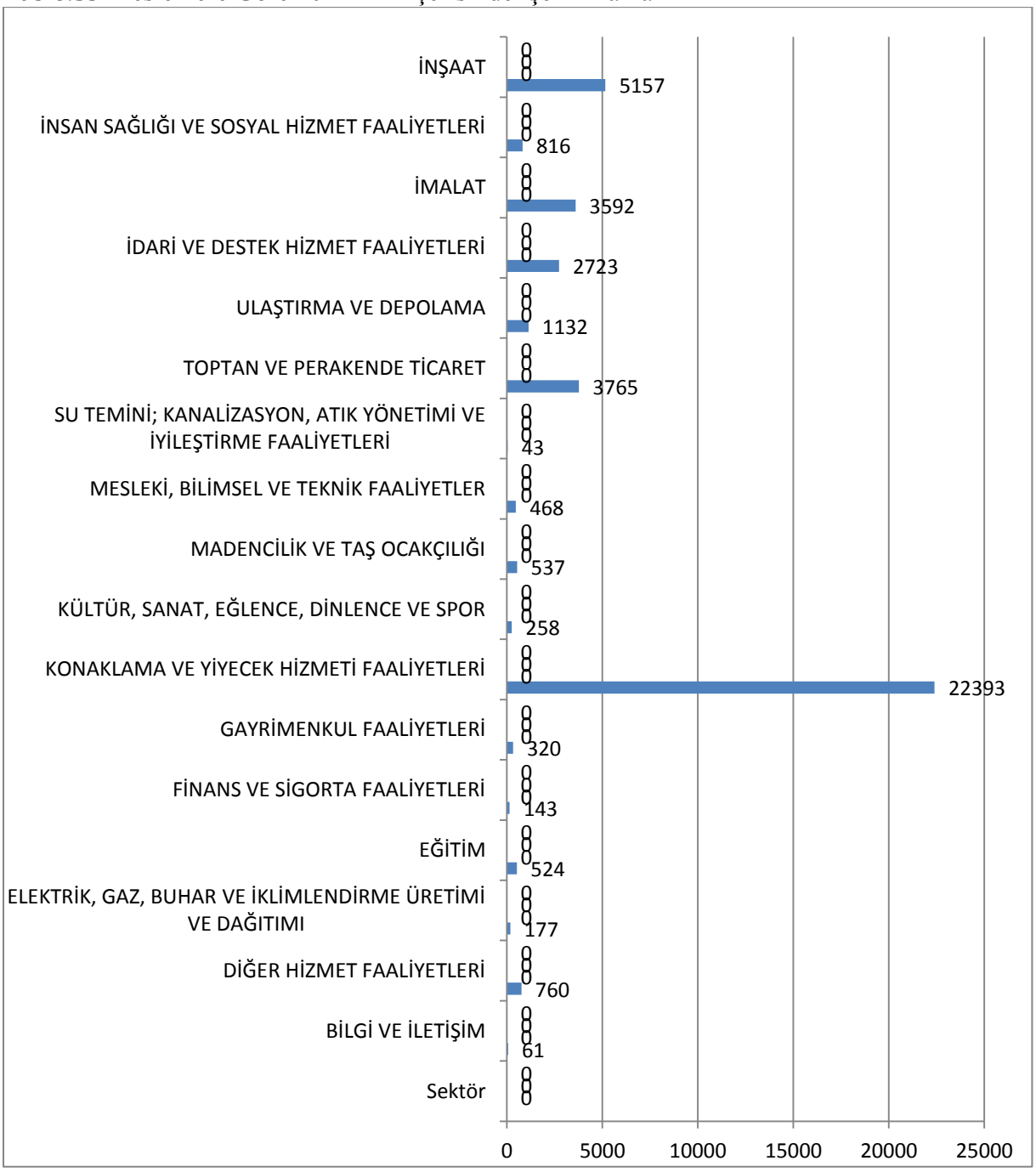

Kaynak: Muğla İPA 2012

Tablo ve grafiklerdeki verilere göre konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri (22393 kişi) 2012 yılı içerisinde işe alınanlarda ilk sırayı almaktadır. Muğla İlinde turizm sektörünün önemli yer tutması nedeniyle 50+ işçi çalıştıran işyerlerinde işe girişler daha fazla olmaktadır.

Grafik.40 Mesleklere Göre 2012 Yılı İçerisinde İşten Çıkarılanlar

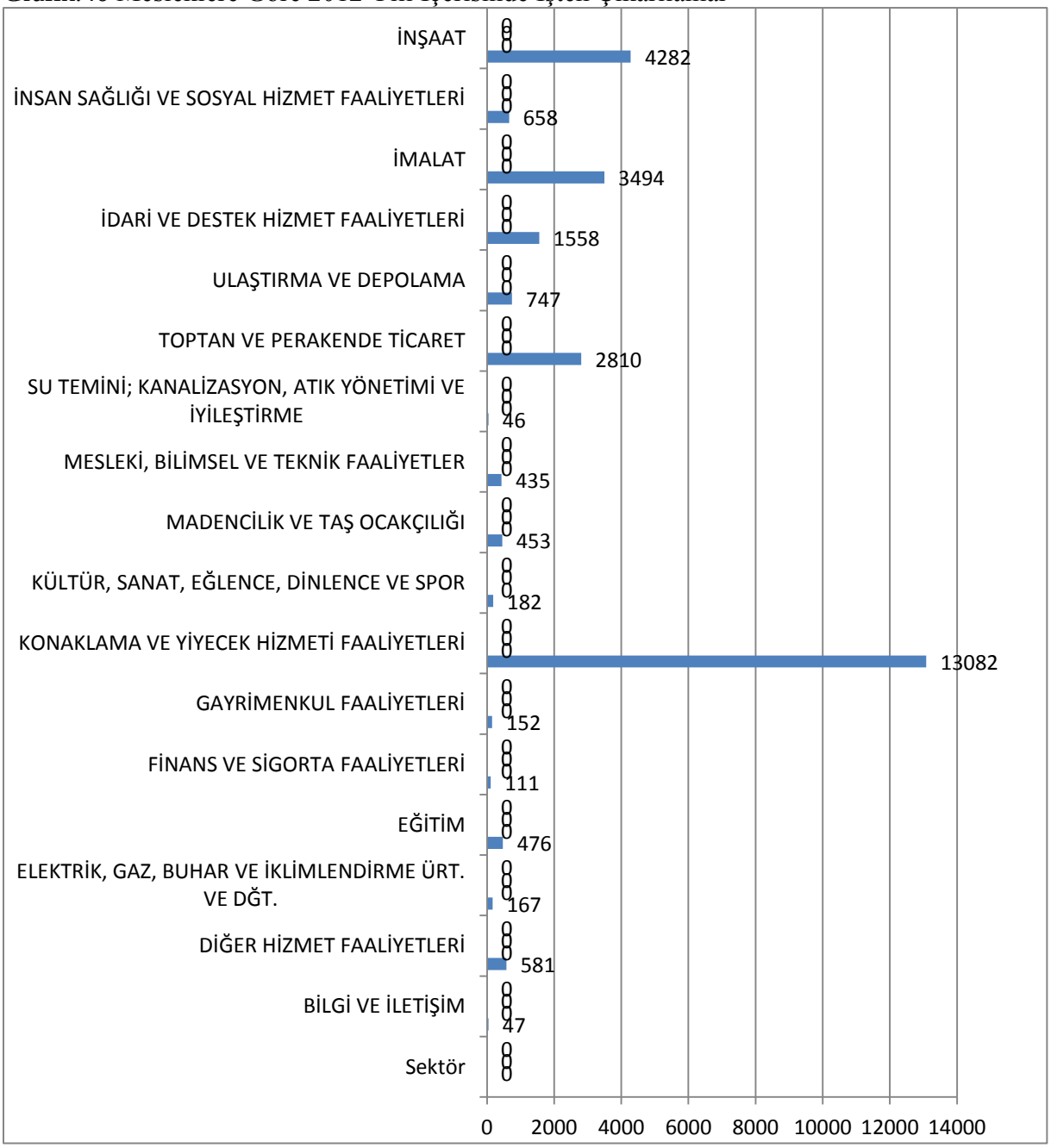

Kaynak: Muğla İPA 2012

Tablo ve grafiklerdeki verilere göre konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri (13082 kişi) 2012 yılı içerisinde işten çıkarılanlarda da ilk sırayı almaktadır.

Muğla İlinde 2012 yılı içerisinde mesleklere göre işe giriş ve işten çıkışlarda Turizm sezonunun etkisi büyük rol oynamaktadır. Bu nedenle konaklama ve yiyecek hizmeti sektörünü inşaat sektörü takip etmektedir. Yaz sezonunda otel gibi büyük işletmelerin, kış sezonunda da inşaat sektörünün hızlanmasıyla eleman alımı artmaktadır. İşe giriş ve çıkış

oranlarına göre işyeri çalışan sayılarını karşılaştıracak olursak sırasıyla; 50+ istihdamlı işyeri, 10-49 istihdamlı işyeri ve 1-9 istihdamlı işyerleri şeklindedir.

Tablo.26 Sektörlere Göre 31 Aralık 2012 İtibariyle Beklenen İstihdam Artış/Azalış ve NİDO

Sektör	Beklenen Artış	Beklenen Azalış	Net İstihdam Değişimi	Net İstihdam Değişim Oranı (%)
BİLGİ VE İLETİŞİM	15	0	15	4
DİĞER HİZMET FAALİYETLERİ	40	40	0	0
ELEKTRİK, GAZ, BUHAR VE İKLİMLENDİRME ÜRETİMİ VE DAĞITIMI	0	0	0	0
EĞİTİM	36	3	33	1,37
FİNANS VE SİGORTA FAALİYETLERİ	34	4	30	1,1
GAYRİMENKUL FAALİYETLERİ	87	39	48	11,24
KONAKLAMA VE YİYECEK HİZMETİ FAALİYETLERİ	317	5517	-5200	-25,74
KÜLTÜR, SANAT, EĞLENCE, DİNLENCE VE SPOR	0	79	-79	-45,66
MADENCİLİK VE TAŞ OCAKÇILIĞI	90	32	58	5,28
MESLEKİ, BİLİMSEL VE TEKNİK FAALİYETLER	12	9	3	0,75
SU TEMİNİ; KANALİZASYON, ATIK YÖNETİMİ VE İYİLEŞTİRME FAALİYETLERİ	4	0	4	5,63
TOPTAN VE PERAKENDE TİCARET; MOTORLU KARA TAŞITLARININ VE MOTOSİKLETLERİN ONARIMI	282	609	-327	-3,84
ULAŞTIRMA VE DEPOLAMA	90	229	-139	-3,58
İDARİ VE DESTEK HİZMET FAALİYETLERİ	118	853	-735	-17,24
İMALAT	280	162	118	1,73
İNSAN SAĞLIĞI VE SOSYAL HİZMET FAALİYETLERİ	37	78	-41	-1,63
İNŞAAT	1242	291	951	16,81
Genel Toplam	2685	7943	-5258	-8,62

Kaynak: Muğla İPA 2012

Grafik.41 Mesleklere Göre 31 Aralık 2012 İtibariyle Beklenen İstihdam Artışı

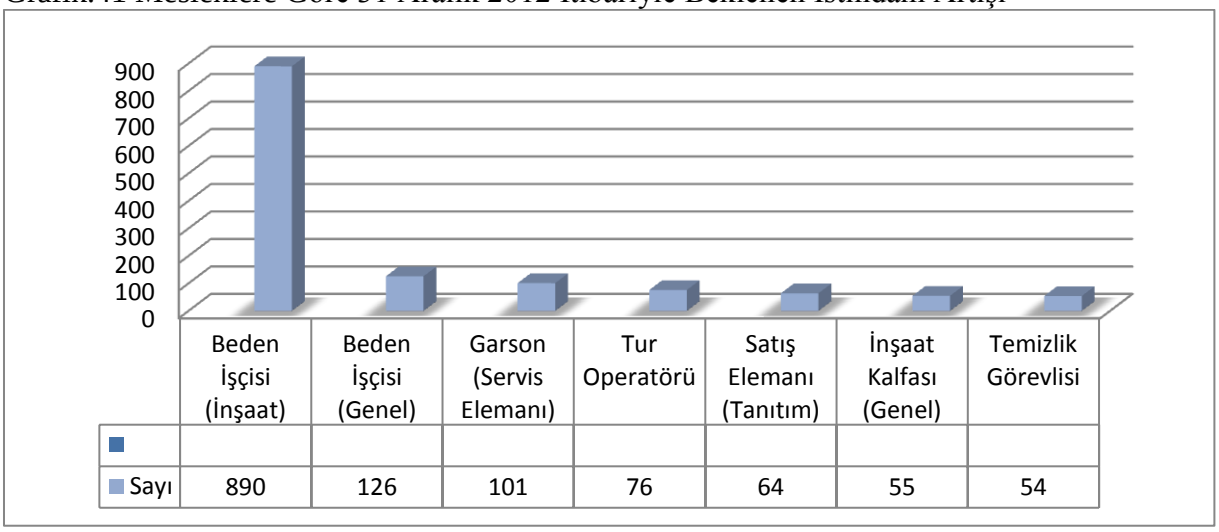

Kaynak: Muğla İPA 2012

31 Aralık 2012 İtibariyle İstihdam Artışı en çok Beden İşçisi (İnşaat), Beden İşçisi (Genel) gibi meslek gruplarında beklenmektedir. Bunun nedeni İnşaat sezonunun açılmasıyla bu sektöre ait işgücü talebinin artması olabilir.

Muğla İlinde anket yapılan işletmelerde mesleklere göre 31 Aralık 2012 itibariyle beklenen istihdam artışı-azalışı incelendiğinde en çok istihdam artışı inşaat sektöründe beden işçisi (inşaat) (%33,1), Beden İşçisi (genel) (%4,6), istihdam azalışı da turizm sektöründe garson (%13,7), aşçı (%13,1), kat görevlisi (temizlik) (%10,8) mesleklerinde beklenmektedir. Bu veriler de bize kış sezonunda beden gücüyle çalışacak, nitelik gerektirmeyen eleman ihtiyacının artıp, beceri ve vasıf gerektiren eleman ihtiyacının azaldığını göstermektedir.

Grafik.42 Mesleklere göre 31 Aralık 2012 İtibariyle Beklenen İstihdam Azalışı

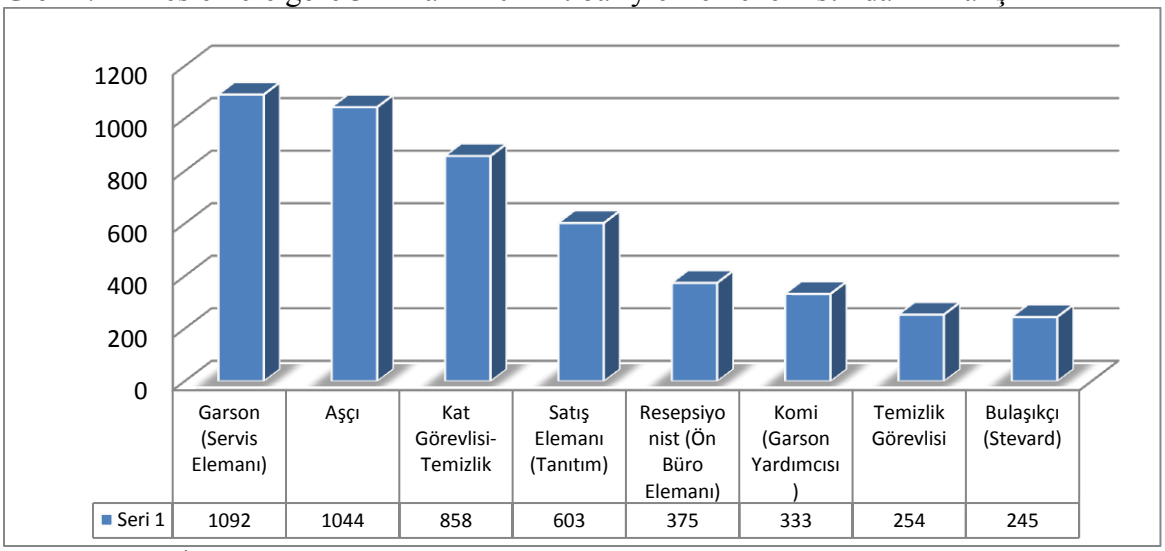

Kaynak: Muğla İPA 2012

31 Aralık 2012 İtibariyle İstihdam Azalışında ilk sırayı Garson alırken devamında Aşçı, Kat Görevlisi-Temizlik gibi meslek grupları bu sırayı takip etmektedir. Bunun sebebi

Turizm sezonunun bitmesi ve o sektöre ait eleman ihtiyacının azalması olarak değerlendirilebilir.

Tablo.27 Sektörlere göre 30 Haziran 2013 İtibariyle Beklenen İstihdam Artış/Azalış ve NİDO

Sektör	Beklenen Artış	Beklenen Azalış	Net İstihdam Değişimi	Net İstihdam Değişim Oranı (%)
BİLGİ VE İLETİŞİM	15	0	15	4
DİĞER HİZMET FAALİYETLERİ	279	3	276	19,31
ELEKTRİK, GAZ, BUHAR VE İKLİMLENDİRME ÜRETİMİ VE DAĞITIMI	0	0	0	0
EĞİTİM	22	0	22	0,91
FİNANS VE SİGORTA FAALİYETLERİ	48	4	44	1,61
GAYRİMENKUL FAALİYETLERİ	87	0	87	20,37
KONAKLAMA VE YİYECEK HİZMETİ FAALİYETLERİ	6352	473	5879	29,1
KÜLTÜR, SANAT, EĞLENCE, DİNLENCE VE SPOR	179	0	179	103,46
MADENCİLİK VE TAŞ OCAKÇILIĞI	111	1	110	10,01
MESLEKİ, BİLİMSEL VE TEKNİK FAALİYETLER	95	0	95	23,8
SU TEMİNİ; KANALİZASYON, ATIK YÖNETİMİ VE İYİLEŞTİRME FAALİYETLERİ	0	0	0	0
TOPTAN VE PERAKENDE TİCARET; MOTORLU KARA TAŞITLARININ VE MOTOSİKLETLERİN ONARIMI	1200	74	1126	13,23
ULAŞTIRMA VE DEPOLAMA	213	11	202	5,2
İDARİ VE DESTEK HİZMET FAALİYETLERİ	994	44	950	22,29
İMALAT	340	43	297	4,37
İNSAN SAĞLIĞI VE SOSYAL HİZMET FAALİYETLERİ	173	0	173	6,89
İNŞAAT	1024	744	280	4,95
Genel Toplam	11133	1398	9735	15,97

Kaynak: Muğla İPA, 2012

Grafik.43 Mesleklere Göre 30 Haziran 2013 İtibariyle Beklenen İstihdam Artışı

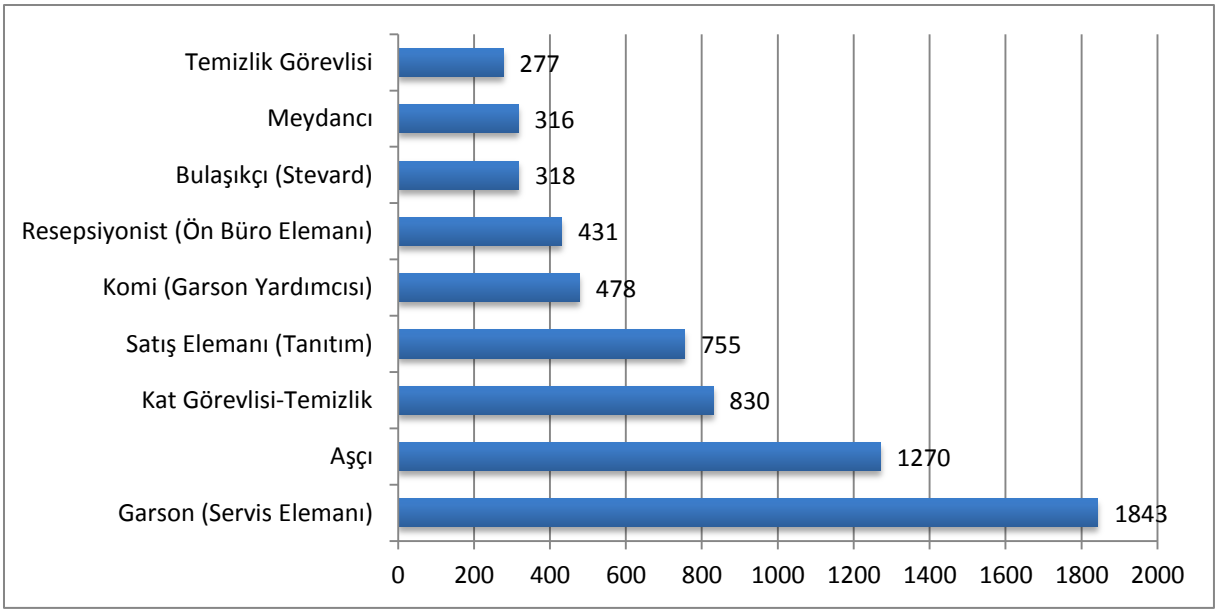

Kaynak: Muğla İPA 2012

Muğla'daki İşletmelerde 12 Ay sonrasında çalışan sayısında önemli artış olacağı düşünülen meslekler Garson (Servis Elemanı), Aşçı, Kat Görevlisi-Temizlik olarak sıralanmaktadır. Bu sıralama yaz sezonunun başlamasıyla birlikte Turizm sektöründe bu mesleklere ait eleman ihtiyacını olduğunun göstergesidir.

Muğla İlinde Anket yapılan işletmelerde mesleklere göre 30 Haziran 2013 İtibariyle Beklenen İstihdam Artışı-Azalışı incelendiğinde en çok istihdam artışı Garson (Servis Elemanı)(%16,5), Aşçı (%11,4), Kat Görevlisi-Temizlik(%7,4), istihdam azalışı da Beden İşçisi (İnşaat)(%45), Kat Görevlisi-Temizlik(%10), Garson (Servis Elemanı)(%6) şeklindedir. Bu artış azalıştaki değişiklikler Muğla'nın sezonluk işçi çalıştırmasından kaynaklanmaktadır. Yaz sezonunda inşaat sektörünün yerini turizm sektörünün almasıyla birlikte var olan meslek grupları yer değiştirmekte ve 31 Aralık 2012-30 Haziran 2013 tarihlerindeki istihdam artış-azalışı zıtlık göstermektedir.

Tablo.44 Mesleklere Göre 30 Haziran 2013 İtibariyle Beklenen İstihdam Azalışı

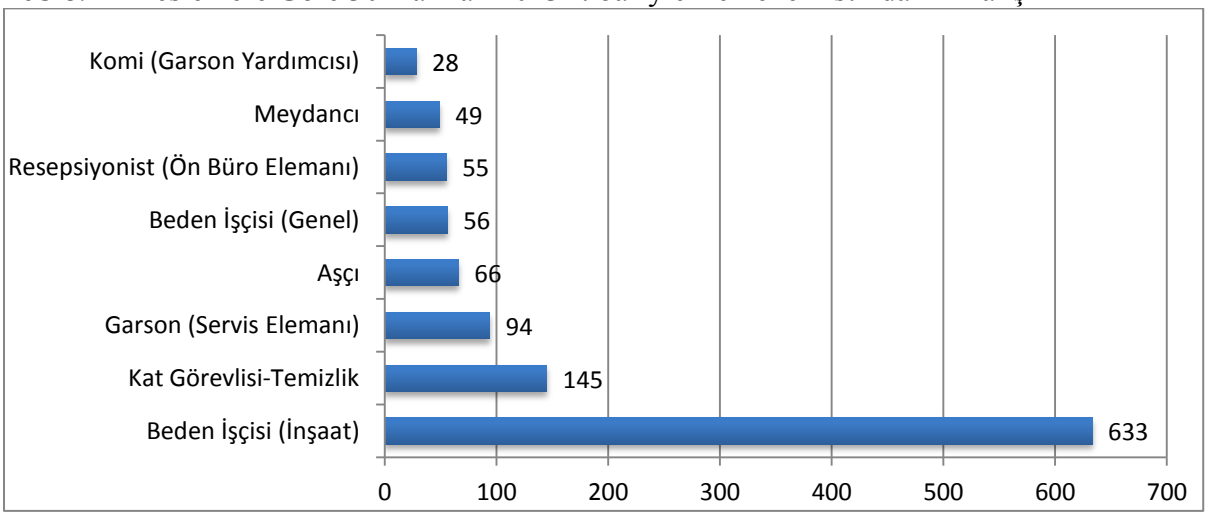

Kaynak: Muğla İPA 2012

30 Haziran 2013 itibariyle Beden İşçisi (İnşaat), Kat Görevlisi-Temizlik, Garson (Servis Elemanı) mesleklerinde sırasıyla istihdam azalışı beklenmektedir. Verilere göre bunun nedeni İnşaat sektörünün sona ermesi ve Turizm sektöründe yaşanan sirkülasyondur.

SONUÇ ve ÖNERİLER

TR32 bölgesinde yer alan Muğla sahip olduğu coğrafik ve demografik yapısı itibariyle farklılıklar göstermektedir. Mevsimsel göç alan, dağınık yerleşme görülen İlimizin; genç nüfusunun işgücüne katılım ve istihdam oranı Türkiye ortalamasının üzerindedir, buna bağlı olarak işsizlik oranı düşüktür. İlimize yapılan yatırımlar ve teşvikler ile enerji ve eğitim sektörlerinin ön plana çıkmaya başlaması beklenmektedir. Kayıt dışılıkla mücadele ve istihdamı arttırmaya yönelik teşvikler ile kadınların ve çalışma çağındaki nüfusun işgücüne katılımının arttırılması amaçlanmaktadır. 2012 yılı içinde İŞKUR'a kayıtlı işsiz sayısı 26,376'dır. Açılan kurslar ile hem iş arayanlara mesleki nitelik kazandırılmakta hem de sektörlerin nitelikli eleman ihtiyacını karşılamakta yardımcı olunmaktadır.

2012 yılında Muğla İli merkez ve ilçelerinde yapılan işgücü piyasası analiz raporu çalışması kapsamında 1478 işyeri ile yüz yüze görüşülmüştür. Gerçekleştirilen talep araştırması çerçevesinde öne çıkan amaçlarından bir tanesi aktif işgücü politikalarının tümüne veri sağlamaktır. İşgücü piyasasında özellikle talep açısından ihtiyaç duyulan işgücünün eğitim ve becerilerini tespit etmek, işgücü arzı ve talebi arasındaki dengesizliğin giderilmesine yönelik politika ve önerilerin geliştirilmesine yardımcı olmaktır.

İl bazında işgücü piyasasına ilişkin verilerin az olması, talep araştırmasının katkılarını daha kıymetli hale getirmektedir. Ancak bu rapor çerçevesinde veri derleme ve değerlendirme anlamında yaşanan bazı sıkıntılar vardır. Bu sıkıntıların büyük çoğunluğu, özellikle işgücü piyasasına arz yönünden bakarken kullanılabilecek verilerin il özelinde değil, TR32 bölgesi genelinde mevcut olmasıdır. Veri anlamında ikinci bir kısıtlılık ise işgücü talebi araştırmasının sadece 10 ve fazla çalışanı olan işyerlerine odaklanmasıdır. Bu anlamda iki tespit yapılabilir. Birincisi 1-9 kişi büyüklüğüne düşmüş işyerlerinin azımsanamayacak kadar çok olmasıdır. Buna tarım sektörü, kayıt dışı sektör ve kamu sektörünün payları da eklendiğinde elde edilen verilerin sadece kısıtlı sayıda işyeri ve çalışan açısından geçerli olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır.

Muğla İlinde yapılan işgücü piyasası araştırmasına katılan işletmelerin sektörel dağılımında; konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri, toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı ve imalat sektöründe faaliyet gösterenler önde gelmektedir.

1-9 Aralığında çalışan sayısına sahip bakıldığında %24,08 oranı ile ilk sırada toptan ve perakende ticaret, ikinci sırada İnşaat ve üçüncü sırada konaklama ve yiyecek hizmet faaliyetleri sektörleri yer almaktadır ve bu sektörlere ait açık işler yayın oranı daha fazladır.

10-49 Aralığında çalışan sayılarına bakıldığında %19,34 oranı ile ilk sırada toptan ve perakende ticaret yer alırken, konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri, finans ve sigortacılık faaliyetleri izlemektedir, yayınlanan açık işlerin sayısı da sektörlerin sıralamasına paralel olarak sıralanmıştır.

50 ve üzeri çalışan sayısına sahip işyerleri sayısının istihdamına bakıldığında %38,60 oranında konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri önde gelmektedir. Onu İmalat, toptan ve perakende ticaret izlemektedir. Türkiye genelinde imalat sektöründeki işletmelerin sayısı daha

yüksekken Muğla'da ancak 50+ istihdamda kendine üst sıralarda yer bulmaktadır. 50+ orta ölçekli işletmelerde toplam çalışan sayısının hizmet ve satış elamanı alanında en yüksek olduğu, bunun da çoğunluğunu erkeklerin oluşturduğu görülmüş, kadın çalışan sayısının nitelik gerektirmeyen meslek alanlarında en yüksek olduğu tespit edilmiştir. Mikro işletmelerde erkek çalışan sayısı daha fazladır. 50 ve üzerinde çalışan sayısına göre en çok açık iş ilanı konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetlerinde yayınlanmaktadır.

Muğla'da işgücü piyasası talep boyutunu tespit edebilmek amacı ile 2012 yılında yapılan işgücü piyasası talep araştırması, saha çalışmasında elde edilen veriler doğrultusunda Muğla genelinde açık iş oranı % 2,03 olarak gerçekleşmiştir. Meslek grupları itibariyle en yüksek açık işler; hizmet ve satış elemanı meslek grubundadır. Açık işlerin yüksek olduğu diğer ana meslek grupları ise sanatkâr ile ilgili işlerde çalışanlar, tesis ve makine operatörleri ve montajcılardır.

930 farklı meslekten en çok çalışılan meslek grupları tabloda yer almıştır. İlimizde turizm sektörüyle ilgili işyerlerinin ön plana çıktığı görülmüştür.

Talep edilen açık işler için istenen eğitim düzeyine bakıldığında ihtiyaç duyulan mesleklere ilişkin katılımcıların üçte biri belirli bir eğitim düzeyi istememektedir. Dörtte biri ise lise altı eğitim düzeyinde personel talep edilmektedir. Oranlarına bakıldığında; %14 oranıyla lisans düzeyi, % 13 oranıyla genel lise, %7 oranıyla meslek lisesi, %5 oranıyla MYO eğitim düzeyinde personel talep edilmektedir.

159 meslek grubunda yapılan araştırmada talep edilen beceri ve niteliklerin en başında işverenler fiziki yeterlik ve mesleğe ilişkin bilgiye önem vermektedir. Bunu yaklaşık değerleriyle iletişim ve ifade becerisi ile takım çalışması izlemektedir. Diğer beceri sıralaması; hesap, bilgisayar, sorun çözme, satış pazarlama, proje, yabancı dil şeklindedir.

İşgücü piyasası analiz çalışmasına göre Muğla'da temininde güçlük çekilen mesleklerde ilk sırada konaklama ve yiyecek hizmet faaliyetleri sektörü ile ilgili meslekler yer almaktadır. Buna göre temininde güçlük çekilen mesleklerin başında garson gelmektedir. Meslek alanlarına göre; hizmet ve satış elemanları, nitelik gerektirmeyen meslekler, sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar olarak sıralanmaktadır. Bu alandaki açığı kapatmak için görünen o ki, talep ve arz edenlerin isteklerinin iki tarafın da uzlaşacağı bir şekilde dengenin oluşturulması şarttır. Muğla ilinde sezonluk işletmelerin ağırlıkta olması ve sirkülasyonun fazla olması, işverenlerin talep ettiği beceri ve nitelik ile iş tecrübesi konusunda işe başvuranların yetersiz kalmasıdır.

Muğla'da temininde güçlük çekilen mesleklerde turizm sektörü ile ilgili meslekler ön plana çıkmaktadır. Hizmet ve satış elemanları, nitelik gerektirmeyen meslek elemanları en çok aranan ve karşılanmasında güçlük çekilen çalışanlardan oluşmaktadır.

2012 yılı içerisinde işe giriş-çıkışlara bakıldığında konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri yıl içerisinde işe alımlarda ilk sırayı almaktadır. Muğla İlinde turizm sektörünün önemli yer tutması nedeniyle ve 2012 yılı içerisinde mesleklere göre işe giriş ve işten

çıkışlarda turizm sezonunun etkisi büyük rol oynamaktadır, 50+ işçi çalıştıran işyerlerinde işe girişler daha fazla olmaktadır. Yaz sezonunda otel gibi büyük işletmelerin, kış sezonunda da inşaat sektörünün hızlanmasıyla eleman alımı artmaktadır. Muğla İlimizde açık iş sayılarının karşılanma yolları dağılımı; akraba eş dost, İŞKUR, internet siteleri, gazete, özel istihdam büroları şeklinde sıralanmaktadır.

Sektörlere göre 31 Aralık 2012 İtibariyle beklenen istihdam artışı/azalışı incelendiğinde en çok istihdam artışı inşaat sektöründe, beden işçisi (inşaat), beden işçisi (genel) mesleklerinde olacağı, istihdam azalışı ise en çok konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyeti sektöründe garson, aşçı, kat görevlisi mesleklerinde beklenmektedir. Bunun sebebi turizm sezonunun bitmesi ve o sektöre ait eleman ihtiyacının azalması olarak değerlendirilebilir. İstihdam artışında önemli rol oynayan aralık ise 10-49 işçi çalıştıran işyerleridir. Kış sezonunda beden gücüyle çalışacak, nitelik gerektirmeyen eleman ihtiyacının artıp, beceri ve vasıf gerektiren eleman ihtiyacının azaldığını göstermektedir.

30 Haziran 2013 İtibariyle beklenen istihdam artışı/azalışı incelendiğinde en çok istihdam artışı kültür, sanat, eğlence, dinlence ve spor ile konaklama ve yiyecek hizmeti sektörlerinde, garson, aşçı, kat görevlisi mesleklerinde; en çok istihdam azalışı ise beden işçisi (inşaat), kat görevlisi, mesleklerinde beklenmektedir. Verilere göre bunun nedeni inşaat sektörünün sona ermesi ve turizm sektöründe yaşanan sirkülasyondur. Eğitim, gayrimenkul faaliyetleri, bilgi ve iletişim gibi sektörlerde ise istihdam azalışı beklenmemektedir. İstihdam artışında 50+ işçi çalıştıran işyerleri önemli katkı sağlamaktadır. Yaz sezonunda inşaat sektörünün yerini turizm sektörünün almasıyla birlikte var olan meslek grupları yer değiştirmektedir.

Çalışanların sektörel dağılımı Türkiye geneline bakıldığında farklılık göstermektedir. %33.14 çalışan sayısına sahip konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri yörenin en önemli geçim kaynağını oluşturmaktadır. Turizmin başlaması ile ticaret ve perakende faaliyeti de hareketlendiği için ikinci sırada toptan ve perakende ticaret, motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı, üçüncü sırada imalat gelmektedir. Türkiye genelinde imalat ilk sırada yer alırken Muğla'da bu sektör alt sıralara inmektedir. Muğla İlinde yapılan işgücü piyasası araştırmasında İlde 16 farklı Nace Rev.2 Ana ve 45 farklı Nace Rev.2 ekonomik faaliyet konularında faaliyet sürdüren işletmelerde 930 farklı meslekte çalışanların olduğu ve çalışanların %73 ü erkektir. Meslek gruplarına göre çalışan sayılarının cinsiyet bazında yapılan araştırmalarda ise erkeklerin açık farkla hizmet ve satış elemanı meslek grubunda çalıştıkları görülmüştür. Kadınlarda ise nitelik gerektirmeyen meslekler ön sırada yer alırken büro hizmetlerinde çalışanlar, hizmet ve satış elemanlarında çalışan kadın sayısı birbirine yakın olduğu saptanmıştır.

Muğla'da işsizliğin önlenmesi ve istihdamın arttırılmasına yönelik olarak yukarıda verilen bilgiler ve sahada yaşanan birebir gözlemler doğrultusunda İŞKUR'un 2012 yılı sonrası yapması önerilenler şunlardır:

1. Eleman temininde güçlük çekilen mesleklerin başında garson, kat görevlisi, bulaşıkçı, aşçı meslek alanlarında İşletmelere yönelik kariyer planlaması yapılmalıdır.
2. Araştırmalar sonucunda işgücü ihtiyacı hemen hemen tüm sektörlerde informal yollarla temin edilmektedir. İŞKUR tanıtımına önem vererek bu temini formal hale getirebilir.
3. İlde yaşlı nüfusun özellikle emeklilik sonrası dönemde Muğla'da yaşamayı tercih etmesi nedeniyle yaşlı ve özürlülere yönelik ve rehabilitasyona yönelik tesis sayısının arttırılması gerekir.
4. Muğla'da bulunan üniversite ile şehir dışından gelen öğrencilere yönelik olarak yapılacak yurt, pansiyon vb. yatırımlar da istihdamı olumlu etkileyecektir.
5. Muğla'da turizm, eğitim ve organik tarım üzerine yapılacak yatırımlar ciddi istihdam alanları yaratacaktır.
6. Turizm sektöründe çalıştırılan kaçak yabancı işçi önlenmelidir.
7. Turizm varlığı ve madencilik sektörü yanında Muğla İlinin istihdam sorununa yönelik çözüm önerilerinden birisi çiçekçilik sektörüdür. Coğrafi, demografik ve sosyo-kültürel yapısı bakımından çiçekçilik sektörüne uyumlu İlimizde açılacak olan süs bitkileri meslek lisesi'nin doğuracağı sinerji ile işsizlere kalıcı ve tatminkar iş sağlanabilecektir.
8. Ülkemiz bal üretiminde dünya ilk beş sıralaması içinde yer alırken, çam balı üretiminde ise birinci sıradadır. Dünyadaki çam balı üretiminin %92'si Ege Bölgesinde gerçekleşirken, Muğla İlinin katkısı %75 civarındadır. İl genelinde, arıcılıkla uğraşan 6000'e yakın aile yıllık ortalama 10 bin ton bal üretimi yapmaktadır. Sadece bal üretimi yönünden bakıldığında bile yıllık 60 milyon liralık bir ekonomik değer oluşmaktadır. Bu bağlamda Muğla İlinde kurulacak bir Arıcılık Araştırma Enstitüsü sayesinde ve Muğla halkına gerekli destek ve danışmanlık sağlandığı takdirde kalite ve üretim miktarındaki kazanım istihdamı arttıracak ve ekonomik iyileşmeleri derinleştirecektir.
9. Sağlık turizminin gelişmesine yönelik olarak merkezlerin kurulması istihdamı pozitif etkileyecektir.
10. Mermer fabrikaları mermer işçisi temininde zorlandığından bu ihtiyacı karşılamaya yönelik olarak ticaret odaları ve İŞKUR'un işbirliği yaparak ortak politikalar belirlemesi gerekmektedir.
11. Mevsim işsizliğini azaltacak projeler üzerinde çalışılmalıdır.
12. İŞKUR'un staj programları, meslek edindirme ve geliştirme kursları gibi işgücü yetiştirme hizmetlerinin başlatılması ve bu konuda tüm işletmelere bilgilendirme yapılmalıdır.
13. İşletmelere uygulanan eleman ihtiyaç analizleri doğrultusunda kursların açılması ve işverenlere kursiyerleri kurslar başlamadan seçebilme imkânı verilmesi sağlanabilir.

KAYNAKÇA

Ekonomi Bakanlığı İstatistikleri
İŞKUR, İstatistik Yıllıkları
Kalkınma Bakanlığı İstatistikleri
MEB, İstatistik Yıllıkları
SGK, Aylık İstatistik Bülteni
TOBB İstatistikleri
TÜİK, Adrese Dayalı Nüfus İstatistikleri
TÜİK, Hane halkı İşgücü Anketleri
Muğla Valiliği İnternet Sayfası

EKLER

Ek-1- İl İşgücü Piyasası Talep Araştırması İşyeri Bilgi Formu

Türkiye İşgücü Piyasası İhtiyaç Analizi

(İŞLETME SORU FORMU)

Sayın İşletme Yetkilisi,

Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) tarafından gerçekleştirilecek olan işgücü piyasası araştırması ile ilimizde istihdam ve işsizlik sorununun çözümüne yönelik işgücü yapısı, sektörler bazında personel, eğitim, nitelik vb. ihtiyaçları belirlenmesine yönelik bilgi derlenmesi amaçlanmaktadır

Gizlilik

Kurum ve kuruluşlardan alınan bu bilgiler, yalnızca istatistiksel çalışmalarda kullanılmak amacıyla toplanmakta olup, gizliliği 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu ile teminat altına alınmıştır. Kanun uyarınca sözden alınan bu bilgilerden gizli olanlar idari, adli ve askeri hiçbir organ, makam, merci veya kişiye verilmez, istatistik amacı dışında kullanılamaz.

Kapsam

Bu anket, İlimizdeki işletmelerden/girişimlerden olasılıklı örnekleme yöntemiyle seçilen işletmeleri/girişimleri kapsamaktadır.

Soru formunun, İşletme/İşyeri sahibi veya ortakları, müdür bulunan işletmelerde İnsan Kaynakları, Personel, İşletme veya Muhasebe Müdürleri tarafından doldurulması önerilmektedir.

Yukarıdaki açıklamalar doğrultusunda ankete katılarak verdiğiniz bilgiler ve çalışmaya yapmış olduğunuz katkılardan dolayı teşekkür eder, saygılar sunarız.

FORM NO : |_|_|_|_|_|_|_|_|_|_|_|_|

ADRES BİLGİLERİ

İL :

İLÇE :

BUCAK :

KÖY :

MAHALLE :

CADDE/SOKAK :

DIŞ KAPI NO :

İÇ KAPI NO :

TELEFON/FAKS/e-MAİL : / /

Formu Dolduran İşletme Yetkilisinin

Adı ve Soyadı : Ünvanı :

Tarih : Telefonu :

E-posta : @ İmzası :

	Anketör	Kontrolör	Veri Giriş Personeli
Adı ve Soyadı :	/	/	/
Tarih ve İmza :	/	/	/

BİLGİ İÇİN BAŞVURULABİLECEK ADRES TELEFON VE FAKS NUMARALARI

İL MÜDÜRLÜĞÜ	ADRES	TELEFON	FAKS	E-POSTA

BÖLÜM I - İŞLETME BİLGİLERİ

1. İşletmenin yasal ünvanı:.....

2. İşletme kaç yıldır faaliyet göstermektedir?

..... Yıl

3. İşletmede mevsimlik çalışılıyor mu?

1 ☐ Evet 2 ☐ Hayır ⟶ **Soru 5'e geçiniz.**

4. Mevsimlik çalışılan ayları belirtiniz.

1 ☐ Ocak	4 ☐ Nisan	7 ☐ Temmuz	10 ☐ Ekim
2 ☐ Şubat	5 ☐ Mayıs	8 ☐ Ağustos	11 ☐ Kasım
3 ☐ Mart	6 ☐ Haziran	9 ☐ Eylül	12 ☐ Aralık

5.İşletmenin tüm faaliyetlerini işaretleyiniz. (Birden fazla seçenek işaretlenebilir.)

01 Madencilik ve Taşocakçılığı ☐	02 İmalat ☐	03 Elektrik, Gaz, Buhar,İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı ☐
04 Su temini,Kanalizasyonu,Atık Yönetimi ve İyileştirme faaliyetleri ☐	05 İnşaat ☐	06 Motorlu Taşıtlar ve Motorsikletlerin satışı, Bakımı ve Onarımı ☐
07 Toptan ticaret ☐	08 Perakende Ticaret (motorlu kara taşıtları ve motorsikletler hariç) ☐	09 Ulaştırma ve Depolama ☐
10 Konaklama ve Yiyecek Hizmet Faaliyetleri ☐	11 Bilgi ve İletişim ☐	12 Finans ve Sigorta Faaliyetleri ☐
13 Gayrimenkul faaliyetleri ☐	14 Mesleki,Bilimsel ve Teknik faaliyetler ☐	15 İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri ☐
16 Eğitim ☐	17 İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmetler Faaliyeti ☐	18 Kültür,Sanat,Eğlence,Dinlence ve Spor ☐
19 Diğer Hizmet Faaliyetleri ☐		

6.a.İşletmenin ana faaliyetini açıkça yazınız.

İşletmenin ana faaliyetini yazarken; işyerinde üretilen ürün ya da hizmetin açıkça ifade edilmiş olmasına dikkat ediniz. Örneğin; imalat sektörü için giyim eşyası dışındaki tamamlanmış tekstil ürünleri imalatı, alüminyum üretimi, inşaat sektörü için; karayolları ve otoyolların inşaatı, su projeleri inşaatı, ticaret sektörü için; elektrikli ev eşyaları toptan ticareti gibi.

6.b. İşletmede üretilen ürün ya da hizmete birkaç örnek veriniz.

İşletmede üretilen ürün ya da hizmeti örneklendirirken açıkça ifade edilmiş olmasına dikkat ediniz. Örneğin; ana faaliyeti giyim eşyası dışındaki tamamlanmış tekstil ürünleri imalatı denildiğinde verilen örnekler; battaniye imalatı, perde imalatı, tüz bezi imalatı, uyku tulumu imalatı, mutfak havlusu imalatı; alüminyum üretimi denildiğinde; alüminyum alaşımları imalatı, yarı mamul alüminyum üretimi; karayolları ve otoyolların inşaatı denildiğinde, yolların asfaltlanması, yolların boyanması diğer işaretlemeler; su projeleri inşaatı denildiğinde; su yolları liman ve rıhtım işleri, kıyı dıranlamaları, baraj ve bent inşaatı; elektrikli ev eşyaları toptan ticareti denildiğinde; radyo ve televizyon toptan ticareti, elektrikli ütüme cihazlarının toptan ticareti gibi olmalıdır.

NACE Rev.2 |_|_|_|_| NACE kodları İşKUR İl Müdürlüğü tarafından verilecektir.

2

Bölüm II Mevcut Istıhdam

S1- İşletmede çalışmakta olan mevcut personeli tüm yaptıkları işlere göre sıralayınız?

Yapılan iş (Örnek; mimar, ziraat mühendisi, harita teknikeri, buldozer operatörü, sekreter, taşıma işçisi vb.)	TMS kodu (bu kodu veri girişi esnasında kullanılacak olan program otomatik olarak verecektir.)	Toplam	Erkek	Kadın
01	02	03	04	05
	|_|_|_|_|_|_|			
	|_|_|_|_|_|_|			

BÖLÜM III -AÇIK İŞLER

S2- İşletmenizde/İşyerlerinizde referans döneminde (19 aralık 2011-19 Ocak 2012) eleman ihtiyacı duyduğunuz meslekleri ve her meslekte ihtiyaç duyulan eleman sayısını belirtiniz?

S2.01 Eleman ihtiyacı duymuyoruz ☐ ⟶ Soru 3'e geçiniz.

Eleman İhtiyacı Duyulan Meslekler	TMS kodu (bu kodu veri girişi esnasında kullanılacak olan program otomatik olarak verecektir.)	Eğitim düzeyi 1. Lise altı 2. Çıraklık eğitimi 3. Genel lise 4. Meslek lisesi 5. Meslek yüksekokulu 6.Lisans 7. Lisans üstü 8. Farketmez	* Beceri İhtiyacı 1. Bilgisayar kullanımı 2. Fiziki ve Bedensel yeterlilik 3. Hesap yapabilme (analitik beceri) 4. Mesleğe ilişkin yeterli bilgi 5. Proje tabanlı çalışma 6.Satış ve pazarlama becerisi 7. Sorun çözme ve bağımsız karar verme becerileri 8. Takım çalışması 9-Yabancı dil 10. İletişim ve ifade yeteneği	Toplam Açık İş Sayısı	İhtiyaç duyduğunuz elemanı şu anda herhangi bir yolla arıyor musunuz? 1-EVET 2- HAYIR	* Açık işlerinizi genellikle hangi yolla arıyorsunuz? 1. İŞKUR aracılığıyla 2. Gazete 3. Akraba-Eş Dost 4. Kariyer İnternet Siteleri 5. Özel İstihdam Bürosu
			1 2 3 4 5 6 7 8 9 10			1 2 3 4 5
02	03	04	05	06	07	08
	|_|_|_|_|_|_|	|_|		|_|_|_|	|_|	

BÖLÜM IV. ELEMAN TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

S4. Geçen 12 aylık sürede (2011 yılı içerisinde) eleman temininde güçlük çektiğiniz meslekleri ve bu mesleklerde temininde güçlük çektiğiniz eleman sayısını belirtiniz?

S4.01 Eleman temininde güçlük çektiğimiz meslek yok. ☐ → Soru 5'e geçiniz.

Eleman Temininde Güçlük Çekilen Meslekler	TMS kodu (bu kodu veri girişi esnasında kullanılacak olan program otomatik olarak verecektir.)	Temininde güçlük çekilen eleman sayısı	Temininde Güçlük çektiğiniz mesleği şu an karşılıyor mu? 1-EVET 2- HAYIR 3-KISMEN	* Temininde Güçlük Çekilme Nedeni 1. Bu meslekte eleman bulunamaması 2. Gerekli Mesleki becerileri/niteliğe sahip eleman bulunamaması 3. Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması 4. Çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi 5. Önerilen ücretin az bulunması				
02	03	04	05	06				
	|_|_|_|_|_|_|	|_|_|	|_|					

BÖLÜM V. SON 12 AY İÇİNDE İŞE GİRİŞ ÇIKIŞLAR

S5- Son 12 ay içerisinde (2011 yılı içerisinde) İşletmenizde/İşyerlerinizde eleman alımı yapıldı ise aşağıdaki tabloyu meslekler aynımında doldurunuz?

S5.01 Son 12 ayda İşyerlerine eleman alımı yapılmadı. ☐ → *Soru 6'ya geçiniz.

Eleman Alınan Meslekler	TMS kodu (bu kodu veri girişi esnasında kullanılacak olan program otomatik olarak verecektir.)	Alınan Eleman Sayısı
02	03	04
	|_|_|_|_|_|_|	|_|_|
	|_|_|_|_|_|_|	|_|_|
	|_|_|_|_|_|_|	|_|_|
	|_|_|_|_|_|_|	|_|_|
	|_|_|_|_|_|_|	|_|_|
	|_|_|_|_|_|_|	|_|_|
	|_|_|_|_|_|_|	|_|_|
	|_|_|_|_|_|_|	|_|_|
	|_|_|_|_|_|_|	|_|_|
	|_|_|_|_|_|_|	|_|_|

S6- Son 12 ay içerisinde (2011 yılı içerisinde) İşletmenizde/İşyerlerinizden eleman **çıktı / çıkarıldı** ise aşağıdaki tabloyu meslekler aynımında doldurunuz?

S.6.01 Son 12 ayda İşyerlerinden eleman çıkmadı / çıkarılmadı. ☐ → Soru 7'ye geçiniz.

Eleman Çıkan / Çıkarılan Meslekler	TMS kodu (bu kodu veri girişi esnasında kullanılacak olan program otomatik olarak verecektir.)	Çıkan / Çıkarılan Eleman Sayısı	Çıkma / Çıkarılma Nedeni* 1. Ekonomik/Mali 2. Geçici/Mevsimlik Çalışma 3. Çalışma Ahlak ve Disiplinine Uyumsuzluk 4. İşyeri Faaliyet Değişikliği 5. Çalışanın Kendi İsteği 6.Çalışanın Mesleki Becerı Eksikliği 7. İlgili Meslekte Elemana İhtiyaç Kalmaması 8.Diğer						
02	03	04	05						
	|_|_|_|_|_|_|	|_|_|							
	|_|_|_|_|_|_|	|_|_|							

BÖLÜM VI. 12 AY SONRASINDA ÇALIŞAN SAYISINDA ÖNEMLİ DEĞİŞİKLİK OLACAĞI DÜŞÜNÜLEN MESLEKLER

S7- 12 ay sonra (2012 yılı sonunda) İşletmenizde/İşyerlerinizde çalışan sayısında **artış olacağını** düşündüğünüz meslekleri ve bu meslekleri meydana gelecek sayısal değişimi belirtiniz?

S.7.1 12 ay sonra **artış olacağını** düşünmüyorum. ☐ → Soru 8'e geçiniz.

12 ay sonrasında İşyerlerinizde çalışan sayısında önemli artış olacağını düşündüğünüz meslekler	TMS kodu (bu kodu veri girişi esnasında kullanılacak olan program otomatik olarak verecektir.)	Bu meslek grubunda olmasını beklediğiniz sayısal artışı belirtiniz.
02	03	04
	|_|_|_|_|_|_|	|_|_|
	|_|_|_|_|_|_|	|_|_|
	|_|_|_|_|_|_|	|_|_|
	|_|_|_|_|_|_|	|_|_|
	|_|_|_|_|_|_|	|_|_|
	|_|_|_|_|_|_|	|_|_|
	|_|_|_|_|_|_|	|_|_|
	|_|_|_|_|_|_|	|_|_|
	|_|_|_|_|_|_|	|_|_|
	|_|_|_|_|_|_|	|_|_|
	|_|_|_|_|_|_|	|_|_|
	|_|_|_|_|_|_|	|_|_|

S8- 12 ay sonrasında (2012 yılı sonunda) İşletmenizde/İşyerlerinizde çalışan sayısında **azalış olacağını** düşündüğünüz meslekleri ve bu meslekleri meydana gelecek sayısal değişimi belirtiniz.

S8.1. 12 ay sonra **azalış olacağını** düşünmüyorum. ☐ BİTMİŞTİR.

12 ay sonrasında İşyerlerinizde çalışan sayısında önemli azalış olacağını düşündüğünüz meslekler	TMS kodu (bu kodu veri girişi esnasında kullanılacak olan program otomatik olarak verecektir.)	Bu meslek grubunda olmasını beklediğiniz sayısal azalışı belirtiniz.
02	03	04
	|_|_|_|_|_|_|	|_|_|
	|_|_|_|_|_|_|	|_|_|
	|_|_|_|_|_|_|	|_|_|

EK 2- Tanım ve Kavramlar Sözlüğü

***İstihdam Politikası*: Genel** olarak, ekonomide mevcut istihdam düzeyinin korunması ve artırılması ve artırılması için hedefler belirlenmesidir.

İşgücü Piyasası: Potansiyel çalışanların emeklerini arz ettikleri, işverenlerin de, ihtiyaç duydukları işgücünü talep ettikleri pazardır.

İl İşgücü Piyasası: İşgücünün il düzeyinde arz ve talep olunduğu pazardır. İl düzeyinde işverenler birçok iş için çeşitli meslek dallarında işçi, çalışanlar da iş talep eder. Bu işler bakımından piyasa, il işgücü piyasasıdır.

***İşgücü Piyasası Analizi*: Belirli** bir yer, bölge ya da ülkenin işgücü piyasasının niteliklerinin ve ayırıcı özelliklerinin incelenip çözümlenmesidir.

İşgücü Talebi: İşgücü talebi işverenlerin istihdam etmeyi istedikleri işçi sayısıdır**.**

İşgücü Arzı: Bireylerin her türden işgücü piyasasına pazarlamak üzere sundukları işgücü toplamıdır.

Tanımlanmış bir zaman dilimi (referans dönemi) içinde belirli bir yaş üzerindeki nüfus, işgücü bakımından üç temel gruba ayrılmaktadır; istihdam edilenler, işsizler ve işgücüne dahil olmayanlar. İstihdam edilenler ve işsizler, birlikte işgücünü oluştururlar. Yukarıda belirtilenler şu şekilde özetlenebilir;

Çalışma çağındaki nüfus: İşgücü+ İşgücüne dahil olmayanlar

İşgücü: İstihdam edilenler+ İşsizler

Kurumsal olmayan nüfus: Okul, yurt, otel, çocuk yuvası, huzurevi, hastane, hapishane, kışla ya da orduevinde ikamet edenler dışında kalan nüfustur.

Kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfus: Kurumsal olmayan nüfus içerisindeki 15 ve daha yukarı yaştaki nüfustur.

Genç nüfus: 15-24 yaş grubundaki nüfustur.

İşgücü: İstihdam edilenler ile işsizlerin oluşturduğu tüm nüfusu kapsar.

İşgücüne Katılım Oranı: İşgücü katılım oranı bir ekonomide çalışan veya işsiz, ekonomik olarak aktif olan nüfusun çalışabilir yaştaki nüfusa olan oranını ifade eder.

$$\textbf{İşgücüne Katılım Oranı} = \frac{\text{İşgücü } Arzı\ (İstihdam + İşsiz)}{Kurumsal\ Olmayan\ Sivil\ Nüfus} \times 100$$

Çalışma hayatına katılımı ölçen bu gösterge, çalışma yaşındaki nüfusun ekonomik olarak aktif olan kesimini gösterir. Ülke mal ve hizmet üretiminde yer alabilecek işgücü arzının büyüklüğü hakkında bilgi verir. Cinsiyet ve yaş gruplarına ve eğitim durumuna göre işgücüne katılım oranı ekonomik olarak aktif nüfusun yapısı hakkında bir resim çizer.

Eğitim seviyelerine göre işgücü: Bu gösterge toplam işgücünü eğitim durumlarına göre analiz ederken, 25-29 yaş grubundaki yüksek eğitimlilerin işgücü içindeki oranına da özel önem verir.

İstihdam edilenler: Aşağıda yer alan işbaşında olanlar ve işbaşında olmayanlar grubuna dahil olan kurumsal olmayan çalışma çağındaki tüm nüfus istihdam edilen nüfustur.

İş başında olanlar: Yevmiyeli, ücretli, maaşlı, kendi hesabına, işveren ya da ücretsiz aile işçisi olarak referans dönemi içinde en az bir saat bir iktisadi faaliyette bulunan kişilerdir.

İş başında olmayanlar: İşi ile bağlantısı devam ettiği halde, referans haftası içinde çeşitli nedenlerle işinin başında olmayan kendi hesabına veya işveren olarak çalışanlar istihdamda kabul edilmektedir.

Üretici kooperatifi üyeleri, bir iş ya da meslekte bilgi veya beceri kazanmak amacıyla belirli bir menfaat (ayni ya da nakdi gelir, sosyal güvence, yol parası, cep harçlığı vb.) karşılığında çalışan çıraklar ve stajyer öğrenciler de istihdam halinde olanlar kapsamına dahil edilmektedirler.

İstihdam Oranı: Çalışanların çalışabilir yaştaki nüfusa oranıdır. Ülke ekonomisinin istihdam yaratma gücünü gösterir. Özelikle yaş, cinsiyet ve iktisadi faaliyetlere göre istihdama katılım oranı istihdam politikalarının oluşturulmasında kilit unsurlardır.

$$\textbf{İstihdam Oranı} = \frac{Toplam\ istihdam}{Kurumsal\ Olmayan\ Sivil\ Nüfus} \times 100$$

Yüksek istihdama katılım oranı ülke ekonomisinin pozitif olarak değerlendirilmesine yol açmasına rağmen, bu gösterge tek başına yeterli değildir. İstihdam oranının değerlendirilmesinde ücretler, çalışma saatleri, kayıt dışı istihdam, eksik istihdam ve çalışma saatleri de önemlidir.

Düşük istihdama katılım oranı ise nüfusun ekonomik faaliyetlere katılmadığını, ekonominin ya yüksek işsizlik oranına ya da çok sayıda ekonomik anlamda aktif olmayan nüfusa sahip olduğunu gösterir.

İşteki durum: Ücretliler, kendi hesabına çalışanlar, işverenler ve ücretsiz aile işçileri olarak dört kategori altında toplanan işteki durum, işgücü piyasasının dinamiklerini ve ülke ekonomisinin gelişimini gösterir. Gelişen bir ülkede genel olarak beklenen tarım sektöründen sanayi ve hizmet sektörlerine geçişle birlikte, ücretli ve maaşlı çalışanların sayısındaki artış; kendi hesabına ve ücretsiz aile işçisi olarak çalışan sayısındaki azalıştır.

İktisadi faaliyetlere göre istihdam: Bu gösterge istihdamın hangi ekonomik faaliyetlerde yer aldığının ifadesidir. İstihdam genelde tarım, sanayi ve hizmetler olarak üç temel iktisadi faaliyete ayrılır. Bu gösterge toplam istihdamın sektörlere göre oransal dağılımını gösterir. Böylelikle sektörlere göre ekonomik gelişmeyi veya daralmayı, trendleri, gelişmiş ve gelişmekte olan ülke ekonomileri arasındaki seviye farkını ortaya koyar. Sektörel istihdam akışları verimlilik analizlerinde çok önemli yer teşkil eder. Toplam verimliliğin artması için, istihdamın daha az verimliliğe sahip sektörlerden daha yüksek verimliliğe sahip sektörlere geçmesi gerekir.

Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev2.0 esas olmak üzere aşağıda yer alan sektörler kapsamı oluşturmaktadır.

A	Tarım, ormancılık ve balıkçılık
B	Madencilik ve Taş ocakçılığı
C	İmalat
D	Elektrik, gaz, Buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı
E	Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri
F	İnşaat
G	Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı
H	Ulaştırma ve depolama
I	Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri
J	Bilgi ve iletişim
K	Finans ve sigorta faaliyetleri
L	Gayrimenkul faaliyetleri
M	mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetleri
N	İdari ve destek hizmet faaliyetleri
O	Kamu yönetimi ve savunma
P	Eğitim
Q	İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri
R	Kültür, sanat, eğlence, dinlence ve spor
S	Diğer hizmet faaliyetleri
T	Hanehalklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri: Hanehalkları Tarafından Kendi Kullanımlarına Yönelik Olarak Ayrım Yapılmamış Mal ve Hizmet Üretim Faaliyetleri
U	Uluslararası Örgütler ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri

Mesleklere göre istihdam: Meslek sınıflaması olarak kullanılan Türk Meslekler Sözlüğü, Uluslararası Çalışma Örgütünün ISCO-88 Uluslararası Standart Meslek Sınıflandırma Sistemi esaslarına göre hazırlanan ve meslek sınıflandırma sistemi içinde yer alan meslek unvanlarını, özetlenmiş meslek tanımlarını ve meslek kodlarını kapsayan bir sözlüktür.

Meslek sınıflaması dört rakamlı kodlanmış olup 9 ana grup altında toplanmaktadır. Ana grupların altında 2 basamaklı alt gruplar, alt grupların altında 3 basamaklı meslek grupları ve meslek gruplarının da altında 4 ve 6 basamaklı meslekler yer almaktadır.

Bu gösterge özellikle farklı işgücü piyasalarında arz ve talep dengesizliklerin analizinde çok önemlidir. Karar vericiler ve politika yapıcıların ekonomik ve sosyal politikaların formüle edilmesinde ve işgücü, öğretim ve mesleki eğitimin planlanarak uygulanmasında, yürütülmesinde istihdamın mesleklere göre dağılımı önem arz etmektedir.

Kayıt dışı istihdam: Referans haftasında yaptığı işten dolayı herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşuna kayıtlı olmayanlardır.

Kayıt dışı istihdam oranı: Bu gösterge kayıt dışı istihdamın toplam istihdam içindeki oranı olarak hesaplanmaktadır. Oranın büyüklüğü çalışma hayatının sosyal güvenceden uzaklığı hakkında bilgi verir.

Kayıtdışı istihdam Oranı $= \frac{Kayıtdışı\ istihdam}{Toplam\ istihdam}$ x 100

İşsiz: İşsiz çalışma yaşında olup, işi olmayan, aktif olarak iş arayan ve çalışmaya hazır kesimi ifade eder. Referans dönemi içinde istihdam halinde olmayan (kâr karşılığı, yevmiyeli, ücretli ya da ücretsiz olarak hiç bir işte çalışmamış ve böyle bir iş ile bağlantısı da olmayan) kişilerden iş aramak için son üç ay içinde iş arama kanallarından en az birini kullanmış ve 2 hafta içinde işbaşı yapabilecek durumda olan tüm kişiler işsiz nüfusa dâhildirler. Ayrıca, üç ay içinde başlayabileceği bir iş bulmuş ya da kendi işini kurmuş ancak işe başlamak ya da işbaşı yapmak için çeşitli eksikliklerini tamamlamak amacıyla bekleyenler de işsiz nüfus kapsamına dahildirler.

İşsizlik oranı: İşgücü piyasasının en çok bilinen ve medya tarafından da üzerine en çok değinilen göstergesi işsizlik oranıdır. Toplam işsiz sayısının işgücü arzına oranıdır. İşsizliğin değerlendirilmesinde toplam işsizlik oranı tek başına yeterli olmaz. Gelecek planlaması için genç işsizlik ve uzun süreli işsizlik oranlarının da ayrıca dikkate alınması gerekir.

İşsizlik Oranı $= \frac{İşsiz}{İşgücü\ arzı\ (istihdam+işiz)}$ x 100

Genç işsizlik: Gelişmişlik seviyesine bakmaksızın birçok ülkede genç işsizliği en önemli politika konusu olarak değerlendirilir. Bu kavramda genç 15-24 yaş grubunu ifade eder.

Uzun süreli işsizlik: Kısa süreli işsizlik; işsizlik ödenekleri, daha önce yapılan tasarruflar veya aile üyelerinin desteği ile yönetilebilir. İşsizliği süresin uzadıkça ekonomik yıkıma yol açar. Bir yıldan fazla süreli işsizlik olarak tanımlanan uzun süreli işsizliğin değerlendirilmesinde iki ölçüt önemlidir.

- Toplam işgücü içinde uzun süreli işsizlerin oranı
- Uzun dönemli işsizlik indeksi olarak tanımlanan bir yıldan fazla süredir işsiz olanların toplam işsizlik içindeki oranı

İşgücü dışı (İnaktif) nüfus: İşsiz veya istihdamda bulunmayan kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfustur. bu gösterge, özellikle kişilerin neden işgücü içinde yer almadıklarını açıklamaları bakımından çok önemlidir. Kişiler, çeşitli nedenlerle işgücü piyasası içinde yer almayabilirler. Çalışmak istedikleri halde kendilerine uygun iş bulamayacakları gibi

düşüncelerle iş aramayan kesim potansiyel işsiz olmaları nedeniyle işgücü piyasasını yakından ilgilendiren kavramdır.

İşgücüne dahil olmayanlar aşağıdaki gruplara ayrılmıştır.

1. İş aramayıp çalışmaya hazır olanlar: Çeşitli nedenlerle iş aramayıp, ancak 2 hafta içinde işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

1.1. İş bulma ümidi olmayanlar: Daha önce ii aradığı halde bulamayan veya kendi vasıflarına uygun bir iş bulabileceğine inanmadığı için iş aramayan ancak işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

1.2. Diğer: Mevsimlik çalışma, ev kadını olma, öğrencilik, irad sahibi olma, emeklilik ve çalışamaz halde olma gibi nedenlerle iş aramayıp ancak işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

2. Mevsimlik çalışanlar: Mevsimlik çalışması nedeniyle iş aramayan ve işbaşı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

3. Ev işleriyle meşgul: Kendi evinde ev işleriyle meşgul olması nedeniyle iş aramayan ve işbaşı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

4. *Eğitim/Öğretime devam ediyor:* Bir öğrenim kurumuna, kursa vb. devam etmesi nedeniyle iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

5. *Emekli:* Bir sosyal güvenlik kuruluşundan emekli olduğu için iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

6.Çalışamaz halde: Bedensel özür, hastalık veya yaşlılık nedeniyle iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

7. Diğer: Ailevi ve kişisel nedenler ve bunun dışındaki diğer nedenler ile iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

İşgücü Dışı Nüfus Oranı $= \frac{Kurumsal\ Olmayan\ Sivil\ Nüfus - (İstihdam + İşsiz)}{Kurumsal\ Olmayan\ Sivil\ Nüfus}$ x 100

Eğitim durumu: 6 ve yukarı yaştaki tüm fertlerin eğitim durumları hakkındaki bilgiler

Uluslararası Standart Eğitim Sınıflaması (ISCED,1997) uygun olarak sınıflandırılmaktadır, ana grupla aşağıdadır

1. Okuma yazma bilmeyen
2. Okuma yazma bilip bir okul bitirmeyen
3. İlkokul
4. İlköğretim
5. Ortaokul veya mesleki ortaokul
6. Genel Lise
7. Mesleki veya teknik lise
8. Yükseköğretim

Açık İş: Kuruma işverenlerden intikal eden işçi istemi. (İŞKUR)

Açık İş: İşveren tarafından hemen veya yakın gelecekte doldurulmak istenen ve işverenin işyeri dışından uygun bir adayın bulunması için aktif adımları attığı yeni yaratılan, boş veya boşalacak iştir. (EUROSTAT) . Bu tanıma göre açık iş muhakkak işyeri dışına açılmalıdır.

Açık İş Oranı: Açık olan toplam pozisyonların oranını ölçer ve şu şekilde hesaplanır.

Açık İş Oranı $= \frac{Açık\ işlerin\ sayısı}{Açık\ işlerin\ sayısı + Çalışanların\ sayısı}$ x 100

İşe Yerleştirme: İş arayanların kurumca işe yerleştirilmesi (İŞKUR)

İşe Yerleştirme: Bir işyerinde bir kişinin açık olan işe atanmasıdır. (EUROSTAT)

Beceri: Eğitim, öğretim ve deneyimin ürünü olan beceri, ilişkin olduğu konudaki bilgiyle bir araya geldiği zaman uzman kişinin niteliğini oluşturur. *Beceri*, genel olarak iş ve görevleri başarabilmek için gerekli olan sistematik zihinsel ve fiziksel eylemleri, yatkınlıkları, etkinlikleri ifade eder.

Beceri Eksiği: İşgücünün sahip olduğu genel uzmanlığın işin gerekleriyle uyuşmazlığıdır.

Beceri İhtiyacı: Belirli bir organizasyon, sektör veya ulusal ekonomide, farklı türdeki faaliyet, iş veya mesleki rol için gereksinim duyulan beceridir.

Beceri Açığı: Beceri açığının yapısı ve düzeyini belirtir. İşgücü piyasasında becerili işgücüne ihtiyacın, mevcut işgücü arzından ne kadar fazla olduğunu gösterir. Dünyanın birçok ülkesinde işgücü piyasaları, artan işsizlik, yetersiz eğitilmiş personel, ekonomik ve teknolojik koşulların hızla değişmesi ve bu değişime ayak uydurma güçlükleri gibi sorunlarla karşı karşıyadır. Beceri açığının nedenleri arasında, (1) iş gereksinimleriyle karşılaştırıldığında yetersiz kalan ehliyetler, (2) ehliyetlerle karşılaştırıldığında yetersiz kalan işler, (3) işsizlik, gizli işsizlik, (4) sayısal olarak becerili işçi açığı yer alır.

İşe Yerleştirme Oranı: Açık işlere yerleştirilen kişi sayısını ifade eder ve şu şekilde hesaplanır.

İşe Yerleştirme Oranı $= \frac{İşe\ yerleştirilen\ sayısı}{Açık\ iş\ sayısı}$ x 100

Net İstihdam Değişim Oranı: İstihdam değişimini açıklar ve şu şekilde hesaplanır.

Net İstihdam Değişim Oranı $= \frac{Alınan\ eleman\ sayısı - Çıkartılan\ eleman\ sayısı}{Toplam\ çalışan\ sayısı}$ x 100

Temininde güçlük çekilen meslekler: İşverenler açık işlerini istedikleri becerilere sahip çalışanlarla doldurmadıkları takdirde, bu durumu temininde güçlük çekilen meslekler veya beceri eksiği açık işler olarak ifade ederler.

Yaş bağımlılık oranı: 0-14 ve 65 ve daha yukarı yaştaki nüfusun, 15-64 yaş grubundaki nüfusa oranın yüzde olarak ifadesidir.

Yaş Bağımlılık Oranı $= \frac{(0-14\ \text{yaş nüfus} + 65\ \text{yaş nüfus})}{15-64\ \text{yaş nüfus}}$ x 100

Bölgesel Gayri Safi Katma Değer (GSKD): Bir bölgede yerleşik ekonomik birimlerin belli bir dönemde bu bölgedeki ekonomik faaliyetleri sonucunda ürettikleri mal ve hizmetlerin

(çıktı) değerinden, bu üretimde bulunabilmek için kullandıkları mal ve hizmetler (ara tüketim) değerinin çıkarılması sonucu elde edilen değerdir.

Kişi Başı Bölgesel Gayri Safi Katma Değer: Cari fiyatlarla bölgesel gayri safi katma değerin yıl ortası bölge nüfus tahminine bölünmesi ile TL cinsinden kişi başı bölgesel gayri safi katma değer elde edilir. Hesaplanan bu değerin ithalat ağırlıklı ortalama dolar kuruna bölünmesi ile dolar değeriyle kişi başı bölgesel gayri safi katma değere ulaşılmaktadır.

Girişim: Yasal birimlerin oluşturduğu en küçük özellikle mevcut kaynaklarının tahsisi için belirli derecede karar alma özerkliğini kullanarak, mal ve hizmet üreten bir organizasyon birimidir. Girişim, bir veya birden fazla yerde, bir veya birden fazla faaliyet yürütebilir.

Yerel birim: Coğrafi olarak tanımlanan bir yere yerleşmiş girişim veya onun bir parçasıdır.

Ekonomik faaliyet, coğrafi olarak tanımlanan bu yerde veya bu yerden tek ve aynı girişim için bir veya daha fazla kişinin çalışması halinde yürütülür.

EK-3

Tablo28:Nüfus ve Konut Araştırması Kapsamında İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri

İl	15 ve daha yukarı yaştaki nüfus	İşgücü	İstihdam	İşsiz	İşgücünde olmayan nüfus	İşgücüne katılım oranı (%)	İstihdam oranı (%)	İşsizlik oranı (%)
Toplam	**55 639**	**26 420**	**24 320**	**2 100**	**29 219**	**47,5**	**43,7**	**7,9**
Adana	1 536	671	595	77	864	43,7	38,7	11,4
Adıyaman	408	211	187	23	197	51,7	46,0	11,1
Afyonkarahisar	530	250	237	13	281	47,1	44,7	5,1
Ağrı	333	163	151	12	170	49,0	45,5	7,2
Amasya	255	124	116	7	131	48,5	45,6	6,0
Ankara	3 794	1 691	1 570	121	2 103	44,6	41,4	7,1
Antalya	1 559	835	790	45	723	53,6	50,7	5,4
Artvin	134	78	73	5	56	58,3	54,7	6,0
Aydın	794	391	359	33	403	49,2	45,1	8,3
Balıkesir	942	459	426	33	483	48,7	45,2	7,2
Bilecik	163	76	72	4	87	46,7	44,2	5,3
Bingöl	182	86	78	8	95	47,5	43,1	9,3
Bitlis	208	103	91	11	106	49,2	43,7	11,1
Bolu	223	105	99	6	118	47,1	44,4	5,7
Burdur	201	103	97	6	98	51,3	48,2	5,9
Bursa	2 045	985	916	69	1 060	48,2	44,8	7,0
Çanakkale	408	204	195	8	204	49,9	47,8	4,2
Çankırı	140	69	65	3	71	49,0	46,6	5,0
Çorum	415	193	183	10	221	46,6	44,1	5,3
Denizli	733	384	360	23	350	52,3	49,1	6,1

Diyarbakır	995	402	347	55	592	40,4	34,9	13,8
Edirne	335	188	177	11	147	56,2	52,9	5,9
Elazığ	418	178	159	19	241	42,5	38,0	10,6
Erzincan	167	79	74	5	88	47,4	44,4	6,4
Erzurum	549	259	242	17	290	47,2	44,1	6,6
Eskişehir	634	265	247	18	369	41,8	39,0	6,6
Gaziantep	1 134	497	460	38	637	43,9	40,5	7,6
Giresun	336	166	153	14	169	49,6	45,4	8,3
Gümüşhane	100	45	41	4	55	45,0	41,2	8,5
Hakkari	174	72	62	9	102	41,2	35,8	13,0
Hatay	1 035	474	423	51	560	45,8	40,9	10,8
Isparta	327	163	152	12	164	50,0	46,4	7,1
Mersin	1 241	570	517	54	671	46,0	41,6	9,4
İstanbul	10 368	4 983	4 565	418	5 384	48,1	44,0	8,4
İzmir	3 173	1 477	1 330	147	1 696	46,6	41,9	9,9
Kars	211	108	102	6	102	51,4	48,3	6,0
Kastamonu	292	161	156	6	131	55,2	53,3	3,5
Kayseri	917	396	368	28	522	43,1	40,1	7,0
Kırklareli	284	153	140	13	131	54,0	49,4	8,4
Kırşehir	173	80	75	6	93	46,5	43,1	7,3
Kocaeli	1 208	555	502	53	653	45,9	41,5	9,5
Konya	1 493	683	649	33	811	45,7	43,5	4,9
Kütahya	453	207	195	12	246	45,6	43,0	5,9
Malatya	556	251	230	21	305	45,2	41,4	8,4
Manisa	1 048	546	520	26	502	52,1	49,6	4,8

Kahramanmaraş	726	335	307	28	391	46,1	42,2	8,4
Mardin	471	198	177	20	274	41,9	37,6	10,3
Muğla	669	365	343	22	303	54,6	51,3	6,1
Muş	248	125	115	10	123	50,3	46,3	8,1
Nevşehir	215	115	110	5	100	53,4	51,1	4,3
Niğde	244	129	122	7	115	52,9	49,8	5,8
Ordu	551	299	282	16	252	54,2	51,3	5,4
Rize	253	120	108	13	132	47,6	42,6	10,5
Sakarya	678	309	281	27	370	45,5	41,5	8,8
Samsun	960	472	434	38	488	49,2	45,2	8,0
Siirt	185	79	73	7	106	42,9	39,2	8,6
Sinop	164	81	77	4	83	49,6	47,1	4,9
Sivas	474	209	194	15	265	44,1	40,9	7,4
Tekirdağ	647	341	317	24	306	52,7	49,0	6,9
Tokat	453	218	207	11	235	48,1	45,6	5,2
Trabzon	592	305	281	24	288	51,4	47,4	7,8
Tunceli	72	40	35	5	32	55,1	48,2	12,5
Şanlıurfa	988	447	400	46	542	45,2	40,5	10,4
Uşak	269	144	132	12	125	53,6	49,1	8,4
Van	638	276	249	27	362	43,2	39,0	9,8
Yozgat	347	171	159	12	176	49,4	45,9	7,0
Zonguldak	488	238	220	17	251	48,7	45,1	7,3
Aksaray	273	147	139	8	126	53,8	51,0	5,3
Bayburt	58	33	32	2	25	57,4	54,5	4,9
Karaman	176	88	81	6	88	49,9	46,4	7,1

Kırıkkale	216	84	75	9	132	38,8	34,8	10,3
Batman	314	128	112	16	186	40,8	35,7	12,6
Şırnak	260	109	93	17	150	42,1	35,7	15,3
Bartın	150	74	69	5	77	49,0	45,7	6,9
Ardahan	80	50	47	3	31	61,7	58,2	5,7
Iğdır	125	71	66	5	54	56,8	52,6	7,3
Yalova	163	76	69	8	87	46,8	42,0	10,2
Karabük	178	73	67	6	105	40,9	37,4	8,6
Kilis	85	43	41	2	42	50,7	47,9	5,5
Osmaniye	343	148	132	16	194	43,3	38,6	10,9
Düzce	262	141	130	11	121	53,6	49,4	7,8

Kaynak: TÜİK 2011

Tablo.29 İllerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması

İLLERİN SOSYO-EKONOMİK GELİŞMİŞLİK SIRALAMASI (SEGE-2011)					
İL KODU	İLLER	SEGE 2011 Sırası	İL KODU	İLLER	SEGE 2011 Sırası
TR100	İstanbul	1	TRB11	Malatya	42
TR510	Ankara	2	TR332	Afyon	43
TR310	İzmir	3	TR905	Artvin	44
TR421	Kocaeli	4	TRA12	Erzincan	45
TR611	Antalya	5	TR631	Hatay	46
TR411	Bursa	6	TR821	Kastamonu	47
TR412	Eskişehir	7	TR813	Bartın	48
TR323	Muğla	8	TR722	Sivas	49
TR211	Tekirdağ	9	TR833	Çorum	50
TR322	Denizli	10	TR823	Sinop	51
TR424	Bolu	11	TR903	Giresun	52
TR212	Edirne	12	TR633	Osmaniye	53
TR425	Yalova	13	TR822	Çankırı	54
TR222	Çanakkale	14	TR712	Aksaray	55
TR213	Kırklareli	15	TR713	Niğde	56
TR621	Adana	16	TR832	Tokat	57
TR721	Kayseri	17	TRB14	Tunceli	58
TR422	Sakarya	18	TRA11	Erzurum	59
TR321	Aydın	19	TR632	Kahramanmaraş	60
TR521	Konya	20	TR902	Ordu	61
TR612	Isparta	21	TR906	Gümüşhane	62
TR221	Balıkesir	22	TRC13	Kilis	63
TR331	Manisa	23	TRA13	Bayburt	64
TR622	Mersin	24	TR723	Yozgat	65
TR334	Uşak	25	TRC12	Adıyaman	66
TR613	Burdur	26	TRC22	Diyarbakır	67
TR413	Bilecik	27	TRA22	Kars	68
TR812	Karabük	28	TRA23	Iğdır	69
TR811	Zonguldak	29	TRC32	Batman	70
TRC11	Gaziantep	30	TRA24	Ardahan	71
TR901	Trabzon	31	TRB13	Bingöl	72
TR522	Karaman	32	TRC21	Şanlıurfa	73
TR831	Samsun	33	TRC31	Mardin	74
TR904	Rize	34	TRB21	Van	75

İL KODU	İLLER	SEGE 2011 Sırası		İL KODU	İLLER	SEGE 2011 Sırası
TR423	Düzce	35		TRB23	Bitlis	76
TR714	Nevşehir	36		TRC34	Siirt	77
TR834	Amasya	37		TRC33	Şırnak	78
TR333	Kütahya	38		TRA21	Ağrı	79
TRB12	Elazığ	39		TRB24	Hakkari	80
TR715	Kırşehir	40		TRB22	Muş	81
TR711	Kırıkkale	41				